

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2'40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nrul 11 a.

INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Multămite publice și Lee
deschis costă șirul 20 fl.
Manuscrisurile nu se înapoiază.

Politica noastră financiară

Motto: „Ex nihil, omne...”

Cu toate că la noi s'a dat lozincă: date statistice, cifre, combinații pozitive bazate pe socoteli — voi încerca totuși să scriu un articol, asupra politicii, care trebuie să lucreze cu cele mai exacte valori, care nici nu poate exista fără cifră, asupra politicii noastre financiare, un articol — fără cifre.

O singură excepție să-mi iertați însă, să vă reamintesc, cece de altfel cu toții știți, și cece va trebui să vă serve drept bază apercipivă pentru cele ce vor urma și țin să le și fixez aci încă: o singură serie și sumare de cifre numai, cum ne-o arată „Anuarul băncilor române”, că avem adevărat — 145 „Societăți pe acțiuni”, 35 „Insoțiri” și 7 „Societăți comerciale și alte întreprinderi”, cu totul tot dar 187 „întreprinderi financiare” înregistrate la Anuarul pe 1912. Aceasta ar fi să fie reprezentanța capitalului românesc, reprezentanța capitalismului nostru.

N'o să vă plictisesc, nici sumând mai departe toate activele, cari stau la baza acestei puteri de instituție românească, n'o să vă înspăimânt de data aceasta, nici făcând comparație între capitalul întreg, care rulează prin scocurile acestor institutii și punându-l față în față cu exigența, ori puterea întregă, la probabilitate socotită, a neamului nostru. Ar fi și inutil pentru scopul ce-l urmăresc, ba din devălmășagul

atâtor cifre ați pierde cu siguranță chiar, firul roșu a celorce vreau să vă spun. Și e atât de simplu. Dar scurt și explicit de aci înainte:

Societatea noastră românească de aci de dincoace de Carpați numai societate capitalistă nu e. Evident. Nu am moștenit noi nici latifundiile, nici capitalele bănești, nici expansivitatea aceea financiar-economică, dela înaintașii noștri, cât mult-putinele noastre instituții financiare să aibe caracterul capitalist. Mult-putinele noastre bănci nu s'au născut atât din profuziunea aceea a capitalului superfluu necesităților existenței, cât mai cu seamă din potențata aceea exigență națională, care nu reclamă numai plasarea superfluului, ci poruncește de-a dreptul capitalului național, ca jertfind chiar interesele proprietarului ca individ, să ruleze acolo unde naționalicește va fi mai bine fructificat. Cu un cuvânt: *la noi nu numai la începutul înființării băncilor noastre, dar astăzi chiar, considerat sub raport exclusiv românesc, se prezintă dreptul de existență al băncilor românești ca o necesitate și astfel, că cererea românească a capitalului e mult mai mare decât oferta românească.* Susținerea băncilor noastre e dar o necesitate națională. *Garanția* că plusul cererei nu e ireal, față de, așa putea să zic, apropiata impotență a ofertului românesc, o avem în faptul, că, har Domnului, și sporul de brațe și sporul de pământ, dela 1848 încoace nira crescând îndestulitor. Iar că po-

tența ofertului nu a crescut și nu crește în aceeași măsură, cum crește și a crescut sporul cererei, numai cap de îngrijorare nu ne poate face, servește doar drept cea mai învederată dovadă, că poporul nostru țaran progresează mai repede spre exigențe și cultură, decât noi, mâna de cărturari, haid să ne zicem capitaliști. Iar că progresul acesta al țărâniei nu e nesănătos, e dovadă prosperarea atâtor bănci românești și mai presus de toate faptul, pe care și străinii trebuie să-l constateze, că: „nici un împrumut plasat la noi în țară — de mobil e și poate fi mai mobil — dar de sigur, la nici un caz mai sigur, decât cel plasat la români nu e”.

Să ne tragem dar concluziunile: Capitaliile ce le avem nu sunt de ajuns. Ofertele românești nu sunt și nu pot fi îndestulitoare. Cererea e mai mare. Și va crește în măsură mult mai mare decât va putea crește potența ofertului. Iar cererea aceasta, nu numai națională, dar totodată și absolut reală și sănătoasă, n'o putem lăsa nici din punctul de vedere pur economic, cu atât mai puțin din punct de vedere politic, influenței directe a ofertului străin. *E cererea însăși, reală și sănătoasă fiind, o forță națională.* Lipsa potenței ofertului românesc să nu ne îngrijoreze. Proverbul nostru spune doar: „mai mult cu mintea, decât cu puterea!”

Dar cum?!

Simplu. *Prin concentrare.* Prin concentrarea înțeleaptă a tuturor capitalelor românești. Urcarea capitalelor societare, sporirea depunerilor naționale, poate încă nu a ajuns granița imposibilității: ultimele apelări, ori solicitări au avut succes — dar cu toate acestea are limite — și e cert,

Ai văzut Veneția?

Trad. din nemțește de Ecat. Pitiș

— Sfârșit. —

Krautwurst se întinse în cabină comod ca un pașă pe otomana sa, cu pipa de opiu în gură. Gondolierii oprese; Krautwurst scoate portofelul și vrea să schimbe bani. Ei dau din umeri negativ și iau din mână, cu dibăcie de scamator o monedă prusiană de doi taleri, ce-o învârtia între degete dându-i să înțeleagă c'asa e bine. Nici o demonstrație, nici remonstrare n'ajută. În cele din urmă trebuie să cedeze, căci oamenii naibii începură să bată din picior și să-și rotească ochii amenințători. S'a dat repede jos, dar când îi văzu depărtându-se de țarm răsând, le mai strigă de câteva ori, ca să-și răsbune: „Mișei infami! troppo caro!” Un chelnăr apărură să-i ducă bagajul lui Krautwurst în hotel. El îi vorbi rentierului într-o nemțească curată. Holteiul călător era fericit.

Acum se simția la adăpost de orice înșelăciune. Nimic nu leagă pe oameni mai lesne și mai strâns într-o țară străină, ca egalitatea limbii. Limbajul chelnărului nu era, ce e drept, acel ce să vorbea la Sărea, ci dovedea că patria lui zace lângă Dunăre.

Dar pentru Krautwurst, aici în Veneția, asta era tot una. Destul că cece auzia era vorbă nemțească. Tocmai se făcuse comod în odaie, când chelnărul, ce intrăceea se depărtase — se ivi din nou cerându-i pașaportul.

„De ce nu? Poftește, poftește!” Și rentierul bine dispus începu să-și caute cuvintele după melodie cunoscută. Apoi adăugă în tonul obișnuit: „Tinare, dacă poți scapă astăseară pe-un cesuleț, fii oaspele meu. Aș vrea să mai aflu câte unele de la d-ta, înainte de a vizita mai de aproape Veneția.”

Chelnărul se miră. De când purta servieta simbolică sub braț în nu i-se întâmplase să fie la un oaspe, tot ca oaspe invitat, în loc să-l servească. Îngână câte-va vorbe, ca „prea gentil”, „domnia voastră poruncește”, etc. etc. și dispărură cu pașaportul.

Krautwurst s'așeză la geam, dar nu vedea altceva, decât coperișe. „Hm” — zicea în gândul său — „se vede că pictorul muzăului din Berlin n'a luat orașul și din partea asta. Ori poate lumina insuficientă e de vină, c'am pierdut azi efectul așteptat al unei *beble vue* din punctul acesta.”

Se mângâie cu speranța, că mâine va fi vreme mai bună, și-și zugrăvia ziua următoare cu toate acele culori, ce le văzuse acolo, pe pereții muzeului.

Iată — dar ce-i asta? — chelnărul intră în odaie, fără să bată la ușă, cu el doi oameni înarmați, pe care Krautwurst cu spiritul său profetic îi recunoscu îndată de trabanți ai deregătoriei, sau mai apriat, de polițiști. Înghietă tot. Se ridică în picioare: „Ce n'seamnă asta?”

„Domnul meu! Pașaportul d-tale e fals. Sem-

nalmentul nu corespunde înfățișării. Aici stă păr, blond-sur, al d-tale-i negru ca tăciunele!”

Krautwurst dă fuga la oglindă. Într'adevăr, avea peruca din Triest. Într'o clipă ș'o smulse de pe cap și strigă: „Iată-mă. Acum ce mai zice-ți?”

Jandarmii se trag îndărăt. Chelnărul însă s'a-proprie de rentier și-i zice într'un ton aspru: „Cu atât mai rău domnule c'ai avut intenția să te prezinți aici mascat. Asta-i mai mult decât suspect. Autoritatea trebuie să privească în d-ta un individ periculos.”

„Ce, eu individ periculos? Eu sunt rentierul Krautwurst, Köpeniker, Feld, numărul —”

„Da, da” îl întrerupse chelnărul, „negreșit așa stă și în pașaport; dar pașaportul, ori îi fals, ori apoi d-ta cu înbrăcămintea d-tale ai urmărit planuri ascunse.”

Și pe mine, ai vrut, dupăcum văd, a mă corupe, ai vrut să mă faci unealta d-tale. Acum înțeleg invitarea ciudată pe de seară. N'ai voie să mai rămâi un ceas în Veneția. Legile sunt foarte aspre acum. Domnii aceștia te vor conduce până la prima stație, îndată ce-ți vei fi plătit odaia pe o zi.

Krautwurst asculta potopul de cuvinte în tăcere. Frumoasa doamnă de U. s'arâta, deci în toată muțenia ei.

La el lipsa graiului nu mai era prefăcătorie. El, omul cel mai inofensiv, cel mai nevinovat, care numai de frică se mascase, să fie acum îndepărtat

că sondând astfel la isvorul direct o să dăm acuș de sec. Dar: „*est modus in rebus!*“ Urmază concentrarea capitalelor, azi la îndemână. E o urmare nu numai firească, ci o necesitate chiar. Zace în natura banului doar, ca concentrat să sporească mai multiplicat: *e ușurința și sistematicul în diriguirea lui ca cerere*, rezultatul prim al concentrării; vine *creșterea la îngrijirea și administrarea lui*; urmează *potențarea garanției ce o oferă concentrat*, garanție, care nu crește numai în raport proporționat cu măsura aritmetică a concentrării, ci neasemănat mai mult; iar garanția aceasta îi oferă banului o înlesnire uimitoare a asociației, e *credutul neasemănat de ieftin ce-l câștigă*.

Și iată de ceace avem noi lipsă: *de ieftinătatea creditului, intermediat prin capitalul concentrat înțelepțește al băncilor noastre*, care astfel numai: *prin concentrarea garanției*, va putea fi sigur realizabilă. *Ieftinătatea astfel garantatului credit, ne va spori însă de sigur apoi și mult-puținul câștig*, al neajunselor noastre capitale, *ușurând însă, de bună seamă, greutatea ce trebuie să ni-o arunce astăzi drept câștig cererea*. Iar mărirea și sporul astfel garantatului credit și ieftinătatea mergătoare mână în mână cu garanția, ne va da posibilitatea să apelăm, cu drept cuvânt, la întreagă cererea românească și am nădejdea, că astfel am și putea-o satisface de-ocamdată întreagă. Și în fine, n'ar rămânea de ultimă importanță, nici criteriul acela al concentrării, ce-l relevez de ocamdată din punct de vedere social-politic numai, rezultatele de domeniu economico-politic fiindu-i atât de evidente — *că ea va rezulta tuturor muncitorilor, funcționarilor, azi nerăsplățiți ai băncilor, statornicia, siguranța și puțința mai ușoară a traiului, cum astăzi cu toată prestațiunea preanonabilă și lucrativă a lor, nu li-o putem oferi*. Și ne vor deveni ei astfel o oaste, numai dela noi atârnătoare și dela popor și pentru popor trăind, numai pentru binele lui muncitoare.

Și iată *organizarea noastră, cea mai reală și poate singura posibilă azi, posibilă și sub raport politic*. Eată chiagul ei: funcționarii bine dotați ai băncilor și exponenți-

cu forța din oraș; cu cât mai puțin își putea închipui aceasta, cu atât era mai slab și se lăsa să facă cu el ce vor voi.

Nu peste mult se afla iar într-o gondolă — de data asta fără să-l coste nimic. Ajunse'n Triest, ajunsse în Viena; călătorea, ca un apucat de spasmuri, care se simte dus pe un drum lung către mormânt și totuși, din moartea-i aparentă nu se poate smulge. În vienă i-s'a indicat drumul direct spre Berlin. Porni fără să se gândească mult. Abia în Breslau își mai veni puțin în fire. Vedeă uniforme prusiane, embleme prusiane ș. a., ce-i revocau cu drag patria și-l îmbărbătau. Din Breslau până în Frankfurt lângă Oder, nu făcu altceva, decât își vărsă fără încetare ocară pe oameni și lucruri, de cari tovarășii săi de drum nu aveau nici o cunoștință.

Din Frankfurt până la Berlin a făcut ca un mort. Rușinea se pare a fi fost motivul.

La gară când se urcă în trăsură suspină: „Ce-ar zice oare membrii clubului, când ar afla de pățania mea?“ Se gândi la o minciună potrivită.

Patru săptămâni în urmă, la aniversarea unuia dintre membri, beau cam mult și povesti celor de față toate din fir în păr. De atunci, de câteori lipsea unul vre-o două-trei seri dela club, nu mai auziai altă vorbă fără: „Ai văzut Venetia?“

lor, în toate unghiurile locuite de români. Și iată și complini cea mai firească a preoției și învățătorimeii noastre — singurul intermediar până-acum între intelectuali și popor, clintit însă azi, nu puțin, prin nelegiuitele legi — iată piloții, cari de-azi înainte o să susțină puterea taberei noastre: sunt și vor trebui să fie *funcționarii băncilor românești*.

Aduce doar cu sine concentrarea capitalului, care se oferă, și prin concentrare asociabilitatea și creșterea lui, aduce în modul cel mai firesc cu sine totodată și *desplasarea organelor de acvișție a cererii*:

Concentrând capitalele existentelor bănci, după o înțeleaptă și bine răzgândită planuire și potențind prin aceasta posibilitatea ofertului, negreșit că în fața cererilor ce ne înteseș, vom căuta să sporim și vom spori de sigur sursele acvișitoare. *În locul celor 178 de institute financiare mari-mărunte, vom avea 5—10 institute mari-centrale, dar 500 de filiale și agenturi*.

Dar să nu intui în amănunte. Nu mi-e nici scopul, nici voia. Luerurile acestea nici nu se fac, bătând toba cea mare.

Și nici aceea nu aș aminti-o — și o fac totuși, ca să nu vi-se pară unora o utopie, un ce nerealizabil ceace spun eu — că anume concentrarea aceasta, sulevată de mine, nu e doar un *novum*. Ea e lucru practicat deja la noi. Și cu succes. Ași putea aduce pilde numeroase: „*Albina*“, cu filialele și agenturile ei, cu un braț să-l întindă până în America chiar, „*Timișana*“ și „*Ardeleana*“ asemenea. „Au concentrat și deplasat și altele încă.

Dar cea mai clasică pildă, în privința aceasta, rămâne totuși „*Victoria*“. Condușă cu cea mai ageră iscușință de faptul și făptuitorul ei conducător d. Sava Raicu, în cel mai scurt timp ea a făcut minuni, urmând înțeleapta politică a concentrării și absorbirei. Și erau și sunt rezultatele ei atât de pline de importanță *românească*, cât, drept spunând, — dacă cu ocazia ultimei operații în felul acesta, absorbind o bancă ungurească chiar — nu ar fi atras și atenția unui ziar ungurec din Arad, care cu tot șovinismul i-i cuitează însă respect — întru adevăr, că nu aș fi cutezat, să remarc în publicitate faptul: ca să nu se bată toba!

O singură bancă e pe cale să facă minuni prin concentrare: *ce n'o să poată rezulta din cooperarea tuturor?*!

Suntem în preajmă „*adunărilor generale*“. E iminent de necesar, nu numai să se discute chestia, dar să i-se pună și *temeiul înfăptuirii!*

Videant consules!

Amânarea consiliului militar. Zilele acestea era să se țină consiliul militar sub prezidenția M. Sale a monarhului, care consiliu în luna ianuarie a fiecărui an obiceiul să se ocupe cu cele mai importante chestii militare personale. Consiliul din ast an *din cauza stării sanitare a M. Sale a fost amânat*.

Așteptăm zi de zi continuarea seriei „*părerilor oamenilor noștri imparțiali asupra situației interne*“ cum începuse să publice „*Tribuna*“. Ori s'a isprăvit seria?! Numai doi imparțiali să avem: pe d. *Parteniu Cosma* și pe d. dr. *Ioan Mihu*?! Am dori să mai auzim glasuri de oameni, căci bocituri și gogomăni am auzit destule.

Mai putem spera?! Să ni-o spună „*Tribuna*“

Pentruce a mers Achrenthal în Viena?!

Din Viena vine știrea, că în cercurile politice și diplomatice a produs mare senzație faptul, că *alaltăieri seară ministrul comun de externe contele Achrenthal*, care petrecea la Semmering, a *sosit pe neașteptate în Viena*, deși sosirea era așteptată numai pe la începutul săptămânei viitoare. Sosirea neașteptată a ministrului de externe e cu atât mai senzațională, deoarece tocmai acum decurge în contra lui cea mai puternică campanie, ba unele ziare naționaliste și conservative din Germania amintesc chiar căderea lui.

Oficial întoarcerea grabnică acasă alui Achrenthal este motivată cu temperatura foarte rece din Semmering și că desele ninsori strică sănătății ministrului de externe. Din cauza aceasta — se afirmă oficial — Achrenthal s'a reîntors la Viena, iar dacă timpul va deveni plăcut, el va merge din nou la Semmering.

Din sursă bine informată primim știrea, că întreruperea odihnei ministrului de externe nu s'a făcut din cauza timpului, ci cauza principală a acestei întreruperi grabnice este o *notă a Rusiei*, pe care guvernul rusesc a trimis-o puterilor, și astfel și Austro-Ungariei. Nota aceasta este introducerea acelei acțiuni de pace, pe care împreună cu celelalte puteri Rusia veyește să o înceapă la Roma și la Constantinopol. Rusia veyește să înduplece puterile pentru luarea grabnică a măsurilor în chestia încetării conflictului italo-turc. Nota aceasta sosise și la ministerul de externe din Viena, iar acum Austro-Ungaria va avea să-și dea răspunsul la aceasta.

Din cauza aceasta *contele Achrenthal se va prezenta în audiență la M. Sa monarhul, ca în această audiență să se hotărască asupra atitudinii ce va trebui să ia monarhia noastră în acțiunea de pace*.

Ministrul Hazai în Viena. Azi d. p. ministrul apărării naționale Hazai Samu a plecat la Viena. Ministrul va avea în Viena constături în chestiune de rezort. Unele ziare anunță că Hazai are intențiunea să încerce vre-o modalitate oarecare pentru a schimba reformele militare. Aceste știri sunt din sursă semioficioasă.

Baronul Fejérváry la M. Sa. Din Viena primim știrea, că baronul Geza Fejérváry a fost primit ieri în audiență la M. Sa. Caracterul politic a acestei invitări la audiență o dovedește faptul, că înainte de audiență *Albert Berzevicz*, fostul președinte al camerei a vizitat pe baronul G. Fejérváry. De altfel Fejérváry voia să plece în Meran, și era pregătit pentru această călătorie când înainte de plecare el primi înștiințarea dela Curte.

D. Take Ionescu și românii din Bucovina. Ziarul „*Tagblatt*“ din Cernăuți s'a adresat zilele trecute d-lui Take Ionescu, cerându-i părerea d-sale, atât asupra românilor din Bucovina, cât și a celorlalți români cari locuiesc în afară de regat.

D. Take Ionescu a răspuns ziarului de mai sus cu următoarea scrisoare:

Domnul meu,

„Vă rog scuzată că din cauza multiplelor mele ocupațiuni, mi-a fost imposibil să contribuiesc cu mai mult pentru numărul de Anul-nou al ziarului d-voastră.

Cu altă ocazie când îmi va fi posibil și voi fi mai bine dispus, voi încerca să scriu un articol amănunțit pentru ziarul d-voastră.

Părerea mea asupra mișcării naționale și culturale a românilor de dincolo de hotarele regatului, este în deajuns cunoscută. Eu cred că e în interesul țării locuite de români, ca mișcarea liberă a poporului nostru — în chestia națională bine înțeles — să nu fie stingherită. Numai astfel, dăsuși vor fi clementele cetățenești bune ale țării respective. Din această cauză eu nu găsesc lucru cuminte desnaționalizarea forțată a unui popor. Românii bucovineni urcă mai multă unire. Take Ionescu, Sinaia, 8 Decemvrie, 1911.

Alegerile pentru Reichstagul german

Deși rezultatul definitiv al alegerilor rămâne a se vedea după balotaje, totuși se pot face de pe acuma considerațiuni asupra îndrumării ce o capătă politica Germaniei în urma acestei rostiri a națiunii germane.

Mai întâi este de semnalat succesul socialiştilor pe care nu-l contestă nimeni.

După căderea din 1907 când socialiștii au pierdut aproape jumătate din scaunele lor de până atunci, era de așteptată o nouă repriză a partidelor extreme asupra opiniei publice. În convingerea fiecărui bărbat politic era că socialismul nu se va lăsa după eșecul suferit atunci, dar la un asemenea succes totuși nu se aștepta lumea politică.

Se remarcă însă faptul că locurile câștigate de social democrați au fost rupte mai mult dela partidele îndrumate spre stânga dela naționali-liberali și radicali. Partidul centrului a rămas aproape intact păstrându-și situația întreagă, puțin atins a fost partidul conservator.

Astfel, cancelarul în fața opoziției democratice va putea ușor găsi elementele unei majorități în alianță cu unul din grupulețele independente cel Alsacian sau polonez.

Lupta în această campanie s'a mișcat mai ales în jurul revendicărilor de ordin practic.

Alegătorii germani au fost mișcați de problemele de îmbunătățire a le trailului, de ieftinirea vieții și scăderea impozitelor.

Partidele democratice moderate având a lupta împotriva aliaților lor de acum 5 ani au avut o temă cam incoherentă, căreia se datorește și nesuccesul lor.

Ziarele până și cele mai reacționare laudă ținuta socialiștilor în actualele alegeri.

Facem loc aici rândurilor publicate în „Gazeta Crucii” din Colonia, care denotă o admirație cum nici cel mai entuziast admirator al organizației social democratice nu putea scrie:

„Conziderăm ca un fapt foarte important creșterea socialismului, cauzată în parte de agitația liberală.

El se constituie în acest moment ca un stat organizat în stat.

Socialismul domină educație tinerimei muncitoare ridică impozite, întreține o armată de funcționari, ocupă posturi de onoare menite prin luptă energetică, exercitează trupele sale în stradă, ia în serviciu savanți, artiști, poeți și publiciști, cultivă în rangurile sale un spirit de sacrificiu, de care ar putea să roșească virtutea burgheză.

Ce forță nu a dezvoltat socialismul în aceste alegeri. Fiecare dintre noi poate să citeze pilde.

În marile orașe socialiștii veneau mereu cei dintâi, cu listele, buletinele și indicațiile lor precise.

Liberalismul schiopătează din urmă, de departe și în fine în urma liberalismului se târau conservatorii.

La țară distribuitorii de buletine socialiste aproape nicăiri nu lipsesc. Mulți din acești emisari lucrau pentru onoare în favoarea partidului revoluționar și nu primeau decât exact cheltuelile lor.

Pe cât știrile noastre ne permit a conchide socialiștii au finit un ton cu mult mai bun decât național liberalii din stânga și democrații.

În aceste tabere, era un zel împotriva unui partid care era aliatul lor acum 5 ani.

Strigăte factice și uneori plătite împotriva autoerației conservatoare și exploatarea agrarilor.

Dar acolo printre socialiști o serioasă și tăcută energie. Voința de a împinge în fața urnii până la ultimul om și de a strânge glasurile proletariatului unificat într'un puternic strigăt în contra actualii stări din imperiu și din societate.

În asemenea împrejurări toate opozițiile tac în partidul socialist.”

*

Cu privire la îndrumările politice ce le implică rezultatele alegerilor se pot face oare-cari prognosticuri.

Evident este că acest rezultat a fost o înfrângere simțită pentru elementele șoviniste naționali și pangermaniști și în asemenea împrejurări este de așteptat o moderare în acțiunea prea din cale afară de brutală ce o duce statul german față de drepturile firești de a-se cultiva în limba și cultura lor națională a polonezilor, a danezilor din Schlezwig și a alsacienilor.

O altă urmare ar putea fi desigur înfrânarea politicei agresive a Germaniei față cu alte state.

După ascuțita criză provocată de chestiunea marocană și în care Germania a stat la doi pași de un război cu Franța și Anglia, tocmai când guvernul german ar fi fost în drept să se aștepte la un gest de încurajare din partea națiunii, primește acest răspuns în care apropierea de partidele extreme constituie un serios avertisment că poporul german nu este pentru o politică de provocare.

Dacă acest rezultat va avea sau nu o influență și asupra înarmărilor Germaniei, este a se vedea.

În tot cazul se știe că de multe ori guvernul Imperial procedează în asemenea cazuri fără a-se sinchisi mult de parlament, care în cele din urmă tot trebuie să acorde creditele cerute.

Dacă nuda voie de nevoie fiind amenințat cu dizolvarea, de care Wilhelm nu prea-și face un mare scrupul.

Asupra politice interne însă este sigur că alegerile vor avea o influență și anume că reacțiunea clericală și agrariană va trebui să cedeze în multe chestii de ordin economic și social.

Darul de Anul nou al „Pop. Român”

Drept mulțumită celor ce cu atâta generozitate ni-au urmat apelul și drept nou îndemn pentru cei ce o să urmeze, reproducem aci în întregime primărilor N-ului 2 din anul acesta al „Poporului Român”.

Ce însemnătate are gazeta?!

Înțeleg gazeta românească. Vestitorul care vine, de bate în toată săptămâna, la ușa caselor noastre, și înțeleg înainte de toate, ce însemnătate are foaia partidului „Poporul Român”.

După cea din urmă numărare a popoarelor, făcută în iarna anului trecut, am fi să fim, cu mult mai bine de trei milioane de români, în țara aceasta. Iar numărarea aceasta, care s'a făcut și se face tot din zece în zece ani, ni-a dat veste de bucurie: că ne-am sporit adecă, dela cea din urmă, până acum, cu mai bine de câteva sute de mii; doar sporul în număr face spor de putere și cine are puterea, câștigă de bună seamă mai lesne și dreptul. Dar tot în oglinda acestei numărări vedem și partea slabă a neamului nostru; că adecă din toți câți suntem, iarăși cum mult mai bine decât jumătate suntem neștiutori

de carte că de-și ne-am sporit cu numărul mai bine decât celelalte popoare ale țării, n'a sporit însă în rând și în măsură cu ele și numărul celor ce știu meșteșugul scrisului și al cetitului. Și e prilej acesta de îngrijorare.

Nu-i vorba, neamul nostru românesc, locuitor aci în țara aceasta, avusese mult să pătimească în trecut și îndură proa multe și astăzi. Aproape cu toții suntem copii de iobagi, cari abia la anul 1848 s'au slobozit întru drepturile omului. Părtași ai binelui pământesc, prea puțini dintre părinții, celorce trăim azi, au fost înainte de vremea aceea. Suntem și azi în cea mai mare parte, mai mulți decât nouăzeci la sută, țărani muncitori ai pământului. Și puțini au avut și mai au încă și astăzi rost și răgaz, să-și însușască meșteșugul prielnic al învățării din carte. Căci nici întinderea largă de pământ roditor, nici avere de bani, n'a fost partea moștenirii fiilor poporului nostru. Am moștenit-o singură numai: vânzosia brațelor muncitoare și răbdarea și nefrica trudei și am mai moștenit încă ceva: credința neștrămutată în apropierea ceasului dreptății. Și chiar de aceea, ce nu ni-a dat puterea țării, pe care noi o întărim, ce nu ne-a dat, ba de multeori chiar ne-a împiedecat să facem, ori ne-a dărâmat ce am făcut — puterea legii, noi am căutat să împlinim în puterea dreptății, ce li-se cuvine tuturor popoarelor țării și ni-am durat școli. Din sărăcie, din lipsă, din răpirea bucatării din gura copiilor ni-le-am ridicat. Căci ne ziceam, cu cât ne va crește lumina minții și avutul cunoștințelor, cu atât ne va fi mai încordată și mai spornică și muncirea brațelor. Și ni-am durat școli: la orașe și la sate și prin cătune rispite, că ne prindea și mirarea, cum de se mai află dascăli, ca pentru bruma aceea de plată neplătită, să-și înnegrească zilele, cercând să ne lumineze.

Dar țara, pentru mărirea căreia atâția fi ai neamului nostru și-au vărsat de-atâtea ori sângele, parcă se făcuse oarbă la văzul încordărilor noastre și surdă la auzul gemătului de trudă, ce ni-o năstrea lipsa și ni se puse dușmană chiar, că ce duram noi din nopți de neodihnă, ea ne dărâma chiar ziua în amiază și a făcut o lege a școlilor, care să nu mai dea puțință sărăciei neamului nostru să-și câștige lumina. Și legea aceasta aspră și nedreaptă afară din cale, ni-a închis sute de școli și nu ni-a dat altel 'n loc. Ba chiar puțință ni-a luat-o, ea altel să ne putem face.

Iar fără de lumina științei, ce este azi omul? Vită robotitoare, care munceste, lipsită de lumina soarelui. Doar înțelepciunea cărților îți împrumută toiagul de razim al vieții și iscusința scrisului și a cetitului te ridică din noaptea neștiinței. Iar greul vieții mai lesne î-l vei putea dovedi și binele ei, prielnic î-l vei putea face cu mult mai ușor, dacă vei putea sorbi și din pățania celor scrise prin cărți, de cei trăitori luminați, din naștea zilelor tale, ori din ceea ce-ți vestesc ceia ce azi seriu, muncind pentru binele viitorului tău.

Și de aceea, cum piedecă ni-a pus nedreapta legiuire a țării, să ne susținem școlile și cu dascălii lor — iată-ne, că ne-am hotărât, să dăm altă hrană de lumină, dornicului și însetatului vostru suflet. Și ne-am hotărât noi, ceice am avut norocul, ca mai multă lumină să prindem și mai multă știință și cunoștință să ne agonisim — să nu vă lăsăm nici pe voi, mulțimea mare de țărani români, în pisma tuturor potrivnicilor legi, să rămâneți lipsiți de lumina cunoștinței și fără de cunoașterea binelui și a adevărului mai cu seamă. Și de aceea în locul școalelor prea multe închise, am făcut: gazete. Vestitoarele, cari vin să bată în toată săptămâna la ușile caselor voastre. La toate ușile a tuturor caselor, a căror gazde au suflet să deschidă. Și bat fără să întrebe, cum întreabă nedreapta lege a școlilor, cât de lungă și cât de largă și cât de înaltă e încăperea caselor voastre?! Și nu întreabă cât de strălucită vi-e fereastră. Ci zic: intra-voia la toți acei, cari îmi vor deschide!

Da, școală vrea și are să vă fie gazeta românească. Iar noi cei luminați ai neamului vrem să fim și să ne facem dascălii voștri, ai celor din întunec. Și vrem, ca pe urma gazetei, să pătrundă și acolo puterea scrisului nostru, unde pentru departe și alte stavile nu poate pătrunde adevărul cuvintelor noastre.

Iar aci în jurul „Poporului Român”, foaia partidului național, ne-am rânduit cu toții celor ce mare încredere ne-a dat neamul, alegându-ne la cărma corăbiei sale, ne-am rânduit întreg comitetul național, ca prin această și cu această foaie, să pătrundem la sufletul și la mintea și la

bunătatea întregului popor românesc și cu această foaie să ne legăm noi de el și să-l legăm pe el de noi, ca din legătura aceasta trainică, să resară odată verde și durătoare: fericirea, tăria, bincl și mulțumirea neamului!

Aceasta este însemnătatea gazetei, ce va bate la ușile caselor. Iubiți-o, citiți-o și răspândiți-o!

Nu ne îndoiim, că se vor găsi în sânul întregului neam românesc inimi generoase, cari să răspundă la chemarea noastră.

Costul unui abonament pe un an la „Poporul Român” este de 4 coroane.

Orice sumă rugăm a se trimite pe adresa Administr. ziarului „Românul”, Arad str. Zrinyi nr. 1/a, — cu mențiunea „pentru darul de Anul nou al „Poporului Român”.

Transport: 451 abonamente, 1867 cor.

Au mai dăruit următorii:

107. Fabriciu Manuilă protopresb. Lipova 1 abon. 4.— cor.
 108. Anton Mocionyi de Foen, 13 abonamente 50.— cor.
 109. Petru de Mocionyi 13 abon. 50.— cor.
 110. Petru Ionașiu, Timișoara 2 abonamente 8.— cor.
 111. Ioan Oltean, preot Felsőszöcs, 1 abonament 4.— cor.
 112. Dr. Ioan Olteanu, avocat Lăpușul ung. 2 abon. 8.— cor.
 113. Alexandra Crăciunescu, preot Chinez, 1 abon. 4.— cor.
 114. I. Săbădeanu, comerciant Brașov, 5 abon. pe 1/2 an 10.— cor.
 115. Dr. Zosim Chirtop, avocat Câmpeni, 5 abon. 20.— cor.
 116. „Chioreana” Institut de Credit în Șomcuta-mare, 25 abon. 100 cor.
 117. D. dr. Lucian Georgevici, avocat Temes-Rékás, 5 abon. 20 cor.
 118. Dr. Octavian Proștean, medic Verșet, 4 abon. 1/2 an, 8.— cor.
 119. Ioan Juga, proprietar, Marosbrettye 1 abon. 1/2 an, 2.— cor.
 120. Pavel Fumor și soția Marta din Nerău, 2 abon. a 1 an, 8.— cor.
 121. Nicolae Racoția, medic N. Selxk, 2 abon. a 1 an, 8.— cor.
 122. George Trică, maior Caransebeș, 1 abon. a 1 an, 4.— cor.

Total: 524 abonamente, 2175 coroane.

Republica chineză. Vechea împărăție își trăiește acum ultimele clipe și numai prin familia împărătească și puțină armată, care nu-și poate călca jurământul.

De fapt republicanii sunt stăpâni pe situație, oarecare prudentă însă îi face să nu procedeze mai energic.

Văzând însă, că dinastia numai cu mari regrete se poate despărți de tron, revoluționarii au trimis oameni de-ai lor, ca prin atentate să o determine să părăsească Pekingul. Din Peking se telegrafiază acum, că peste trei sau patru zile se va da un edict împărătesc, care va anunța abdicarea dinastiei și proclamarea republicei; invită apoi națiunea chineză să aleagă președintele republicii. Știrea aceasta se confirmă din toate părțile.

Fiindcă Yuanșikai a fost o piedecă serioasă în drumul republicanilor și fiindcă și acum își susține cu tărie punctul său de vedere, revoluționarii caută acum să-l înlăture din calea lor. Pe când el se întorcea dela palat, unde se ținuse un consiliu pentru a hotărî în chestiunea abdicării dinastiei, dintr'un grup de oameni s'a aruncat o bombă spre trăsura. Bomba n'a căzut în trăsura, ci în urma ei. Ea a explodat ucigând pe doi soldați din ceice-l însoțeau și a rănit grav pe mai mulți oameni. Intre mulțime și soldați și poliția care voia să aresteze pe atentator, s'a încins o luptă. Soldații au fost siliți să întrebuițeze armele. Un polițist și un soldat au fost uciși. Atentatorul a fost prins în cele din urmă. El face parte dintr'o familie chineză de seamă. A declarat, că a

comis atentatul din însărcinarea revoluționarilor. După o știre din Peking, s'a încercat să otrăvească pe împărăteasă. Văduva împărătească însă a fost prevenită. Mai mulți oameni ai curții au fost arestați.

Din Sârbia. În cercurile din Belgrad se consideră ca iminentă demisia cabinetului. E posibil, că Milovanovici să mai facă o încercare, ca pe calea tratatelor cu adversarii săi, să prelungească existența cabinetului până la data închiderii normale a sesiunii legislative, dar sunt puține speranțe să obție un atare răgaz.

Demisia guvernului va atrage după sine dizolvarea scupcinei.

Nouile alegeri se vor face în maiu și vor fi prezidate de un cabinet de coaliție din tinerii și bătrânii radicali.

Aceasta este dorința expresă a regelui Petru ca în vederea complicațiilor posibile în Balcani, la primăvară, Sârbia să aibă un guvern tare, capabil să facă față evenimentelor.

Asquith, Bethmann și San-Giuliano. Ziarul „Secolo” din Milano aduce știrea, ca peste câteva zile are să se țină în Roma o consfătuire de mare însemnătate între Asquith primul ministru al Angliei, Bethmann Holweg cancelarul imperiului german și San-Giuliano ministrul de externe al Italiei. Primul ministru englez e acum în Palermo, de unde va pleca la Roma. Scopul conferinței — după cum se vorbește — e începerea tratatelor de pace.

Scrisoare din Viena

Alegerile pentru Reichstagul german. — Compromisul germano-ceh nereușit. — Obstrucția rutenă și italiană. — Gravitatea slavilor de sud spre Viena.

Cu toate că partidele monarhiei noastre dau arare-ori atenția cuvenită evenimentelor politice din afară de stălpul negrii-galbini ai frontierei, azi totuși le preocupă în mare măsură rezultatul alegerilor pentru Reichstag-ul german.

Cu toate că în momentul de acum încă nu e pe deplin și în întregitatea sa cunoscut rezultatul cu toate cifrele și cu toate nuanțele, un fapt însă e totuși cert, în ochii în convingerea parlamentarilor austriaci dătători de ton, că anume: Creșterea ca o lavină a voturilor date pentru candidații democrației-sociale documentează evident, că o mare parte a populației statului german e în aceeași măsură nemulțumită cu directiva dominantă, cât și cu ori care dintre fracțiunile „Liberalismului”, iar nemulțumirea acesteia a dorit să-i dea expresiune alegând grupa cea mai opozițională. Aceasta în tot cazul e o afacere internă a Germaniei.

Altceam se impune însă întrebarea, că acest rezultat al alegerii, n'o să aibă vre-o consecvență și pentru politica externă, când anume majoritatea Reichstag-ului german se va opune unor eventuale planuri de concentrare militară a guvernului german, ceceea, pentru țara noastră ca aliată a Germaniei, nu ar putea rămânea indiferent. La tot cazul însă e de sperat, că obvenind o astfel de eventualitate, ea va rezulta o nouă dizolvare a Reichstag-ului.

Mare îngrijorare le face cercurilor politice sesiunea de primăvară a parlamentului austriac.

De când cu ajurnarea lui s'au înrăutățit încă împrejurările politice.

Negocierile asupra compromisului germano-ceh au ajuns la punctul mort. Deputatul K. H. Wolf făcuse deja în conferința generală a clubului german național aluzie la imposibilitatea de-a evita nereușita și amenințase, că în cazul chiar și a celei mai mici concesiuni, făcute cehilor, cu secesiunea radicalilor germani, cărora li-s'ar alătura jumătatea cea mai mare a asociației naționale germane.

De altă parte s'a schimbat și dispoziția clubului ceh, care până aci, în parte cel puțin și mai ales în sesiunea din urmă făcuse parte din anturajul oastei guvernului și el ia o atitudine, ca și când numai prin tabăra cehilor s'ar putea promova o stabilă majoritate parlamentară și un regim parlamentar.

Cum ar putea fi însă aceasta posibilă e de neînțeles, câtă vreme relațiunile din partide sunt atât de desolate, și câtă vreme controversele naționale au ajuns deja atât de acute în diferitele diete provinciale, cât au rezultat din nou obstrucția. Mai adaugeți aci apoi teama, că aceste controverse naționale se vor stârni și în delegațiuni și în parlamentul austriac. Și lozincă încă, ce se dă prin cercurile partidelor cehe: fără dietă provincială bohemă, n'o să fie parlament austriac.

Și în tabăra rutenilor predomină caracterul mai acut al atitudinii.

Deputații ruteni au declarat cu toată severitatea, că n'o să sufere nici odată, o astfel de reformă a legii electorale pentru dieta provincială a Galiției, care să le-asigure mai puține mandate, decât cea actuală, dacă în Galiția nu s'ar face azi alegeri ungurești.

Deputații ruteni vor stărui dar-decumva polonii n'o să fie mai concilianți, nu numai în dieta provincială a Galiției asupra obstrucției, ci se vor servi chiar și în parlamentul țării de cele mai aspre mijloace ale opoziției.

Asemenea atitudini amenință și azi partea italianilor, dacă nu se va afla vre-un expedient în chestia universității. Drept locul unde să se ridice această universitate se colportează urmele orașului Kopor în istria. Privitor însă la ridicarea acestei universități în acel oras, ar trebui la tot cazul să se facă o înțelegere cu slavii de sud, cari iarăși par că ar fi neânvoiti.

În general trebuie să constatăm o schimbare în tabăra slavilor de sud; o parte tot mai mare a deputaților slavilor de sud se apropie tot mai mult de tabăra guvernamentală, făcându-le și cehilor și maghiarilor totodată afrentul.

Mai cu seamă decând cu ultimele alegeri croate și decând cu numirea de prezident, al clubului slavono-croat, a d-lui Schusterschitz, se face bine evidentă gravitatea slavilor de sud din ambele jumătăți ale monarhiei, spre Viena.

La tot cazul li-se va rezerva pentru viitor deputaților slavilor de sud în parlamentul austriac o pozițiune mult mai favorabilă ca până acum — aici în urma împrejurărilor chaotice și nesigure din Balcan, cât și în urma însăși a diferențiarilor atât de multe azi în parlamentul austriac.

Că apoi faptul acesta n'o să-l folosească și în o atitudine agreabilă maghiarilor, ci vor prinde dimpotrivă parte croaților — nici ei n'o tănuiesc, iar că majoritatea parlamentului austriac va fi în punctul acesta pe partea lor — se poate fixa de pe acum cu certitudine.

Coresp.

Cel mai frumos cadou la orice ocazii pentru casele intelectualilor noștri dela orașe și sate. Sub titlul **Din cele trecute vremi**, însemnări despre începuturile graiului culturii și literaturii neamului românesc a apărut o foarte frumoasă carte de d. Virgil Onițiu, cunoscutul scriitor și director al liceului din Brașov.

Această carte scrisă pe înțelesul tuturor, tipărită în tipografia românească „Concordia” din Arad, — este o podoabă pentru orice bibliotecă și pe orice masă de salon. Prețul 2 coroane plus 20 bani porto poștal; pentru România 2 lei 50 bani. De vânzare la „Librăria diecezană din Arad, strada Deák-Ferencz, nr. 33.

Cartea se găsește de vânzare și la autor în Brașov (Brassó).

Dr. ȘTEFAN TAMAȘDAN

medic unv. specialist în arta dentistică.

ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Din Turcia

In chestia dizolvării camerei turcești.

Se știe că un viu conflict există între guvernul otoman și partidul june turc de o parte și opoziția formată dintr'un grup așa numit al înțelegerii liberale de altă parte.

Grupul înțelegerii liberale fără considerarea cuvenită pentru interesele statului otoman care reclamă înțelegerea tuturor factorilor interni, în fața situației critice prin care astăzi trece imperiul, au început o crâncenă obstrucție împotriva cabinetului împiedcând activitatea politică a guvernului.

În special guvernul dorind să aibe mână liberă în chestia războiului cu Italia și știind că grupul așa numit al înțelegerii liberale, care numai de formă așează ideile liberale dar care în fapt ascunde gânduri ostile regimului constituțional și e hotărât să provoace cu orice preț încurcăturile guvernului chiar și pe această chestie, a venit cu un proiect de modificare a articolului 35 al constituției otomane în sensul că sultanul să aibe dreptul a încheia tratate de pace și fără aprobarea camerei.

Proiectul guvernamental însă a fost respins neîntrunind majoritatea de două treimi cerută pentru modificarea constituției.

În asemenea caz guvernul trebuie ori să se retragă, ori să obție dizolvarea camerei, care după constituție nu se pot face fără de aprobarea senatului.

Iată știrile sosite asupra acestei chestiuni:

În urma respingerei de către cameră a proiectului guvernamental relativ la modificarea art. 35, președintele camerei și ministrul de războiu s'au dus la palatul sultanului și i-a dat sfatul să dizolve parlamentul fără încuviințarea senatului și să fixeze nouile alegeri pentru o dată cât mai apropiată.

Sultanul a răspuns:

„Cunoașteți bine intențiunea mea. Sunt însă nehotărât și numai cu greu aş putea să mă decid.

Vorbind pe față, eu nu pot împlini dorința dv., pentru că e împotriva legii. Aș prefera să întreb senatul“.

Delegațiunea a răspuns, referindu-se la declarația senatului, că aceasta e inutil, de oarece majoritatea senatului e împotriva propunerii guvernului.

Deputațiunea roagă însă pe sultan să numească senatori noi.

Sultanul a concediat în mod amical deputațiunea, fără a răspunde la propunerea ei.

Opoziția a hotărât să roage, printr'o delegație pe sultan, să rămână credincios Constituției, căci intențiunea comitetului e identică cu lovitura de stat a fostului sultan.

Sultanul în cele din urmă s'a hotărât să se adreseze, conform constituțiunii, senatului, care a ales din stinul său o comisiune formată din următorii membri între care este și eminentul fruntaș al senatului otoman d. N. Bațaria, senator român macedonean.

Cei nouă membri ai comisiunii speciale ai senatului sunt: Hilmi pașa, prințul Said, Bațaria, Ghalib, Salih pașa, Dilber, șeriful Djafer, ulema Hakki și generalul Susni.

În mare majoritate, membrii comisiu-

nei aparțin partidului june-turc, care speră astfel se obțină în curând disoluțiunea.

Cerculă svonul, că Hilmi pașa, care era în contra dizolvării imediate, și-ar fi schimbat părerea. Se pretinde, că junii-turci au stăruit eri pe lângă Hilmi pașa ca să primească marele vizirat îndată după dizolvare.

Astfel se explică schimbarea majorității senatului în favoarea dizolvării.

Se asigură, că decretul pentru dizolvarea camerei a și fost semnat.

După un alt svon, care circulă în cercurile Porții, Hilmi pașa va lua pentru moment ministerul de interne.

Scrisoare din Cluj

— 2 ianuarie 1911.

Jubileul „Reuninei sodailor români“.

Reuniunea meseriașilor din Cluj și-a serbat jubileul de 40 de ani a existenței prin un concert dat în reduta orășenească sub patronajul președintelor societăților surori din orașele cu meseriași români bine încheagați sub patronajul d-lor V. Torășian, Gavril Precup, dr. Valer Moldovan, etc.

Concertul de acum al meseriașilor se deosebește de cele de până acum, prin aceea, că tot programul a fost executat de ei.

Un cor începător constător din 16 tineri a lăsat încă de dorit față de alte coruri, dar sperăm, că ambiția tinerească și priceperea harnicului lor secretar al d-lui învățător Nicolae Pora, ne va da în viitorul apropiat prilej de deplină îndestulare.

Între coriști s'a distins cu frumosul glas de bariton solistul I. Luca, vătavul călușerilor și fiitorul prim-măiestru român mănășer în Ardeal.

Cu bucăți separate s'a distins harnicul croitor M. Radu, care ne-a arătat, că pe lângă bun măiestru este un om inteligent și un cântăreț bun.

D-șoara Miți Topan ne-a cântat cu frumosul glas de sopran, cu mult sentiment și a dovedit frumoasă cultură muzicală prin „Ce te legeni codrule“, „Cântec“, (Goga-Brăteanu). „Vai bădiță dragi ne avem“ și „Spune-mi măndro adevărat“, a fost atât de drăguță în costumul de pădureancă încât a fost silită să ne cânte de trei ori „Vai bădiță dragi ne-avem“.

Acompaniamentul la pian l-a ținut d-na Melania Drăgan născută Moldovan, soția zeelusului președinte al meseriașilor.

După concert a urmat punctul cel mai nou și mai însuflețitor în viața acestei societăți de 40 de ani; s'a jucat prima oară călușerul de către 9 tineri meseriași, cari cu atâta fală și ambiție au învățat călușerul și au purtat vestmântul țărănesc, încât poate nicidecum nu a bătut inima lor așa românește, ca atunci seara sub cămașa groasă împodobită cu cele mai frumoase cusături.

Intelligenții români din Cluj au lipsit în mare parte dela concert*). Dintre ei nu am văzut decât cinci (!) domni, nici o doamnă și nici o domnișoară, încât îți venea să crezi, că este vorba de demonstrație față de acești oameni modești și săraci, cari au lipsă de sprijin, de însuflețire, de viața românească dacă vrem să-i avem totdeauna ai noștri.

O sută de persoane au lipsit dela acest concert, cari toate nu puteau avea o mai sfântă datorie la începutul unui nou an decât participarea la acest concert, căci te durea inima când vedeai fotelurile și scaunele prime rezervate anume — goale.

În schimbul lipsei acesteia a fost foarte măgulitor deputația meseriașilor din Blaj — meseriași și români buni — sub conducerea președintelui a d-lui prof. G. Precup.

Să sperăm, că faza nouă în care a intrat această societate sub conducerea d. Valentin Drăgan ne va da prilej mai des să putem vedea cum zi de zi se încheagă viața românească a meseriașilor, atât de împrăștiati, lipsiți de viața românească și supuși atâtor ispite într'o mare de străini.

Coresp.

*) Regretabil.

Limbuția și tăcerea dela Revelionul „Tribunii“

„Iubiții amici“ dela „Tribuna“ nemulțumiți de faptul că d. Sava Raicu a ieșit cu obrazul curat dela revelionul „Tribunii“, care a dovedit că portretele-caricaturi, de fruntași, pe care d. Goga le aplică bărbaților noștri de seamă, sunt copii reale luate dela petrecerile „Tribunii“, copii, care și-au greșit adresa, revin în nr. de ieri 5/18 ianuarie cu informații complimentare spre a-l băga și pe d-sa în ciorba lar..."

„N'avem nimic în contră — zice „Tribuna“. Tot ce ne supără însă, este că amicii noștri, recunoaștem, din insuficiența informațiilor noastre, se dedau la niște combinații lipsite de orice temei. Ci-că d. Sava Raicu nu ar fi luat cuvântul în noaptea anului nou, deși a fost salutat de către părintele R. Ciorogariu... Ei bine, iubiți amici, vă rugăm să luați la cunoștință că d. Sava Raicu a vorbit, da, a vorbit și încă foarte frumos... și a închinat — știți pentru cine a închinat, iubiți amici? — pentru redactorii „Tribunii“. — Ei cum vă place?.."

— Că toastul d-lui Sava Raicu nu a putut intra în gazetă se datorește faptului că d. Raicu a vorbit după ce s'u încheiat ziarul nostru..."

„Ei, cum vă place?“ exclamă „Tribuna“ triumfătoare crezând că l-a putut băga și pe d. Raicu în ciorba lui Danton?

Ei cum să ne placă „iubiți amici“ iaca foarte bine. Suntem veseli, că s'a găsit și pentru voi cineva ca să-și ridice paharul. Deși voi sunteți pe un drum greșit totuși asudați destul spre a susținea o cauză nedreaptă. Mai ales în asemenea împrejurări munca este particular de îngrată. Astfel d. Raicu, deși i-s'au făcut complimente de către părintele Ciorogariu, el, spre voi și-a îndreptat privirea gândindu-se câtă muncă zadarnică faceți pentru o cauză rea.

În asemenea împrejurări, nu putem decât să ne veselim, mai ales când ne declarăm de „iubiți amici“.

Dar d-voastră de ce sunteți atât de surprinși, că s'a ridicat și pentru voi un pahar?

Și oare de ce d. Raicu a ținut să vorbească după ce s'a încheiat ziarul? Nu cumva se temea, ca să nu ziceți peste câtăva vreme și despre d-sa că vouă vă datorește reputația lui de om al muncii și de orator, precum ați spus-o despre alții în atâtea rânduri?

Ori v'ați convins și voi, că urările în sănătatea voastră sunt o amarnică ironie la adresa „fruntașilor primenitori“?

În tot cazul un lucru e sigur, că d-voastră „iubiți amici“, nu ați fi făcut destăinuirea că a vorbit și d. Raicu, dacă portretul „fruntașului“ d-lui O. Goga nu s'ar fi potrivit așa de minunat oratorilor dela revelionul vostru.

Noi însă știm, că d. Sava Raicu este într'adevăr un om al muncii în specialitatea sa, și nu voim să-l asimilăm cu ceilalți precum faceți voi, cari ziceți că țineți la el.

Dr. Brutus Macaveiu

medic univ. specialist în morburile femeestii ord. 9—11, d. a. 3—5.

Timișoara, Koskuth-tér Nr. 2, etaj. 2.

Telefon Nr. 11—68.

Scrisoare din București

2 ianuarie 1912.

Un an financiar. — Un an legislativ. — Iertarea osândiților dela Stănești.

Anul 1911 este, pentru România, din punct de vedere financiar, un *an bogat*. Socote-lle se încheie cu un frumos excedent — peste 58 milioane. De zece ani acuma, bogăția regatului românesc se manifestă sub forma excedentelor bugetare, oricum unul din cele mai sigure indicii de starea avuției unei țări. Budget echilibrat, ar zice cineva. Ții seamă să cheltuești mai puțin decât socotești, că ai să încasezi — ca să dovedești excedent.

Așa ar fi, firește, pentru cineva care ar ține să facă paradă de excedente. În țările tinere însă, socotelele de felul acesta nu încep. Acolo viața în dezvoltare consumă bogăție multă, cât mai multă, și dacă întâlnești excedent în socotelele de sfârșit de an, el măsoară tocmai puterea isvorului de bogăție nouă a aceluia an.

Iar România în fiecare an adaugă la cheltuielile ei sume însemnate. Budgetul diferitelor departamente crește, cu milioane de lei, la fiecare exercițiu nou.

Incasările bugetare au întrecut cifra de o jumătate de miliard (506.656.447 lei) iar cheltuielile s'au ridicat la 448 milioane. Apoi observăm, că și încasările exercițiului în curs sunt înfloritoare, întrecând cu aproape 26 milioane pe cele corespunzătoare ale exercițiului trecut. Între cei 10 ani din urmă de excedente bugetare, anul care se încheie acum ocupă locul al doilea, după anul 1907—908, care s'a încheiat cu un excedent de 62 milioane lei. Apoi se socotește 1908—909 cu 51 milioane.

Observând apoi cheltuielile diferitelor departamente, remarcăm suma de 70 milioane pentru armată, 47 și jumătate pentru școli, 86 milioane pentru lucrări publice, 55 milioane pentru ministerul internelor, etc.

Se va folosi noul excedent, în mare măsură, la îmbogățirea țării cu noi căi ferate, cari, după împăcarea trebuințelor armatei, cer atenție în locul întâi. De școală credem că nu-și vor uita conducătorii României. De școală, peste tot, și de școală poporului în deosebi.

Așa s'au mânuit banii publici.

Iar de privim anul expirat supt o altă latură a lui, dacă după anul financiar examinăm anul legislativ, constatările noastre nu sunt mai puțin mulțumitoare.

Guvernul Carp, venit la cârmă acum e anul, se caracterizează prin legiuri inspirate de spirit democratic.

S'a adus o însemnată ușurare în traiul necăjit al țaranului, când s'au scutit toate pământurile țărănești de darea fonciară până la întinderea de 12 pogoane. Marea majoritate a acestor pământuri nici nu trec de 12 pogoane întindere. Apoi darea de faînă s'a suprimat cu totul, pentru ușurarea traiului care era tot mai greu pentru cei mulți. S'au mărit salariile a diferite categorii de lucrători. Se face o răsplătire mai dreaptă a muncii copului didactic, de toate gradele. În deosebi urcarea salariilor învățătorilor sătești este o operă care trebuia săvârșită de mult. Și pare a fi aceasta o notă nouă a vremii: dreptatea socială se începe și față de cei ce n'o cer, ori n'o pot cere. Și apoi e și o putere educativă socială deosebită în această notă nouă a vremii.

Apoi precum s'au scutit pogoanele țaranului, tot așa la oraș, micul proprietar e scutit de orice dare fonciară, când venitul casei nu trece de 300 lei anual. Tot așa micii comercianți se bucură de mari ușurări.

Dar poate că cea mai binecuvântată dintre măsurile legislative ale guvernului de astăzi este aceea care organizează meseriile și asigură pe muncitori. Clasa muncitorească, lăsată atâta vreme să urmeze la școala socialistă a câtorva străini deprinși a trăi din exploatarea buncieredinte naive, e adusă, prin atenția pe care i-o acordă guvernul, la calea cea adevărată.

Acestea ar fi pe scurt, bunele măsuri legislative ale guvernului. Se așteaptă acuma legea care are să vândă la țărani pământuri de *mână moartă*, care, se crede, va transforma vre-un milion de pogoane de ale statului, așezăminte ori societăți în proprietate mică țărănească. Cu nerăbdare se așteaptă apoi marea lege de descentralizare administrativă a dlui Petre Carp. Mai ales aceasta din

urmă are să schimbe aici atâtea: oameni și lucruri. D. Carp crede că prin administrație se pot îndrepta multe lucruri, cele mai multe. Și aceasta o crede de mult, de foarte multă vreme.

Oricum, noua lege va trebui să țină seamă de un fapt hotărîtor: că pentru orice formă de administrație trebuie să ai mai întâi *oameni*. De formarea lor se va îngriji de bună seamă legea cea nouă.

Iertarea de mult așteptată de toată suflarea românească pentru soldații greu osândiți în 1907 a venit în sfârșit.

Pentru repararea ravagiilor produse de sgu-duirii sociale grozave ca cea din 1907, mijlocul cel mai grabnic este iertarea. Curând după dezastru s'a iertat pe toată linia — și nu s'au iertat singuri soldații cari au întârziat dela dureroasa lor datorie.

Acum în urma raportului d-lui ministru de războiu Nicolae Filipescu, M. S. Regele a iertat pedeapsa celor peste 70 soldați, între care covârșitoarea majoritate erau osândiți lamunca silnică pe viață.

Correspondent.

Falsificarea Vernescului

D. Bocu și expertiza

Poate ne învinuți, iubiti cititori, — și nu fără cuvânt — că prea mult ne ținem de capul d-lui Bocu, directorul „Tribunei”.

Și în nedumerirea voastră asupra cauzelor cari au făcut pe d. Bocu să pice iar în „raza cercetărilor noastre” vă veți fi întrebând: Ce isprăvi a mai făcut d. Bocu? Ce drăcie, ce prostie — ca să zicem astfel — a mai făcut d. Bocu de v'a hărjoniți cu el? E dușmănie la mijloc, ori e o simpatie pe care noi, publicul, profan n'o putem pricepe niciodată. Are „Românul” trebuință neapărată de cronică glumeată și dacă are, găsește, că d. Bocu e cel mai rezistent dintre toți?...

Ori în dușmănia dvoastră oarbă pentru acest mare bărbat politic nu mai alegeți mijloacele spre a-l nimici? Socotiți, că distrugând această personalitate, care stă deasupra „Tribunei”, aveți să distrugeți „Tribuna”, această demi-mondială care a creiat totul la noi: pe dd. Ciorogariu, Chendi, Bocu, Scheopul, Șoricu, Mangra, Slavici, Brote și pe deputații români?...

Veți să-l nimiciți pe d. Bocu?...

Răspundem cu hotărîre: Nu, nu, nu! de trei ori nu, (adecă cu asta de patru ori). De d. Bocu mai avem nevoie. Nu numai atât. Mărturisim sincer, că d. Bocu ni-e oarecum simpatie; d-lui, fratele de poet și Șoricu îndeosebi. De aceia — dupăcum cititorii s'au putut convinge — n'am prea folosit cuvinte tari la adresa acestor confrăți, cari prin năsbățiile lor ne fac întotdeauna să luăm mai ușor lucrurile — și să nu ne scârbim prea mult de pretențiile de primenire ale celor „grupăți”.

De când cu „nenorocita aceea de expertiză”, însă d. Bocu a cucerit toată atenția noastră, coborând în umbră pe colegii săi de haz.

În chestia expertizei d. Bocu s'a arătat sub toate laturile personalității sale. Și trebuie să recunoaștem că ne-a impus d. Bocu, d. Sever Bocu, atunci când, luând pe Vernescu sub aripa sa, a declarat bătându-și pieptul: „carta postală se află în posesiunea mea!” — apoi: „întreb însă care ar fi sancțiunea?...”

Când l-am simțit pe d. Bocu că se apropie cu o vorbă așa de ascuțită și de primejdioasă, recunoaștem, ne-am cam pierdut curajul și am înțeles că nu poate fi pusă întru nimic la îndoială nici cinstea „Tribunei” reprezentată prin d. Bocu („carta postală se află în posesiunea mea!”) și nici a dlui Vernescu, acest tânăr de viitor care a adus atâta lumină și demnitate în coloanele ziarului intransigent din Arad. Pentru această forță morală mulțumim fraților din România și în anul Domnului 1912.

Dar să revenim la d. Bocu.

Ce ne-am zis: D. Cehan, fără îndoială vrea să distrugă „reputația și cinstea” d-lui Bocu. Și atunci, simțind cât de mare ar fi pierderea pentru nație, dacă ar fi sacrificat un asemenea odor, ne-am apropiat respectuos de d. Bocu și i-am spus: te compromiți d-le director. Afacerea cu „sancțiunea” și cu „miopia morală” e o prostie. Dacă cineva îi

spune la un alteineva: ceasornicul meu e la d-ta; ar proceda oare cuminte cel acuzat de... ceasornicarie să zâmbească mefistofelic și apoi să întrebe: „bine, bine, dar care e „sancțiunea...?”

El răspunde: sancțiunea e că tu rămâi om cumsecade iar eu un calomniator.

Dar tu, întotdeauna gata cu apropos-ul inteligent, îi tai vorba scurt: „percheziția trebuie să se facă în prezența mea și a unor martori”.

El zice „bine” și admite să aduci martori mulți ca să rădă lumea...

Nu te-am mai văzut d-le Bocu. Dar nici nu te-am uitat. Unde îți sunt „martorii” d-le Bocule? Unde e cartă postală; unde ți-e „posesiunea” și unde ți-e „prezența”?... Am întrebat pe trecători, pe tot felul de „martori”: ce s'a făcut Bocu nostru, d. Sever Bocu; am întrebat zadarnic cele patru vânturi. Te-am pierdut! Te-am pierdut!

Și totuși, cine știe, poate că într'un colț retras, fără martorii așa de mult doriți, departe de rude și de prieteni, d. director face expertiza singur.

Așa e roata norocului: d. Bocu, mai ieri-alaltăieri nu visa altceva decât să fie îngăduit și el cu câțiva martori la expertiza noastră — și când colo noi am rămas fără cartă postală și fără d. Bocu, iar d. Bocu a rămas cu cartă postală, cu „prezența” și fără „martori”.

Pelicităm „Tribuna” pentru noul succes.

Boboc.

Cursuri de analfabeți ori bibliotecă?

În orașul Bistrița, pe lângă o bibliotecă de 75 broșuri, numărul cetitorilor a fost în a. 1911 de 600 inși. Câți însă au perândat aceeași carte, până ce ea a fost readusă? Numărul acesta frumos de cetitori s'a ajuns așa, pentru-că în anul acesta nu s'a cules nici o taxă de pe cărți.

Cine scotea mai înainte o carte, ce nu-i convenea, nu mai scotea alta. Intratele erau de una, cel mult două coroane, pentru cari nu se renea nici administrarea lor. Cărțile erau nouă-nouă în dulap, ca să le consume timpul și mucegaiul.

Atunci de ce folos sunt bibliotecile?

Deci, *nici o taxă pentru cărți*.

Interesul cel mai mare pentru cetit îl arată tinerimea. Și eu cred, că o bibliotecă pusă meru la dispoziția sătenilor gratuit, face mai mult ca un curs pentru analfabeți.

Biblioteca ne păstrează sigur alfabetii. Pe când rezultatele cursurilor pentru analfabeți sunt foarte problematice.

Sunt rarități plugarii, cari să se îndemne și să aibe paciența să facă un astfel de curs. Și cât de cu greu merge chiar când ai un singur învățăcel. Eu unul am făcut cu câțiva experiență, și în toată ziua, lucru care nu se prea poate cu plugarii chiar nici iarna.

După două luni (fiecare zi) învățăcelul putea silabiza, dar e vorba de indivizi îndeosebi deștepți și cari mai cunoscuseră câte o slovă. Nu știu dacă au continuat mai departe singuri, s'au au rămas într'atăta.

M'aș prinde, că din 10 inși ce fac un curs nu e mai mult de unul, care a profitat de pe urma cursului.

Asociațiunea noastră încă a publicat un concurs pentru analfabeți, abia în zilele din urmă, după ce s'a scurs o jumătate de iarnă, pe când el trebuia încă de astătoamnă publicat.

Și o iarnă întreagă e prea scurtă; în o jumătate nu se poate face aproape nimic.

Eu cred, că rezultatele acestor cursuri sunt foarte problematice. Vor silabiza vre-o câțiva, cari au mai știut ceva, sau sunt de o deșteptăciune excepțională. Trag la îndoială rezultatele astorfel de cursuri și la școlile de stat. Se țin pentru premii, dar rezultat real nu e cum se trîmbitează.

De aceea să ne nizuim a înființa biblioteci ca să putem păstra pe alfabeți; lucru mai ușor și cu rezultat. Întâi bibliotecă și apoi cursuri pentru analfabeți — întâiu lumină pentru cei ce au ochi, ca să vadă.

Cursurile ar avea însemnătate mai ales acolo unde nu e școală românească, ca să învețe a ceti și românește.

Corbu.

Litere - Arte - Științe

Lessing

(Intemeietorul teatrului german)

Din „Siluetele” lui *Herbert Eulenberg*

Trad. de dr. *Horia Petra-Petrescu*

Nu poți să te gândești la viața lui Lessing, întocmai ca la viața lui Mozart, fără ca să nu dorești să fii mai bucuos botocud, decât german, căci altfel îți creapă fața de rușine.

Pe monumentul lui din Braunschweig stă scris cu litere mari:

„Marelui cugetător și poet — patria germană”

Pe fața lui se oglindeau, cât timp trăia încă, înserise cu crețe mici: nemulțumirea, amărăciunea, greața, inversunarea, durerea sufletească și disprețul. Și cu toate că putea să rădă, asemenea lui Mozart, cu care sămăna în privința umorului său din căutătura ochilor, cu toate că putea să rădă de oameni, cum râde soarele de câni, când vede, în rarele momente de luciditate de dinaintea ochilor săi sufletești, amintitul monument din Braunschweig, cu pompoasa inscripție, totuși râsul acesta al lui Lessing și al lui Mozart, mă doare, ca și când aș ceti despre mizeria Germaniei după războiul de treizeci de ani sau de bătaia îndurată la Iena. (din partea lui Napoleon).

Lessing și-a ales o soarte ingrată din capul locului, fiindcă și-a dedicat viața înainte de toate teatrului german.

De pe când era studentă de 18 ani a studiat mai bucuos teatrolgia, decât teologia și avea legătură, în loc de legăturile cu sf. Pavel, cu madame *Neuber*, care legase pentru întâiașidată acolo cârța zetei *Thespis* — a teatrului german, și cu cei mai temerari și mai buni membri ai trupei ei teatrale.

Pe atunci încă nu existau actorii burghezi, buni și solizi, ca în ziua de astăzi, cu gulere înalte, curate, scrobite, cu maniere cinstite, cu orduri mai mitite pe piept, cu datorii plătite, cu lefuri mari. Oamenii, cari se culcă la 11 seara, cari recitează, după pudincă, câteva poezioare și pe cari îi poți ușor confunda, dacă și lăsu să le crească barba, cu asesorii judecătorești. Nu. Pe timpurile acelea erau, partea cea mai mare din ei, niște gligani, cu cari n'ai prea fi mers bucuos singur cu ei un ceas pe drum, noaptea, gligani, cari nu se duceau la judecătorie, dacă se certau, ci-și croiau câteva peste urechi și-și cădeau mai apoi în brațe, cuprinși de filotimie, oameni, cari jucau pe Carl Moor (în „Hoții” lui Schiller) din propria-le experiență și cari ocoleau de departe pe fiecare polițai, oameni, cari credeau că este o crimă să-ți plătești datoriile, și de aceea — n'aveau nici o nevoie de parale, oameni, cari își curariseau gâtjeul, dacă răgușiau, cu rachiu și nu cu chlor-calii și a căror vieță le ardea repede și cu valvății sgomotoase, ca o faclă de rășină, și deloc liniștit și vrednic de luat ca model ca o lumânare de biserică.

Își poate omul închipui ce față o fi tăiat preacinstitul părinte al lui Lessing, mult onoratul *pastor* (preot protestant) *primarius* și *diacon* din orașelul *Kamentz*, când va fi auzit de această petrecere — împreună scelerată a fiului său. Arăta ca actul al cincilea dintr-o tragedie, când se ivește catastrofa. A ținut pe fiul său atât de stricat, până în măduvă, încât a crezut, că nici nu-l va mai putea răpi din labele Satanei.

Cu toate astea a voit tatăl cel plin de credință creștinească să încerce tot ce îi sta în putință și s'a gândit la o minciună de nevoe — cum îi zici apărându-te, în astfel de cazuri în conștiința ta! A scris fiului său, că i-s'ar fi îmbolnăvit greu mama și că dacă mai vrea să o vadă încă odată, înainte de a fi plecat pe tărâmul celor buni — și așa mai departe... Trei zile după asta, apără în fața tatălui ascultătorul fiu — era în mijlocul ghetosului ianuarie, din a. 1748 — el, stipendistul și studentul înțelepciunei dumnezeiești.

Tata par'că ar fi căzut din cer, văzând că nu i-au crescut fiului, în legăturile sale cu lumea actoricească, copita de cal și cornițele — și și-a bătut joc, răsând din toată inima, de acela, care a venit acasă pe jumătate mort de spaimă și de înghiet. Când au fost să-și ia rămas bun, a dat

următoarele sfaturi binevoitoare tânărului scriitor dramatic:

„Nu-ți bate tu capul cu arta teatrală, fiul meu! Nu-ți pierde inima pe acolo! N'are să-ți servească niciodată spre îndestulare! Dacă îți dorește inima o oglindă, în care să te oglindești, tu, pe tine însu-ți, uită-te în biblie sau în cuie-te în cămăruța ta și ține revistă militară tăcută cu inima ta. Ca să sfârșesc și să ajung la țânta din urmă a vorbelor mele: nu te incurca în povești cu comediantii, fiul meu! Niciodată n'are să-ți fie cineva mulțamitor pentru așa ceva și n'ai să fi nici tu mulțamit! Cel mai mititel actor aș o să se simțească mai mult decât *Gotthold Ephraim Lessing* în ceasurile sale cele mai fericite. Dacă vrei să scrii versuri cu ori ce preț, scrie cântec ca *Gleim* *) asta; sau hexametri ca evlaviosul *Klopstock*, sau fabule frumusele, cum se zice că le face *Gellert*, ala din Lipsca, sau — haida de! — vre-o câteva sentințe poetice în felul feiertatului *Logau*.

Da nu te apuca, pentru Dumnezeu, să te încuserești cu actoriiăștia! Mai bine nu te-ăș fi adus pe lume — Doamne iartă-mă! — decât să știu una ca asta. Ori aș lua mai bucuos — iartă-mă Doamne! — o măciucă și te-ăș lovi atăta în moalele capului, până ce ai muri ca să-mi crut năcazul, care m'ar învineți înainte de vreme. Mai bine a-și învăța porcii mei latinește, decât să dau versurile mele actorilor, căci mi se pare mai cinstit lucru să fii clantașii unei case depravate, decât să fii scriitor neamț de piese de teatru!”

Dar tânărul Lessing a fost atât de mult stăpănit ca de diavolul de frigurile teatrului, încât admonierile tatălui i s'au plimbat dintr-o ureche într'alta, fără ca să-i fi rămas o singură vorbă în cap. Și-a sacrificat tot ce a avut, sângele și geniul său întreg, pentru teatrul german.

A scris piesele: „*Minna de Barnhelm*”, „*Emilia Galotti*”, și „*Nathan înțeleptul*”. A fost cel dintâi dramaturg german și și-a dedicat un an întreg al vieții sale pentru viața teatrului din *Hamburg*. A voit să facă asemenea în orașul *Mannheim*, dacă n'ar fi fost plătit acolo mai slab decât chiar portarul teatrului.

A alungat pe francezi de pe scena germană cu acelaș eroism și lipsă de frică cum i-a dovedit *Blücher*, cincizeci de ani mai târziu, lângă *Katzenbach*, și *Cornille* n'a fost un potrivnic mai slab decât Napoleon. Lessing a deschis larg porțile teatrului german pe seama lui Shakespeare și a fost astfel motivul, pentru care autorul acesta, cel mai mare, se joacă în Germania mai des decât în Anglia.

Tot Lessing a arătat — în sfârșit — cu lucrările sale dramatice proprii, că nu trebuie să fii cu orice preț un străin, ca să poți fi jucat pe scena Germaniei, și a ajuns, după toată truda și serviciile aduse, la ceiace i-a profetit bătrânul său părinte, la convingerea amară, că teatrul german i-a fost totdeauna fatal, aruncându-i nenoroc și convingerea că oricât s'ar încurca, fie cât de puțin cu el, totdeauna trage scurta, secerând năcaz și datorii.

Astfel, el, unul din cei mai liberi din câți au trăit vreodată, el, care și-ar fi mâncat mai bucuos limba, decât să laude pe nedrept pe cineva, a fost silit să ajungă servitorul unui principe și a primit postul de bibliotecar al prințului moștenitor de *Graunschweig*, pentru 600 de taleri*, până ce metresa ducelui celui bătrîn înghitea 60000 de taleri pe an. Și astăzi se mai zice în *Wolfenbüttel* despre anul care ține trei zile de post pe săptămână și ai cărui fund de pantaloni strălucesc, e „săraca ca *Lessing*”.

A mai venit și norocul, care n'a fost mai mic în vieța lui Lessing decât în aceea a lui *Hiob* și a lui *Lazar* împreună.

A avut un prietin, pe *Ewald de Kleist*** : l-au împușcat în lupta dela *Kunersdorf*.

A avut un monarh, pe care trebuia să-l venereze, pe *Frederic cel mare*: acesta nu l-a luat deloc în seamă și a preferat pe fiecare francez tras-impins, care i-a venit la curte.

* Nota: Scriitorii germani contemporani lui Lessing.

* Un taler eam 3 coroane de ale noastre.

** Rudenie cu vestitul *Kleist*. *Ewald* a trăit

1715-59

A avut o femeie, pe care a iubit-o cum a iubit *Tellheim* pe *Mina* sa (în „*Mina de Barnhelm*”); i-a trăit numai un singur an.

A avut un fiu, de care s'a bucurat din toată inima sa; i-a viețuit numai câteva ceasuri și a smuls și pe mamă-sa cu sine în groapă.

În sfârșit, era nebun să spună numai și numai adevărul și și-a stricat astfel relațiile cu cei mai mulți oameni, cari dădeau mai mult pe un aperitiv bun, decât pe adevăr.

Profesorii nu-l puteau vede în ochi și nu-l puteau ierta, fiindcă *Lessing* pricepea limbile mai bine decât dâșii, iar *pastorii*, (preoții protestanți) îi purtau năcaz, fiindcă preamărea spunând că sunt fericiti și creștinii, și evreii, mahomedanii și fiindcă a declarat acum o sută și treizeci de ani, că Dzeu are aceeași dragoste față de toate confesiunile.

Toți erau deci fericiti când a murit *Lessing*, care n'a ajuns o vârstă mai înaintată, decât de 51 de ani — fiindcă el adusesse la urma urmelor liniște între oameni. Liniștea, care au sgândărit-o pe timpul său fanaticii.

Lessing a murit în brațele unui evreu mulțumitor, pentru care s'a întrepus el pe lângă principe, când a vrut acesta să-l maltrateze, și acest evreu l'a și ținut, când îl era în gura morții, sbătându-se. *Lessing* a fost cel dintâi, care a înecat să fondeze un teatru național și care a găsit numai un evreu pe drumul său.

A murit atât de sărac, încât a fost silit ducele de *Braunschweig* să dea poruncă să fie înmormântat pe spesele statului. Căii, cari până atunci au dus la groapă numai priuți proști, erau mândri, minune mare, de onoarea care li-se făcea.

Moștenitorii lui *Lessing* au primit zece zile mai târziu un document din partea casei ducelui, în care li-se făcea cunoscut, că *Lessing*, care lua împrumut leafa sa înainte, a pricinuit principelui prin moartea sa, inclusive spesele de înmormântare, o pierdere de 361 de taleri, cari i-s'au iertat din grație prea înaltă.

S'au ținut pe toate scenele germane serbări comemorative, de doliu, și marele actor *Schröder* din *Hamburg*, a spus camarazilor săi, între sughițuri: „A murit *Lessing*! Ingropați-vă și voi, copii!” *Goethe* și *Schiller* însă, al căror creditor special le-a fost, au scris pe piatra funerară cuvintele: „Cât ai trăit, ca zeului datu-ți-am cinstea întreagă. Azi, când ești mort: suflarea-ți, pe ceice-au murit stăpânească”.

Invitare la abonament

În 1 ianuarie v. a. c. se împlinește anul dela apariția acestui ziar. Cititorii pot să-și facă acum iconă despre chipul, cum am înțeles noi rostul unui ziar politic românesc. Nu voim să fim înșine judecătore.

„*Românul*” este organul de publicitate al comitetului național român. Nu reprezintă coterii, nici grupări, nici interese personale. „*Românul*” reprezintă exclusiv interesele partidului național român.

Era o imposibilitate, ca partidul național român să nu-și aibă organul său. Și ar fi un semn de mare slăbiciune a acestui partid, dacă ziarul, care este pus numai în serviciul cauzei naționale a neamului românesc, nu ar afla sprijin la aderenții partidului național.

Nu ne putem plânge de lipsa acestui sprijin. În decursul unui an numărul abonaților noștri atinge cifra de trei mii. Numărul acesta însă nu este suficient. Un ziar mare cum este „*Românul*” necesitează sacrificii materiale foarte mari.

Comitetul național a adus sacrificiile acestea în buna nădejde, că ele vor fi spre binele neamului nostru, care la rândul său va veni și dâșul întru sprijinirea tendințelor curate ale comitetului național român.

Redactarea ziarului s'a făcut cu cea mai mare îngrijire.

Voim să fim înțeleși de toți românii din Ungaria și Ardeal și pentru aceea grijim mai ales, ca limba acestui ziar să nu se depărteze prea mult de graiul poporului nostru. *Ținta noastră este, ca, afară de politică, „Românul” să ofere cititorilor săi distracție nobilă, învățătură în cele economice, luminare în afacerile sociale și informație despre ceace se petrece în lume.*

Cu multă satisfacție sufletească putem constata, că în această grea muncă a noastră am aflat sprijinul multor bărbați și femei aștinse din vicața noastră publică.

Partea politică a ziarului nostru este condusă și scrisă de bărbați, ca: *d. A. D. Xenopol, dr. Iuliu Maniu, dr. Alexandru Vaida-Voevod, dr. Aurel Vlad, Ion Gorun, dr. Victor Bontescu, dr. Ștefan C. Pop, dr. Aurel C. Popovici, Vasile Goldiș, dr. Voicu Nițescu etc.*

Ziarul nostru ține coresp. stabili în *Budapesta, Viena, București, Cernăuț, Iași, Roma, Londra, Berlin, Paris* și are corespondenți în toate centrele românești din patrie.

În partea literară cititorii noștri au putut întâlni numele fruntașilor scriitori români: *I. L. Caragiale, Gheorghe Cosbuc, Petru Dulfu, Horia Petra-Petrescu, dr. I. Broșu, M. Beza, Al. Cazaban, Dim. Nanu, Maria Cioban Ecaterina Pitiș, Aron Cotruș, Roza Covrig, Cornelia Langu, etc.*

Afară de foiletonul zilnic, am înființat o rubrică permanentă pentru *litere, științe și arte*, la care colaborează mai mulți distinși bărbați literați și de științe (*I. Corbu, V. Gilu, dr. Al. Bogdan ș. a.*). Dăm apoi regulat și *nuclele mai mari și romane*, iar dela 1 ianuarie v. se va publica celebrul roman *Suflete moarte* de Gogol.

Am dat o îngrijire deosebită *părții economice*, care este condusă de bărbați specialiști. (*G. Todică, V. Madgearu, Const. Băilă și alții*).

La *Cronica feminină* colaborează dame de înaltă cultură literară („*Românca*”, „*O mamă*”, *Neli Cornea, Aurelia Pop etc.*).

Am deschis apoi în numărul nostru de duminică o rubrică *permanentă de șah*, care este asemenea condusă de specialiști.

Ne vom nizu, ca „*Românul*” să ajunge în o asemenea perfecțiune, ca să suplimenteze ori-ce ziar străin și să se poată încuibă în toate casele românești *prin însași valoarea sa.*

În scopul acesta cerem acum la începutul anului al doilea sprijinul publicului românesc și rugăm pe toți aderenții sinceri ai partidului național român să aboneze „Românul”.

Abonamentul este:

Pe un an . . .	28.— cor,
Pe ½ de an . . .	14.— ”
Pe 3 luni . . .	7.— ”
Pe 1 lună . . .	2.40 cor.

Pentru România:

pe 1 an . . .	40 franci
pe ½ an . . .	20 ”

Abonamentele, inseratele și toate scrisorile referitoare la administrarea ziarului se vor adresa Administrației „*Românul*” — Arad (str. Zrinyi nr. 1a), iară scrisorile referitoare la partea redacțională se vor trimite: *Redacției ziarului „Românul”* — Arad (str. Zrinyi nr. 1a).

Rugăm pe toți aderenții partidului național român, să înziste, ca toate casinele, restaurantele și cafenelele, cercetate de dâșii, să aboneze ziarul „Românul”.

Redacția și administrația ziarului „Românul”.

Finalul dramei dela Ciaba

Achitarea asasinilor. — Apărătorul Kenedi contra presei. — Manifestații pentru soția lui Achim. — Declarațiile văduvei.

Ieri seară curtea cu juri din Budapesta a adus un verdict senzațional: a declarat *nevinovați* pe Zsilinszky Gábor și Zsilinszky Andre jun., cari au asasinat pe fostul deputat Andrei L. Achim din Bichișciaba, iar pe baza aceasta tribunalul i-a achitat.

După lungi emoțiuni și după o nesigurantă tulbure iată se termină definitiv și ultimul act al acestei drame senzaționale. Nu avem dreptul să judecăm sentința curții cu juri din Budapesta. Un lucru însă putem constata, că după strictetea serioasă a desbaterii ce a decurs, publicul, ba putem afirma, țara întreagă, opinia publică nepreocupată aștepta o altă sentință. Dacă procesul acesta nu s'ar fi dat între *astfel* de reprezentanți ai unor clase și straturi sociale, ci între oameni de jos, chiar și în cazul acesta putem considera sentința adusă de prea îngăduitoare. Însă procesul acesta în urma rădăcinilor lui tot mai adânci a devenit o chestie adevărat simbolică a acelei Ungarii, care voește să-și adape progresul din acele isvoare de forță, din care a răsărit și însuș Andrei Achim. Iată deci pentru ce această Ungarie aștepta o altă împărțire a dreptății în chestia lui Achim din partea justiției.

După terminarea desbaterii mulțimea din stradă a și dat expresie acestui simțământ al ei, manifestând și făcând ovații îndureratei văduve a lui Achim.

Dacă facem o reprivire obiectivă asupra mersului desbaterii, vom descoperi un moment pe cât de neplăcut, pe atât de antipatic: Unul dintre apărătorii acuzaților, Geza Kenedi, crezând că se află în parlamentul unguresc, a atacat presa, care, firește, nu-l aproba pe dumniului și nu îi tămia pe clienții dsale, ci simțea, pipăia și cerceta pe partea cui este dreptatea.

Procesul acesta, peste care și jurații din Budapesta au aruncat cu milă vâlul iertării, din adâncime, dintre culise se vor ivi multă vreme nemulțumirile, cari au adus față în față gata de încăierare pe Achim și pe adversarii lui.

*

După desbatere un corespondent al unui ziar unguresc a avut o convorbire cu văduva lui Achim, care i-a făcut despre verdict următoarele declarații.

— Nu-ți pot spune cât de mult m'a chinuit și m'a sdrobot desbaterea aceasta. Pentruce m'au mai chemat la această comedie, dacă au știut că vor achita pe asasini?!

Sunt mulțumitoare dlui președinte și dlui procuror, cari n'au permis ponegrirea soțului meu, deoarece cu prilejul desbaterii la Giula nu numai l'au omorât, ci l'au și batjocurit. Advocatul dr. Kenedi, apărătorul acuzaților, și de astădată a preamărit acest asasinat, care a răpit pe bunul și iubitul părinte al acestor copii nefericiți.

*

Ca oameni ne simțim îndemnați să **transmitem sincere și călduroase cuvinte de**

mângăere îndureratei văduve și nefericiților copii ai bărbatului care în luptă pentru drepturile poporului muncitor a căzut, răpus fiind de gloanțele adversarului care era nu numai al lui ci și al poporului, pentru care el a luptat.

Răsboiul italo-turc

Constantinopol. — Deputații Tripolitaniei, *Fernad și Baruni*, au adresat din Dehinat, prin calea presei turcești, o depeșă deschisă guvernului italian protestând în numele întregii populațiuni contra proclamațiunii lansate de aeroplanelle italiene invitând pe tripolitani să depună armele.

Depeșă spune, că tripolitani își vor apăra patria până la ultima picătură de sânge.

Subscripția pentru răniții turci.

Sarajevo. — Subscripția deschisă printre musulmanii din Bosnia pentru răniții turci din Tripolis a atins suma de 190 mii coroane.

Situația la Tripolis.

Tripolis. — De pe câmpul de război n'au mai sosit știri noi.

După știrile din tabăra turcească situația sanitară e cu totul rea. Soldații sunt oboșiți de războiul care se prelungeste.

Acțiunea pentru pace.

Constantinopol. — Poarta a primit știrea, că Rusia a supus puterilor semnatare ale tratatului dela Berlin o propunere de mediațiune colectivă pentru încetarea războiului italo-turc.

Propunerea aceasta va fi comunicată guvernului otoman, abea după ce puterile se vor fi consfățuit asupra ei.

De oarece propunerea Rusiei se bazează pe renunțarea definitivă a Turciei la Tripolitania, nu prea e de sperat ca Poarta să accepte mediațiunea cu prețul unui astfel de sacrificiu.

INFORMAȚIUNI

Arad, 18 ianuarie n. 1912

Mersul vremii

Institutul meteorologic anunță neînsemnată schimbare în temperatură, pe alocurea ploii. Prognostic telegrafic: frig, pe alocurea ploi. Temperatura la amiază a fost de — 9'8 C.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 kgr.)

Grâu pe aprilie	Cor. 11'74
” ” maiu	” 11'60
” ” octomvrie	” 10'95
Secară pe aprilie	” 10'24
” ” octomvrie	” 9'04
Cucuruz pe maiu	” 8'55
Cucuruz pe iulie	” 8'56
Ovăs pe aprilie	” 9'70
” ” octomvrie	” 8'44

— *Măine, fiind sârbătoare, numărul viitor al ziarului nostru va apare sâmbătă noaptea.*

Imparțialitatea „Tribunii”. Conform obiceiului ei de a arunca bănuială prin insinuări, „Tribuna” care în chestia dr. Vaida—O. Goga declarase că va păstra o atitudine de expectativă până la publicarea rezultatului juriului, anticipă și în nr. de ieri printr'un comunicat cu litere grase rezultatul juriului.

Semnalăm infamia „Tribunii” rezervându-ne a ne ocupa

de această chestiune după ce juriul se va fi pronunțat.

Atașat militar austro-ungar la reg. Carol. Luni, 2 ianuarie, la ora 7 seara, M. Sa regele Carol al României a primit în audiență pe locotenent-colonelul de stat-major de Hranilovic-Czevetassin, atașat militar pe lângă legațiunea imperială și regală a Austro-Ungariei, care a avut onoarea a-i remite anuarul armatei imperiale și regale pe anul 1912.

Mari manevre regale în România. Din București primim știrea, că anul acesta vor face mari manevre regale corpurile I. și II. de armată.

Tema va fi: *atacul cetății București.*

Arestarea unui escroc periculos. Poliția din Roma a arestat ieri pe escrocul internațional Gindri, care deghizat ca preot, și sub nume false, precum și sub numele monsignorului Gianito de Belmonte, a estorcat mari sume clericilor superiori. Intre cei înșelați se află chiar papa. Ziarul „Giornale d'Italia” asigură, că Gindri a înșelat Vaticanul cu enorma sumă de un milion și jumătate.

Escrocii a petrecut multă vreme prin Franța, Germania și Austria, unde e urmarit de poliție.

Eri a fost arestat pe bulevard, pe când se plimba liniștit în haina preotească. Asupra lui s'au găsit mari sume de bani și bijuterii prețioase. El a declarat, că a escrocit numai persoane cari dispun de mari averi, și n'a luat niciodată sume mai mici de o mie lei.

Din Sinala primim știrea: Se dau mari serbări sportive de iarnă. Hotelele toate pline de lumea cea mai aleasă. Familia princiară încă ia parte la sport și la distrațiile pe cari le oferă iarna. Ger aspru: de 24 grade.

S'a format o societate pe acțiuni cu 4 $\frac{1}{2}$ milioane lei capital, care a și început să zidească un mare și cât se poate închinat numai de frumos cazino; un hotel nou, modern de tot. Concesia s'a dat unei societăți franceze pe 40 ani. O să facă minunății de frumusețe; un nou local de băi de toate sistemele, un fel de sanatoriu cu vre-o 160 camere, unde să se poată face și iarna cură.

Cu un cuvânt Sinaia o să devină în scurtă vreme unul dintre cele mai frumoase locuri de vilegiatură și de sport de iarnă. Și par'că așa iarna, în haină albă e și mai minune de frumoasă.

Coroane eterne. Implinindu-se un an dela moartea regretatului dr. Grigorie Sândeianu, fost medic în Sibiu, soția sa dna Justina Sândeianu n. Brote, dăruiește întru veșnică odihnă a răposatului cor. 5, la fondul dr. D. P. Barciuanu pentru ajutoarea sodalilor (calfelor) fără lucru al Reuniunii meseriașilor sibieni.

Serată literară. Duminecă 21 ianuarie n. orele 8 seara, *muncitorii români din Arad*, aranjează în sala „Milenium” o serată literară, împreună cu conferență, muzică, monologe și declamații. Muncitorii români sunt rugați să facă agitație și să vină în număr cât mai mare la această serată literară. *Intrarea liberă.*

O femeie condamnată la moarte. Curtea cu juri din Ölmütz a condamnat la moarte prin ștreang pe servitoarea Francisca Renirschke, care a trimis prăjituri otrăvite surorii sale pe care voia s'o omoare pentru a moșteni. În urma consumării acestor prăjituri doi copii ai stăpânilor condamnați au murit.

O sută pescari în primejdie. Din Astrahan vine știrea, că lângă lacul Canyonkin o sută pescari au fost târâți în largul mării pe un sloiu de gheață ce s'a rupt din mal.

O artistă sfâșiată în cușca leilor. Se anunță din Rouen, că artista Leranche intrând ieri ca de obicei în cușca leului, fiara infuriată a sfâșiat-o în bucăți omorând-o pe loc.

Razei X. — a „Tribunei” — *răspunsul*, regretăm că nu îl poate da *Robespierre* însuși. A plecat. Văzând că potrivnicii de azi n'au cap, iar cum el era obicinuit, nu să dea cap cui nu-l are, ci să sece capete — s'a convins că nu ne mai poate fi de folos. Dar s'a rămas dator. Doar ceea ce-i bagă de vină Raza X. în nr. de ieri al „Tribunei” — lipsa de pregătire conformă istorică, savantlicul necesar, ca să stea de taifas cu măruntelul istorician excerptor — par'că o presimțise și a dat la lumină chiar articolușul de ieri: credem că a convenit.

De bucluc însă cine scapă, care să apropie numai de voinicoșii oțeliți?! N'au așteptat nici cel puțin apariția proximalului nr. și haid-înfașămii-l. Credeau doar, că și „incoruptibilul Robespierre” a decăzut într'atât, ca să plece păgubindu-și creditorii, cum a făcut-o prietenul lor Vernescu, ori să facă compromis cu 50%, ca buclucașii „Tribunei”!?

Hai!?

Necrolog. Cu inima înfrântă de durere anunțăm tuturor rudeniilor și cunoscuților trecerea din viață a scumpei noastre mame și bunici că vâd. Roza Bercian a încetat din viață în 16 ianuarie 1912, în vârstă de 55 ani. Rămășițele se vor așeza spre vecinică odihnă în 18 ianuarie în cimitirul gr. cat. din Barul-mare. Jalnica familie. Odihnească în pace.

D-nul A. Vlaicu și războiul Italo-Turc. Pe când noi credeam că d. Vlaicu se află în Egipt unde-i trimisese și ziarul, convins fiind că în urma ascensiunilor sale trebuia să ajungă tot așa de cunoscut cum este și în cartierul Cotrocenilor din București, iată că primim o veste prin care ni se aduce la cunoștință că distinsul nostru compatriot a intrat într'o încercătură internațională. Citim asupra d-sale în „L'Independance Roumaine” următoarele:

„Intrepridul aviator d. Inginer Vlaicu, construiește în acest moment un nou aparat tip 1912 care va purta numele de „Vlaicu al III-lea”.

Acest nou tip va avea un motor de 100 Hp. și va merge cu o viteză de 150 de km. pe oră ceea ce va face recordul vitezei. Având și alte modificări de perfecționare. Aparatul costă 30,000 de lei dintre cari 18,000 fr. numai pentru motor.

Se știe că d-nul Vlaicu își propusese să meargă în Egipt pentru diferite ascensiuni, dar guvernul italian a intervenit pe lângă ministrul afacerilor străine român, cerând ca aviatorul român să nu facă asemenea ascenziuni în timpul duratei războiului Italo-turc. Dealtfel în timpul traversului aparatul d-lui Vlaicu risca să fie confiscat ca material de război. Lucru, ce s'a întâmplat unui aviator francez.

Înainte de sărbători inginerul Vlaicu a fost primit de M. S. regele Carol I, care s'a interesat de aparatul său. Aviatorul i-a prezentat o broșură, în care descrie invenția sa și pe care o va supune Academiei Române pentru premiul celei mai bune invenții de peste an.

Despre această broșură, care ne-a sosit la redacție, vom vorbi mai mult.

Groaznicul sfârșit a nouă oameni. La topitoria de fier din Duisburg a explodat ieri un cuptor de topit, pricinuind moartea a nouă lucrători.

Despre catastrofa se dau din Berlin următoarele amănunte: Păreții cuptorului de topit — din motive necunoscute până acum, fără veste au plesnit, dând voie fierului topit să se imprăștie în toate părțile. Lucrătorii n'au avut timp să fugă din fața îngrozitoare vâpăi, ci au fost îngropați sub fierul topit. Nenorocii lucrători au fost prefăcuți în cenuse de focul curgător. Alți opt lucrători au răsuțit să scape însă toți grav răniți. Unul din ei a murit deja.

După o telegramă mai nouă, cu ocazia exploziei s'a pierdut urma unui mare număr de lucrători și se crede că și aceștia au perit în vâpăia de fier întărit acum.

Mare catastrofă la un patinaj. La un patinaj din localitatea Emden în Germania, s'a întâmplat o mare nenorocire:

În timpul exercițiilor de patinaj cari au avut loc Duminecă după amiază, gheața s'a rupt pe neașteptate sub picioarele patinorilor. Până seara au fost scoase de sub gheață 27 cadavre. Mai lipsesc încă numeroase persoane.

Nenorocire pe un lac. Din Newyork se telegrafiază că suprafața înghețată a lacului Delaware, s'a rupt în mod subit sub greutatea unui automobil în care se aflau trei domni și trei doamne, cari se întorceau dela un bal.

Numai șoferul a putut să scape. Călătorii sau înecat în lac.

„Sunt greu bătrâni de pornit, de-i pornești...” Colonelul penzionat, octogenarul italian Severino Gamerra din Piacenza, încălzit de limbile de foc, cari duc moarte în Tripolis, s'a prezentat zilele acestea la ministrul de război din Roma, rugându-l să-i permită înrolarea din nou în armată, ca să poată lupta și el în rândurile berzaglierilor din Tripolis. Aș vrea să mor — îi zise bătrânul colonel ministrului — între berzaglierii, pe cari acum îi conduce spre nouă glorie, fostul meu subaltern Fara. Bătrânețea nu mi-a răpit curajul. Simțesc, că locul meu este înaintea dușmanului.

Ministrul a luat cu mare satisfacție acest act la cunoștință, dar i-a răspuns, că nu-i poate împlini dorința.

Insufletitul octogenar, văzând că în felul acesta nu-și poate ajunge scopul, l-a încunostințat pe ministru, că totuși va merge în Tripolis, dacă nu ca soldat, ca civil. Căci — răspuse bătrânul — când vor răsuna trâmbițele și între berzaglierii războinici vor năvăli și nepoții mei, cine mă poate opri, ca să nu-mi îndrept și eu revolverul în direcția focurilor puștilor?!

În urma acestui fapt mai mulți veterani italieni, între cari chiar și nonagenari, au imitat pe insufletitul colonel penzionat, cerând să fie înrolați la trupele din Tripolis.

Programa serbărei Bobotezei în București. La ora 11 jum. dimineața, se va săvârși sfințirea apelor, la pavilionul de pe cheiul Dâmboviței, de către Prea Sfinția Sa locotenentul de mitropolit primat cu clerul mitropolitan.

La această ceremonie vor asista: d-nii miștri, d-nii președinți și membri ai corpurilor legiuitoare cari se vor afla în București, Inaltele curți de casațiune și de conturi, curțile și tribunalele, corpul profesoral, d. primar al Capitalei cu consiliul comunal, camera de comerț, ofițerii generali și superiori cari nu vor fi sub arme și funcționarii superiori ai Statului.

În momentul când Prea Sfinția Sa locotenentul de mitropolit Primat va pune sfânta cruce în apă, tunurile de pe Dealul Spirei vor da obișnuitele salve.

După săvârșirea rugăciunilor, urmează defilarea trupurilor în fața pavilionului ceremoniei.

Vizita perechei regale engleze la Viena. Din Viena primim știrea, că în cursul primăverii viitoare perechea regală engleză însoțită de o mare suită, va face o vizită de patru zile la curtea vieneză.

Șerpi cobra — pe bordul unui vapor. Pasagerii unui vapor german, care și-a făcut zilele trecute drumul dela Calcuta la New-York, au avut să supoarte o mare panică. Într'o colivie pe bordul vaporului, erau închiși mai mulți șerpi foarte periculoși, numiți cobra. Unul din acești șerpi strecurându-se din colivie, fără să fie observat, a pătruns în camera unui matroz, care în dimineața următoare a fost aflat mort. Tot asemenea a pățit-o mai târziu un alt matroz. Se credea la început că-i vre-o epidemie la mijloc, când deodată un pasager a observat într'un colț al vaporului șarpele, care scăpase din colivie. Intreg personalul a fost cuprins de o mare panică, căci nime n'a îndrăznit să se apropie de temutul șarpe, care — spre groaza tuturor — a fost lăsat în bună voie — și numai după sosirea vaporului în New-York, a putut fi prins și închis din nou în colivie.

Relațiile ruso-sârbești. Cu prilejul recepției de Anul-nou la palatul de iarnă al țarului rusesc, a făcut mare impresie în întreg corpul diplomatic, convorbirea îndelungată și cu deosebire călduroasă a țarului cu ministrul plenipotențiar al Serbiei.

Colonel ucis. Regimentul 32, care staționează în Braganza, s'a revoltat din nou. Ministerul de război a fost înștiințat, că soldații revoltați și-au ucis colonelul, care a venit la casarmă ca să încerce să-i liniștească. Cum s'a apropiat colonelul de casarmă, o ploaie de gloanțe a căzut asupra lui deodată din toate părțile.

Impuscăturile au continuat încă mult timp, după ce comandantul regimentului căzuse. Guver-

nul a hotărât să desființeze regimentul 32, iar pe soldați să-i împartă pe la alte regimente.

Ameliorări la școala pentru economia și industria de casă a Reuniunii femeilor române din Sibiu. Din un prospect ce-l primim la redacție vedem că Reuniunea femeilor române din Sibiu, în urma experiențelor făcute la școala de menaj și industrie de casă a hotărât a aduce programului de până acum unele modificări pe care le află necesare, pentru a putea da elevelor, cari frecvențează aceste cursuri, pregătirea necesară. Reuniunea având în vedere slaba pregătire a fetelor noastre pentru marea și frumoasa chemare ce ele au în viață, și constatând puțină educație națională pe care o primesc în școlile străine, a hotărât a face din școala de menaj nu numai un curs de bucătărie, ci un curs de complectare al studiilor, un curs, în care elevele pe lângă partea teoretică și practică a ocupațiilor casnice să poată primi și instrucțiunea necesară în toate direcțiunile, precum: economia de casă, igiena, comptabilitatea menajeră, chimia alimentară, noțiuni pentru creșterea copiilor, literatura românească, cursuri de grădărie etc., pentru a putea corespunde pretențiilor timpului de azi, care cere dela femeie pe lângă însușirile casnice și o instrucțiune mai îngrijită. În special se va da atențiune în acest curs educațiunii naționale, de care se simte atâta trebuință în țara noastră. Pentru că elevele să poată primi instrucțiunea și educațiunea necesară, Reuniunea a găsit nesuficient timpul de trei luni, care forma până acum un curs, și anul acesta a hotărât, ca durata cursului să fie de cinci luni.

Școala pentru economia și industria de casă are o secțiune economică și una industrială. Instrucțiunea secțiunii economice cuprinde o parte teoretică și una practică. Cursul acestei secțiuni teoretice durează cinci luni, dela 1 septembrie st. n. până la 1 februarie, sau dela 15 februarie până la 15 iulie st. n. Elevele secțiunii de menaj sunt toate interne. Se primesc eleve cari au împlinit cel puțin 15 ani, sunt preferite cele cu clase civile. Taxele sunt de 70 coroane lunar, din care 10 cor. se socotesc pentru instrucțiunea ce o primesc în secțiunea industrială. Secțiunea industrială cuprinde un curs de 5 luni și un curs de un an. Cursul de 5 luni începe la 1 septembrie st. n. și durează până la 1 februarie; în acest curs se lucrează: croitoria (haine), cârpițul, broderii în diferite stiluri și țesutul. În cursul de primăvară, care începe la 15 februarie st. n. și durează până la 15 iulie, se lucrează rufărie, broderii albe și colorate, cârpițul și țesutul. În ambele cursuri se predau și noțiuni teoretice relativ la aceste lucruri. Afară de aceste cursuri școala mai are un curs special de bucătărie fină, care începe la 1 febr. st. n. și durează până

la 30 aprilie. Taxa lunară e de 90 cor. pentru elevele interne, de 75 cor. pentru cele externe nu pot fi însă decât acelea, a căror părinte locuiesc în Sibiu. Detalii se pot vedea în prospectul pe care îl trimite la cerere prezidenta Reuniunii, Maria Cosma din Sibiu gratuit.

Cloenire de aeroplane. Pe câmpul de aviațiune de lângă Issy les Moulieneaux, în Franța s'au ciocnit ieri după amiază două aeroplane în timpul aterizării. Unul din aviatori anume Hancuille a fost rănit și a suferit o comotțiune celebră.

Sufrajul universal și femeile. Cu o îndârjire și cu o perseverență demnă de imitat luptă femeile pentru dreptul activ și pasiv electoral. Știm, că în Finlanda îl au de mult. În Norvegia încă l-au căpătat. Nu de mult s'a și prezentat în parlament prima femeie-deputat. Urmează Suedia: la deschiderea primului parlament ales pe baza noiei legi electorale, în mesajul său de tron însuș regele a ținut să accentueze, că e o necesitate a timpului, să se prezinte cât de curând un proiect de lege, care să le asigure și femeilor dreptul electoral. În Anglia pare-mi-se încă n'o să poată mult rezista guvernele. E rezultatul luptelor întinse acesta, pe care l-au obținut feministele prin cea mai ideal condusă luptă.

Oare noi, când vom ajunge să avem sufragiu universal, egal, direct și secret, deocamdată cel puțin pentru bărbați numai?!

E aproape, aproape de tot — dar luptă și încă mare va mai trebui totuși!

Vom lupta!

Pentru împărțirea darurilor noastre de Anul nou. Spre a putea împărți săracilor și tuturor de carte din ținuturile noastre rămase în întinerie (Bihorul, Maramureșul, Sătmărușul și Săcuimea) abonamentele rezultate din darul de Anul nou al „Poporului Român” rugăm stăruitor pe preoții și învățătorii noștri din aceste ținuturi să ne dea informațiile trebuitoare. Cerem deci, sub semnăturile d-lor ori a oricărui doi intelectuali să ni-se arate nume și adrese de săteni săraci din comunele necercetate până acum de ziare românești — ale ținuturilor de mai sus.

Un ofițer român decorat de prințul regent al Bavariei. Căpitanul din armata austriacă, baronul Alexandru de Vasilco-Serecki, fratele fostului mareșal al Bucovinei a primit din partea prințului regent al Bavariei înalta distincțiune a ordinului Michael cl. II.

— Ziarul „Românul” se află de vânzare în București la Mihail Vlad proprietarul chioșcului de cărți și ziare, — Calea Grița.

Decorarea tenorului Van Dyck. Citim în „Excelsior”: „D. Van Dyck a dat două concerte la București, dintre cari unul organizat în beneficiul unei societăți de ajutor, patronată de regina Carmen Sylva. Chiar în seara acestei ultime serate, eminența tenor wagnerian relua trenul pentru Paris. La sosirea sa în gara București, a fost primit de un șambelan al M. S. regelui, care i-a înmănat crucea de comandor a „Coroanei României”. D. Van Dyck a iscălit o „adeverință”, deoarece brevetul nu era încă legalizat. apoi, modest, s'a dus să doarmă în vagonul său”.

Aviz! Fiecare român de bine, care are lip. de mașini agricole, motoare cu benzin ferării arme, etc., să cerceteze firma românească Frații Burza din Arad, (Borosbényi-tér). Sprijiniți pe Români!

x Cine vrea să fie frumos? Acela să folosească crema „Mureșana”, săpunul „Mureșana” și albele „Mureșana”, cari stăpesc toate necurățiile și piștii fetei, împrumutându-i culoare albă și frumoasă; aceste toate se pot comanda cu preț de 3 cor. 10 fil., dela farmacia „Salvator” din Birkis.

Contra morbului de sânge (sifilis), șancher) trimite medicamente de uns pentru 5 cor. pe lângă discrețiune farmacia „Salvator” din Birkis.

Dacă ai bubă rea, trimite pentru medicamente 5 cor. farmaciei „Salvator” din Birkis.

Redactor responsabil: Atanasie Hălmăgian.

Vărosmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern.

Supraveghiere medicală continuă (constantă).
Biru central, stabiliment medical.

Budapesta, Bulevardul Ferenc-körút 29.

Director-șef: Dr. A. Cozmuța.

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Telefon 88—99.

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Cântul întâi

Reședința guberniei

(4)

— Urmare —

Toată ziua următoare a fost întrebuințată pentru vizite: călătorul socoti ca o datorie să salte acasă pe toate personagiile marcante ale orașului. El se prezentă respectuos guvernatorului, care, ca Cicikof, nu era nici gras nici slab, dar care purta pe Sfânta Ana la gât; fusese chiar prezentat pentru stea^{*)}; de altfel, acesta era un om prostuț, căruia i-se întâmpla uneori să brodeze pe tulpă.

După aceea, el merse la vice-gubernator, apoi la procuror și la președintele de curte, la șeful poliției, la arendașul rachiarilor, la directorul general al fabricilor coroanei.

Imi pare rău că e anevoie să enumăr complet pe toți puternicii acestei lumi mici; dar este de ajuns să spun că omul nostru desfășură o activitate extraordinară în această alergare în vizite; el crezu de datoriu sa să-și prezinte respectele sale și inspectorului consiliului de medicină local și arhitectului urbei.

^{*)} Steaua e plasa purtată cu marele sardon și ordinarilor.

Ieșind de aci, el porunci vizitiului să mână domol, voind să se gândească, din fundul brișkăi, la cine mai avea de făcut vizită; dar găsi că isto-vise lista funcționarilor și amplotașilor din localitate.

În conversațiile pe cari le-a avut cu autoritățile, știu să facă curte cu multă îndemânare făcându-și îndatoririle. Guvernatorului îi găsi prilejul de a aduce un apropos spre a strecura cuvântul că, în jurisdicțiunea lui, cineva intră ca într'un rai; că drumurile sunt netede ca o catifea și că oblașurile cari dau provinciilor magistrați înțelepți sunt demne și de iubire și de laudă.

Spuse șefului de poliție ceva foarte măgulitor cu privire la paza orașului; și, în convorbirea cu vice-gubernatorul și cu președintele de curte, cari nu erau încă decât în rangul de consilieri de stat, rang, care corespunde gradului de brigadieri, îi gratifică în două rânduri cu titlul prematur de *Exzellența Voastră*, ceea ce nu împiedecă de a le fi foarte plăcut.

Urmarea fu că guvernatorul îl invită în aceeași zi la serată; ceilalți amplotași îl poftiră și ei, care la prânz, care la o partidă de boston, care la un ceai sărbătorec.

Călătorul părea a ocoli pe cât cu puțință să vorbească despre sine; dacă era forțat la aceasta, o făcea cu o evidentă rezervă, iar limbașul lui, în asemenea împrejurări, afecta bucuros formele scrișului: zicea că-i un vierme, un atom invizibil în lumea aceasta puțin demnă de a i-se da vre-o atenție mare; că a îndurat mult în viață; că, în serviciul public, fusese, pentru dreptatea lui neînduplecată, un adevărat martir; că își câștigase, prin franeboța sa, mulți dușmani, dintre cari unii au

atentat chiar la viața lui; că acum, ne mai voind să se gândească decât la odihnă, începea a-l îngriji alegerea unei localități plăcute spre a se fixa acolo pentru totdeauna; și că, sosind în orașul acesta... crezuse de datoriu lui neapărată să-și prezinte umilele plecăciuni funcționarilor publici... mai de seamă.

Aceasta e tot ce putu să culegă orașul din gura acestui modest personaj.

Cicikof era multumit de cele isprăvite și abia aștepta să se arate la serata guvernatorului. Pregătirile pe cari le găsisse cu cale a le face pentru serata aceasta îi luară două drăguțe de ore, și dădu celor mai mici detalii ale înbrăcămintei atâta atenție cum n'am mai cunoscut nicicând un alt exemplu.

După un somn scurt care urmă după prânz, el ceru să se spele; își frecă cu săpun vreme foarte îndelungată cei doi obraji umflându-i cu ajutorul limbei; apoi luând ștergarul, aruncat pe umărul băiatului de prăvălie, își frecă cu băgare de seamă fața fragedă, începând de dinapoia urechilor, dela gât și dela ceafă până la tâmpile, la colțurile gurii și împrejurul nărilor, după ce făcu sdvărân în două rânduri gargară, suflând o bună parte din apă drept pe la nasul băiatului de prăvălie care ținea cana.

Apoi își potrivi în oglindă o vestă de batistă²⁾ își smulse doi peri din nas, și îndată după această operațiune, îmbracă o haină de culoare tutun de Spania cu ploae de aur.

(Va urma).

²⁾ Pânză de in foarte subțire, fină.

Un scriitor

cu cunoștința cărții funduare află numai decât aplicare în cancelaria mea pe lângă condițiuni favorabile, **Dr. Mihail Moldovan**, avocat (Murăș-Ludoș.)

Cadouri de Anul-nou

poți afla cu prețuri uimitor de ieftine la firma

GRALLERT J. és FIA orologier și bijutier.

ARAD, Bulevardul-Andrássy Nr. 22.

Depozit mare în brilante, juvaricale, arginterie și oroloage.

Recomand canari cu tril nobil

din propria, prăsilă în mare, cu prețul cel mai ieftin, exemplare excelente cu voce foarte plăcută și tremurătoare: Expedarea o fac cu poșta (rambursă) pe propriul meu rizic garantând pentru sosirea nevătămată sănătoasă și veridică a exemplarelor. Bărbătuși cântăreți cu 8—10—12—16—20—25 cor. Femeiuțe cu 3—4—5 cor. Catalog de prețuri și îndrumări pentru tratamentul paserilor canarice la cerere trimit cu plăcere fiecărui, gratuit.

ISIDOR MURGU

— prășitor mare de paseri canarice —

LUGOJ, STR. GURAN Nr. 19.

SABIN SOLOMON

— Compactorie română. —

Alba-Iulia (Gyulafehérvár) Felsőváltér Nr. 1.

Am onoare a aduce la cunoștința m. onor. public din tot Ardealul, că în

Atelierul meu propriu

de compactorie, aranjat după cerințele cele mai moderne primesc, orice lucrări de compactorie și cartonagiu și le executez potrivit gusturilor celor mai fine. În special executez cadre fine de icoane și portrete, mape din carton, și plüsch pentru mese de scris, pentru gulere manșete și mănuși. Mai departe cele mai de gust legătorii decorative din pele și pânză după metoda francez și englez. Cea mai solidă și mai durabilă compactorie pentru zliare, registre de cassă și comptabilitate în piele și în pânză. Imi permit a atrage atențiunea asupra recuzitelor mele de aurit, cari sunt unice în felul lor. Apelând la sprijinul binevoitor român. Cu toată stima

Sabin Solomon, compactor.

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică împreună cu becuri, esecută și furnizează prompt sub cele mai favorabile condiții de plătire.

Cine dorește un fonograf bun?

Să se adreseze cu toată încrederea subscribului și va fi pe deplin satisfăcut. Cereți catalog.

Biciclete de strap și de sport

poți căpăta cu prețurile cele mai moderate dela firma

KOCH DÁNIEL

întreprindere de instalare a sonerilor și telefonului precum și montarea bicicletelor.

ARAD, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, str. Rákoczi Nr. 11—28.

Fondat la 1840.

∴ Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat. ∴

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiaș tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30 procente la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se pot învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Diplomă de aur, Oradea-Mare 1891

Diplomă de argint, Budapesta 1885

Fondată în 1892

Schäffer József

compactor, Arad Strada Salac Nr. 3.

Telefon Nr. 762.

Lucrări bune, durabile! Serviciu prompt! Prețuri avantajoase!

Desfacere de
prăvălie
concesionată

Hoffmann
Sándor

ARAD, (Palatul teatrului).

Toată marfa din magazinul meu voi vinde-o cu prețul de cumpărare, unii articoli chiar și sub acest preț. Să oferă deci

cel mai bun prilej
pentru a târgui ieftin.

Paltoane - raglan lungi, pentru dame cu gulere de blană, acum costă numai 19 florini, prețul de odinioară a fost 35 florini.

Căciule de blană nutria, negre, pentru copii, acum numai 1 fl. 90 cr. odinioară a fost 2 fl. 50 cr.

La mine se pot afla lucruri dela „Wiener Schossfabrik“ cu prețuri originale de fabrică, rochii frumoase în orice culoare 2 fl. 25 cr., mai fine dela 4 fl. 50—5 fl.

Albituri pentru femei, parcheturi, pânze, poștăvuri, dantele și articole de lux pe lângă prețuri enorm de ieftine.

Rog priviți galantarele mele.

Palatul teatrului.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcției: PARTENIU COSMA,
directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospece, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca avizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca gener. de asigurare”
Sibiu—Nagyszeben. (Edificiul „Albinei”).

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aseasta, cum sunt dureri de dinți, sgârciuri, arsuri, apăsare în stomac, iritație de vomare, greață, răgâieli, etc. folosește:

Purgativul de fiere (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
80 fleri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.
A R A D.

Nr. Telefonului la fabrică 423.

FABRICĂ PENTRU MATRAȚE, MOBILE DE FIER ȘI ARAMĂ.

Recomandăm Onor. public **mobilele** noastre de fier și aramă, fabricate proprii, executate excelent.

Madrațe cu ramă de fier sau de lemn, în orice măsură, executare solidă.

Efectuim orice reparări, precum și văpsirea mobilelor de fier.

FABRICA: ATELIER:
ARAD. STR. AULICH LAJOS Nr. 14. | IN STR. JÓZSEF-FÖHERCZG Nr. 7.

Prețurent trimitem la cerere gratis și franco.
(Telefon Nr. 423). — Rugând binevoitoarele comande, semnăm

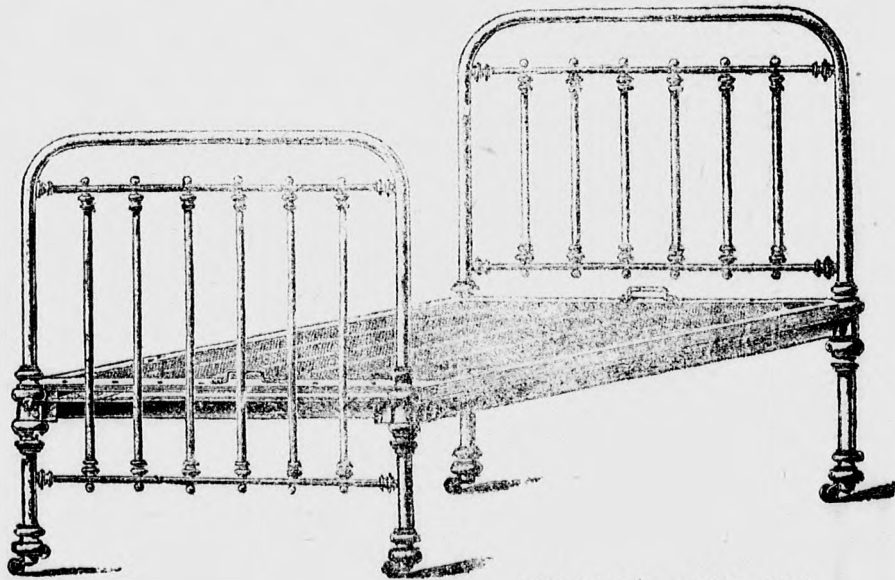
Cu stimă:

FRAȚII FLEISCHER.

Tot aci se primesc învățecii din casă bună, cu plată, pentru atelierul de lăcătușerie și lustruire.

Nr. Telefonului la atelier 183.

FONDAT ÎN ANUL 1893.

FONDAT ÎN ANUL 1893.

DEMETRIU SBOROȘTIAN CROITOR PENTRU BĂRBAȚI

Caransebeș, Strada Episcopiei (Casele proprii).

:: Ține permanent în depozitul său, noutăți din toate stofele. ::

Am onoare a încunoștiința p. t. Onor. public din Caransebeș și împrejurime, în vederea apropiatului sezon de toamnă și iarnă, că țin în depozitul meu, în mare alegere cele mai nouă și mai variate stoffe pentru costume, și stau la dispoziția clientelei mele cu bogate colecții de mustre. Mă nizuiesc continuu a-mi servi solid clienții și a le îmbia numai ce e mai nou.

Nr. telefonului 604.

Nr. telefonului 604.

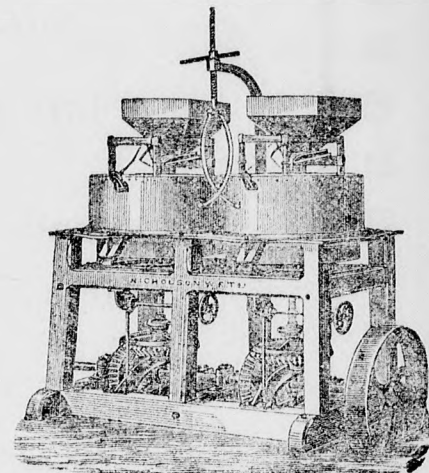
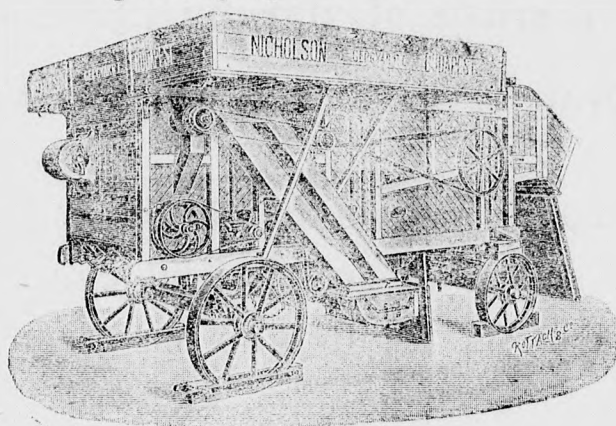
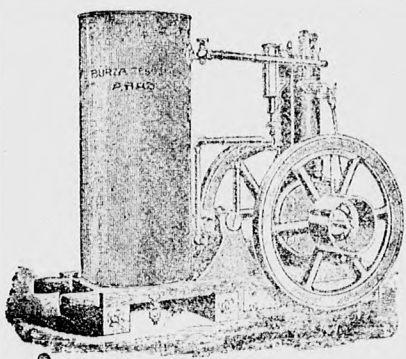
FRATII BURZA

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér Nr. 1.

(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole**, arangem **mori cu motoare, mașini de trierat** cu aburi, mașini de trierat cu motor, și tot felul de **motoare** cu benzină cu oleiu brut și cu sugătoare cu gaz prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate.

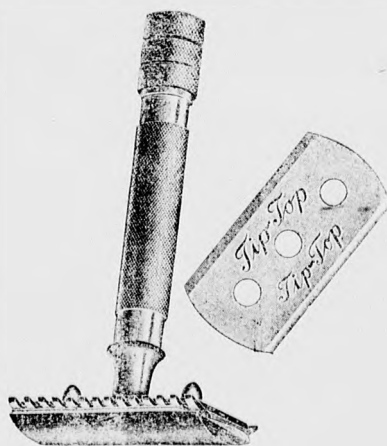

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuroși, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter, „Catalog trimitem gratuit“.

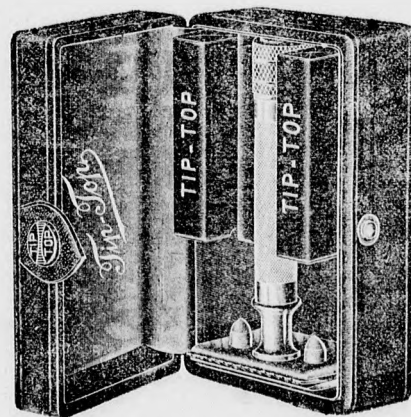
J. NADER

CUȚITAR.

ARAD. (Palatul-Minoriților).

Indeplinește tot felul de ascuțiri și reparări, ce cad în această branșă. — Are în depozit cele mai fine articole de oțel: bri-ceaguri, foarfeci, briciuri precum și farfurii alese și diverse articole de alpacca soiul renumit Szandrik. Atelier special pentru reparări.

Stabiliment de ascuțitorie aranjată cu putere electrică.

Nouă tipografie românească în Arad, strada Zrinyi Nr. 1a.

Tipografia „Concordia”

atelier tipografic al ziarului „ROMÂNUL” și al
foii populare a partidului, „POPORUL ROMÂN”

Anunță cu adânc respect onoratului public românesc în-
trarea sa în activitate, în servițiul cultural al neamului,
stând la dispoziția comitetului nostru național. :: ::

Provăzută cu aranjament tehnic modern, care
îi dă putința să execute lucrări alese și
○ ○ artistice în ale tipografiei, ○ ○

Tipografia „Concordia”

are afară de mașina mare, cu care se tipăresc
organele publicistice ale partidului nostru națio-
nal, încă două mașini, noi, apte pentru executarea
celor mai fine lucrări grafice :: :: :: ::

Tipărituri de bancă, tot soiul de tipărituri pentru birouri
avocațiale, invitații, anunțuri și orice fel de tipăritură se
execută solid, frumos și se compută cu prețuri moderate la

Tipografia „Concordia”

Roagă onoratul public românesc pentru binevoitorul sprijin.

Fondat în anul 1885.

Fondat în anul 1885.

„TIMIȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN TIMIȘOARA.

Centrala: Timișoara-centru (Belváros) Piața Balázs-tér Nrul 1 (Palatul Mocsonyi).

Filialele: :: Buziaș, — Recaș, — Ciacova, — Delta. ::

Capital propriu 1,500.000 cor. Depuneri 5,000.000 cor.

Telefon: Centrala, Direcțiunea: Nrul 510. :: Contabilitatea: Nrul 1149.

„ Filiala Buziaș Nrul 10. Filiala Recaș Nrul 14. Filiala Ciacova Nrul 16. Filiala Delta Nrul 26.

Depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libel. Administrează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse 4 și jumătate și 5 procente interese, fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 cor., după starea casei se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANIA“ SIBIU, str. Cisnădiei 5.

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții

(pentru învățatori și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.

Asigurări de accidente corporale,

contra infracției (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

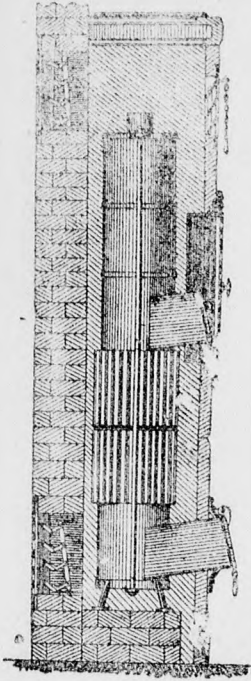
Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910.	K.	5,003.540.78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,834.801.12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	(foc	119,830.992.—
	(viață	11,020.266.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2,204.317.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunei, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

Telefon Nr. 556.

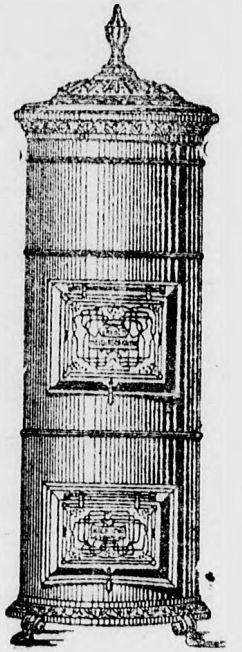
Szilágyi és Társsa

Arad, Str. Béla (Béla-tér) Nr. 2.

Distins cu „Grand Prix“ și marea Diplomă de onoare, de la expoziția internațională din Timișoara în 1908.

Distins cu „Grand Prix“ și marea Diplomă de onoare, de la expoziția internațională din Timișoara în 1908.

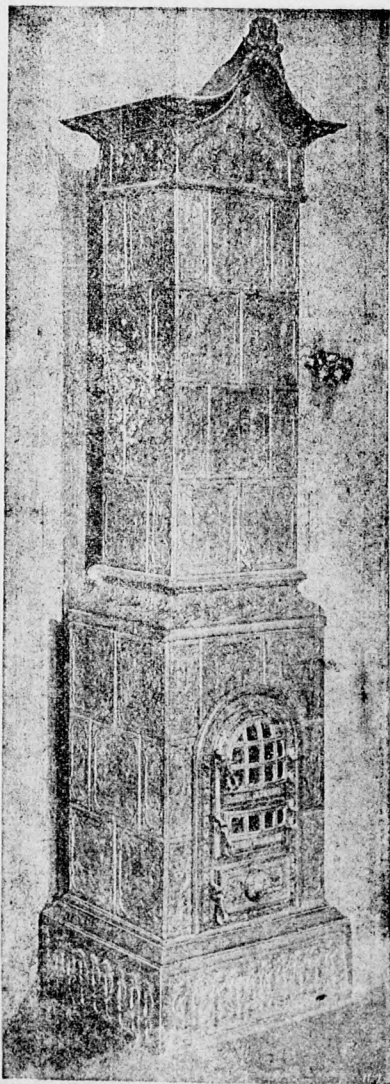
Recomandă căhale și cuptoare pentru culină (mașini de gătit) din material rezistent la foc, recunoscute ca cele mai bune.

Se angajează pentru a provedea cu aranjament de încălzire dela centru, după sistem „Maidinger“. Căptușirea vanelor de scaldă și de păreți — pe lângă cele mai moderate prețuri.

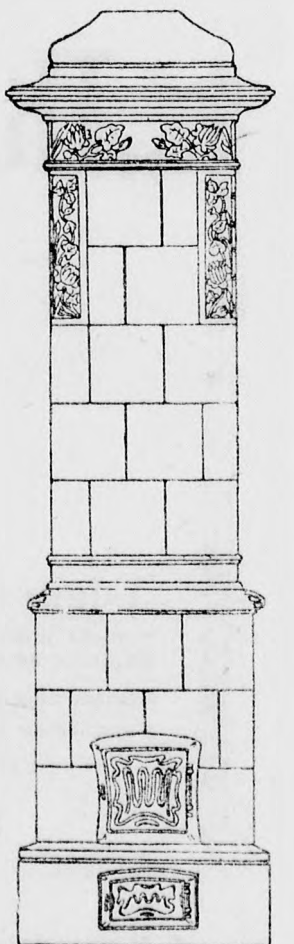
Mutarea cahalelor și a cuptoarelor precum și ameliorarea lor, să efeptuește urgent și special.

Depozit în olane și cahale cu încălzire rapidă.

Cu preț-oferte și desemnuri servim cu prompteță.

Depozit special de fabrică în cahale continuu arzătoare sistem „Riesner“.

Cahale sistem „Riesner“ continuu arzând.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA“ ARAD.

Tóth József

ciasornicar special și de cronometru, giuvaergiu, depozitar de gramofone, plăci și articole industriale artistice

SZEGED, DUGONICS-TÉR Nr. 11.

Cea mai bună și mai ieftină sursă pentru cumpărarea giuvaerelor, gramofonelor și plăcilor. Pentru ceasornice și gramofone noi primește garanție de zece, pentru reparaturi de nouă ani. Expediția se face zilnic de trei ori.

Plata în numărar se face la ceasornice și juvaer cu reducere de 12%. La gramofone cu 15%.

Vânzare în rate.

Numărate scrisori de mulțumită.

Catalogul ilustrat se trimite oricui gratuit.

Serviciu cinstit și solid care-l profesez dela deschiderea casei mele îmi asigură an de an o desfășurare crescândă, fapt care mă pune în plăcuta situație de a pune la dispoziția clientelei mele noi prețuri scăzute în rate și bani gata pe urma cumpărăturilor făcute în masă, deci mai ieftine.

Depozitul cunoscut în întreaga țară de plăci și gramofone, l-am mărit cu un magazin de ceasornice, juvaere și atelier de reparaturi.

Ca cunoștințe speciale amintesc că sunt de 25 de ani ceasornicar. Meseria am învățat-o la renumitul atelier de cronometru și ceasornice Brauswetter János, unde am lucrat ani de-a rândul ca calfă și pe urmă ca conducător. Faptul acesta, apoi celelalte experiențe și renumele câștigat până aci sunt garanție deplină că orice comandă ori reparatură în acest ram va fi executată cu pricepere specială, conștiințios și prompt.

Plec în lupta vieții cu două lozinci: „Cinste” și „Omenie” și nădăjduiesc că on. public în interesul propriu va aprecia și sprijini încercarea mea, întocmai ca începutul modest al depozitului direct de gramofone și plăci, pe care în cursul alor 10 ani l-am condus așa fel că azi e cunoscut de toată țara. Asigurând că orice comisiune față de mine se vor executa cât se poate de mințios, vă rog ca orice cumpărături să le faceți la mine și să mă recomandați în cercul cunoștințelor dumneavoastră.

Nutrind această plăcută nădejde, rămân cu deosebită stimă:

Tóth József,

mare negustor de cronometru, gramofone și plăci, ceasornicar special și giuvaiergiu.

Condiții de transport și plată.

Cu apariția acestui preț-curent toate celelalte sunt nevalabile.

Ratele indicate și prețurile în numărar se înțeleg fără nici o reducere. Dar dacă la comanda pe rate, jumătate din suma întreagă se plătește contra ramburs, se acordă o reducere de 8% (la ceasuri și giuvaieri 6%).

Comandă sub 30 cor., pe lângă reducere de 15%, se execută numai în bani gata (la ceasornice și giuvaieri 12%).

Prețul comenzilor de peste 30 cor. se plătește în zece luni, așa fel că rata primă de 20% (o cincime) se solvește îndată, iar restul în opt rate lunare egale. Astfel la o comandă de 50 cor. se vor rambursa zece coroane, iar cele opt rate vor fi de câte 5 cor.

La comanda de peste 200 cor. rambursa e de 25% la sută, iar restul se plătește în zece rate lunare. Transacții cari durează mai mult de zece luni nu se admit.

La orice aparat se acelu 6 mari plăci duble (sau 12 arii) un elegant album de plăci, 1000 bucăți ace de concert și o bisectea de lemn pentru păstrarea acelor noi și vechi. Garanție de 10 ani și instrucția cum să se folosească.

Iar dacă la comandarea gramofonelor aceste accesorii sunt dispensibile, la plătirea pe rate se face o reducere de 25 cor., iar în bani gata de 21 cor.

Pentru pachetare se pune în socoteală cumpărătorului numai o cheltuială neînsemnată. — Transportul îl suportă cumpărătorul.

La comanda din străinătate se cere aconto. Comandă pe rate, pentru străinătate nu se admit. În Africa, America și Asia, numai pe lângă trimiterea costului, cheltuielilor de împachetat și transport.

Prețurile prezentului sunt fixe și nu se admite nici o tocmeală.

Fiindcă condițiile de plătirea în rate, stabilite de mine sunt atât de avantajoase, încât astfel de prețuri la alte firme nu se fac nici plătind în bani gata, sunt constrinși să trimit obiecte pe rate numai oamenilor absolut acreditabili și bine reputați.

La comanda de jumătate și necesar un om major care să primească garanție nelimitată.

Comanda în numărar se face cu întoarcerea curierului, iar pentru cele în rate se recere timp de 1-2 săptămâni.

Prețurilor, capelanilor, proprietarilor, funcționarilor superiori și rentierilor le deschid cont curent fără nici un girant.

Nu am agenți și voiajori, astfel clientela iese mai ieftin, căci diurnele acestora lipsesc.

La cumpărare în rate se recere descrierea stării materiale, pentru stabilirea creditului.

Gramofon parlofon Nr. 1.

Greutatea aparatului montat 5 chl. 100 gr. Mărimea cutiei 27 x 27 x 14 cm. Lustruit în culoarea nuciului, cu piedestal sculptat și fruntarii, cu propagator campanulă, lărgime 40 centimetri, cu braț de transmisie fonetică lărgit progresiv „Patent” mecanism „Record” care se poate trage în decursul cântecului, cu un disc 20 cm. în diametru, lustruit, cutia fonetică „Tressor Record”. — Prețul: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 100 ace de concert într-o cutioară drăguță de lemn și o ștergătoare de plăci; în rate 60 cor. (30 fl.) în bani gata scăzând 15% 51 cor. 75 b. (25 fl. 50 cr.)

ari, un frumos album de plăci 100 ace de concert într-o cutioară drăguță de lemn și o ștergătoare de plăci; în rate 60 cor. (30 fl.) în bani gata scăzând 15% 51 cor. 75 b. (25 fl. 50 cr.)

Gramofon parlofon Nr. 5.

Greutatea aparatului montat 6 chl. 250 gr. Mărimea cutiei 33 x 33 x 16 cm., din mahon lustruit, cu fruntarii încrustate în argint, în toate patru laturile cu decorații de mozaic, cu propagator campanulă, lărgime 45 cm., cu braț de transmisie fonetică „Patent” Nr. II circumferențiat, mecanism „Record”, disc 22 cm. în diametru, lustruit. Cutia fonetică „Tressor Record”. Prețul: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară drăguță din lemn bun și o ștergătoare pentru plăci; în rate 75 cor. (35 fl. 50 cr.). În bani gata detrăgând 15% 63 cor. 75 b. (31 fl. 88 cr.)

II circumferențiat, mecanism „Record”, disc 22 cm. în diametru, lustruit. Cutia fonetică „Tressor Record”. Prețul: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară drăguță din lemn bun și o ștergătoare pentru plăci; în rate 75 cor. (35 fl. 50 cr.). În bani gata detrăgând 15% 63 cor. 75 b. (31 fl. 88 cr.)

SCRISORI DE MULȚUMITĂ.

On. dle I. Tóth, Szeged!

Am primit gramofonul și încercându-l vă pot spune că sunt pe deplin satisfăcut de el. Primiți mulțumirile mele. Trebuie să vă mai spun că vine lumea să-l vadă, ca pe o minune, și nu se satură să-l vadă și să-l asculte etc.

Bustyaháza, 20 sept. 1911.

Cu stimă:

Guary Kálmán, inginer de pădure c. reg.

DECLARAȚIUNE.

On. Dle! Gramofonul l-am primit bine, și-ți mulțumesc; sunt destul de satisfăcut, atât ce privește frumuseța, cât și sunetele curate, bune îndestulec și pretenziunile cele mai delicate, etc. cu stimă:

Matei Stefani, hotelier. Uzina Szomolnok.

DECLARAȚIUNE.

M. On. Dle!

Cu toată stîmă vă încunostîntez, că cu gramofonul primit dela D-ta sunt pe deplin satisfăcut, — drept aceea primiți recunoștința și mulțumita mea.

Sperez, că D-ta vei mai primi comanda din ținutul acesta, pentru că ne-am convins, că avem de-a face cu un om foarte cinstit și conștiințios. — Drept aceea Vă recomand, ca pe comerciantul cel mai de încredere al Ungariei. Baráthely, u. p. Medias.

Cu cea mai profundă stimă.

Sever Meșian, preot gr. or.

DECLARAȚIUNE.

M. On. Dle Tóth!

Am primit prețului D-voastre pachet, cu care sunt pe deplin mulțumit. Primește deci sincera mea mulțumită.

M'am convins, că publicul are de-a face cu un om corect, iar nu cu un neguțator palavrăgiu de reclamă. Azi-măne nimeni nu va mai cuteza să cumpere, pentru că neguțătorii aceștia palavrăgiu de reclamă la tot pasul înșală oamenii. Dumnezeu să Vă trăiască pentru răspândirea comerțului ung.

Gurahoni, (comit. Arad) 1 Decemvre 1909.

Sunt al D-tale stimător:

Ioan Lebóh, inspector montan.

Gramofon parlofon Nr. 8.

Greutatea aparatului montat 8 chl. 250 gr. Mărimea cutiei 40 x 40 x 19 cm. Din lemn de stejar lustruit, piedestal lat, unghiuri rotunjite și laturile din față împodobite cu gravuri. Mecanism record, propagator fonetic campanulă, lărgime 52 cm., cu braț de transmisie fonetică „Patent” Nr. II circumferențiat lărgit progresiv.

Disc 25 cm. în diametru. Cutia fonetică „Record”. Prețul împreună cu 6 plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară drăguță din lemn și o ștergătoare pentru plăci; în rate 90 cor. (45 fl.) în bani gata scăzând 15% 76 cor. 50 b. (38 fl. 25 cr.)

plăci 1000 ace de concert într-o cutioară drăguță din lemn și o ștergătoare pentru plăci; în rate 90 cor. (45 fl.) în bani gata scăzând 15% 76 cor. 50 b. (38 fl. 25 cr.)

Gramofon parlofon Nr. 103.

Greutatea aparatului montat 5 chl. 600 gr. Mărimea cutiei 32 x 32 x 15 centimetri. Din lemn lustruit în culoarea nuciului, în toate patru laturile cu decorații de mozaic, cu propagator campanulă, lărgime 45 cm., cu braț de transmisie fonetică „Patent” Nr. II circumferențiat, mecanism „Record”, disc 22 cm. în diametru, lustruit. Cutia fonetică „Tressor Record”. Prețul: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară drăguță din lemn și o ștergătoare pentru plăci; 70 cor. (30 fl.), în bani gata scăzând 15% 59 cor. 50 b. (29 fl. 75 cr.)

1000 ace de concert într-o cutioară drăguță din lemn și o ștergătoare pentru plăci; 70 cor. (30 fl.), în bani gata scăzând 15% 59 cor. 50 b. (29 fl. 75 cr.)

Gram fon pentru familie „Record“. Nr. 107.

Greutatea mașinei 7 Kgr. 90 gr.

Dulap 40 x 40 x 18 cm. din mahagoni închis, cu ornamentație mozaică ca trei laturi, cu coperiș și baza rotunzite, cu trompetă de 52 cm. în forma floarei, tonic cu braț II. îndoișos, cu mecanism „Record“, cu discul în diametru de 25 cm. nichelat și lustruit, cu membrană „Reform“. — Preț: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară drăguță de lemn și o ștergătoare pentru plăci; în rate 90 cor. (45 fl.) la plățile în bani gata 15% rabat 76 cor. 50 fil. (38 fl. 25 cr.)

Gramofon parlophon

Nr. 32.

Greutatea aparatului montat 12-200 chlg. Mărimea cutiei 41x41x22, din lemn de stejar lustruit întunecat. Fruntarii cu decorațiuni, și aplicații de intarsia, cu capac mobil, propagator campanulă largime 57 cm., cu braț de transmisiune „Patent“ circumferențial IV mecanism spirală dublă „Tandem“ și disc lustruit în diametru 30 cm., cu membrană „Exhibition“. Preț: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară drăguță de lemn și o ștergătoare de plăci; în rate 140 coroane (70 florenți) în bani gata, detragând 15% 119 coroane (59 fl. 50 cr.).

Gramofon parlophon

Nr. 22.

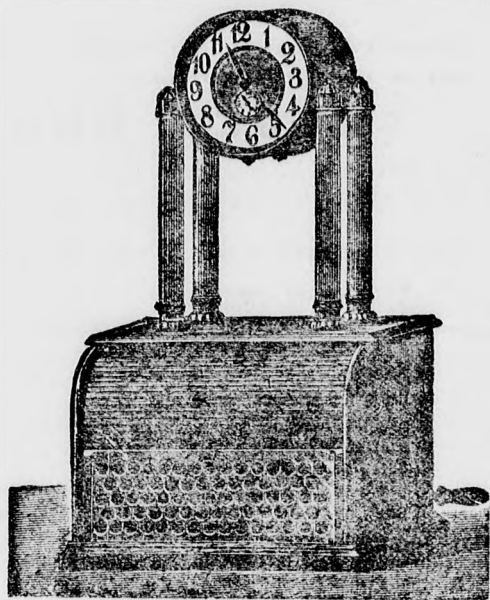

Greutatea aparatului montat 9 chlg. 300 gr. Mărimea cutiei 39x30x19 cm., lustruită în culoarea stejarului, cu capac mobil, piedestal înalt, cu colțuri și fruntarii admirabil sculptate, propagator campanulă, larg 52 cm., cu braț de transmisiune largit progresiv „Patent“ III circumferențial. Mecanism „Record“ cu spirală dublă, disc lustruit 25 cm. diametru. Cu membrană „Reform Gummis“. Preț: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară drăguță de lemn și o ștergătoare de plăci; în rate 110 coroane (55 florenți), în bani gata cu scadință 15% 93 coroane 50 fileri (46 florenți 75 cr.).

Ceasornic-gramofon

Inovație senzațională. Să ne ferim de imitații fără valoare.

Deșteaptă după dorință cu cântec sau muzică.

Un mare avantaj al acestui aparat e și faptul că lăsând storul, nici un sunet străin nu se mai aude, iar acul de transmisiune traversând întregă placa, aparatul se oprește de sine. Instrucții se alătură fiecărui aparat. Preț: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 200 ace și ștergătoare pentru plăci: în rate 140 coroane (70 fl.), în bani gata 119 coroane (59 florenți 25 cruceri).

Această noutate cu adevărat practică și frumoasă poate se uita meru ca decor pe masa saloanelor familiilor celor meștrii seamă. Mărimea cea Cdisoun gramofon 33 x 35 x 56. mofaint cu exetată foarte eleganae grn stejar deschis. Parto- din un stot transmit uea a aelăgitpo gresiv și prin paedivridin agăzu metal se pronariurală. Gr-oe pentru întrebunțarea săc plădt nului, e provăzu tic cu pii a sgomot și e elv da dă rta nes nism veritabil aceea e senulu c spirale pute-„pida me-„u pepa- de lemn. Sunefușel ri e ul nu utereprintr'un braț gouăonut cu In calitate meca-m peadedouă găsește nicăiori. Ceasornicul ie dicat pe patrunt'o frumosi slălat lamă galbinăsmblăliușă. Merva, tal roșun of zie, tras o si mctepreci-ocăufi 36 ore. Dacă vroim guue icole ceasornicul gramofon pentru deșt pare potrivit arătătorul și ne va deștepta cu cântări or- chestra militară sau țară, după dorință și placa aplicată meca- nismului.

Gramofon parlophon

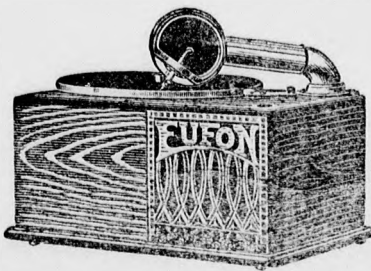
Nr. 44.

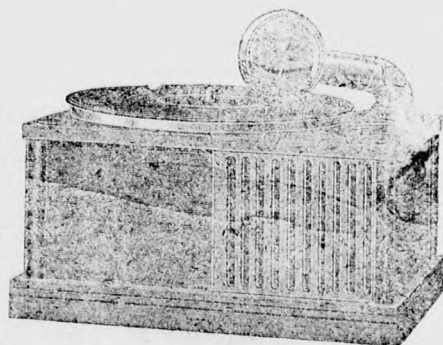
Greutatea aparatului montat 15 chlg. 100 gr. Mărimea cutiei 41 x 41 x 23 centimetri din mahon veritabil Sapheli, pedestall și fruntarii cu admirabile aplicații intarsia stil Barock, execuție admirabilă, capac mobil, propagator campanulă larg de 95 centimetri cu br-ș de transmisiune nich e at largit progresiv „Patent“ IV circumferențial, disc lustruit în diametru, mecanism D u plexcu spirală dublă și membrană Exhibition. Preț: împreună cu șase plăci mari de concert, duble adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de c ncert într-o cutioară drăguță de lemn și o ștergătoare de plăci; în rate 200 cor. (100 fl.) în baii gata scoțind 15% 170 coroane (85 fl.).

Cele mai noi! „EUFON“ Gramofone,

fără propagator având în vedere că „EUFOANELE“ nu au nevoie de propagator; pot fi luate foarte ușor și în excursii.

„EUFON“ Export II în culoare mahonului sau a stejarului, cu dimensiunea cutiei 32 x 24 x 15 cmetri. Membrană fină, 6 plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert, într-o cutioară drăguță de lemn și o ștergătoare de plăci. Preț: în rate 70 cor. (35 fl.), în bani gata scoțind 15% 59 cor. 50 fil. (29 fl. 75 cr.).

„EUFON“ I din lemn de stejar lustruit întunecat sau deschis, dimensiunea cutiei 23 x 26 = 16 cm. Membrană primă, 6 plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace concert în tr-o cutioară drăguță de lemn și o ștergătoare de plăci. Preț: în rate 100 cor. (50 fl.) în bani gata scoțind 15% 85 cor. (42 fl. 50 cr.).

Contrafacerea
oprită!

CELE MAI BUNE PLĂCI ROMÂNEȘTI

Prețuri de tot
scăzute!

Plăcile cuprinse în acest conspect pot fi folosite pentru ori-ce gramofon, fiind toate de 25 cm. în dimetru, fiind duble au îndoită valoare față de plăcile de până aci cari erau simple. Pentru valoarea melodiilor și calitatea ireproșabilă se primește garanție. Prețul plăcilor în rate 3 cor. 20 b. (1 fl. 60 cr.), în bani gata, cu reducere de 15% 2 cor. 70 b. (1 fl. 35 cr.) împreună cu concesiunea autorului. — La comande de plăci rog să cereți conspectul arilor.

1912.

Lista noilor plăci de Gramofon

Muzica regimentului 6 MIHAI VITEAZUL, sub conducerea capelmaistrului NAMIAN.

10527. Manevra Dadilovului. — Parada 10 Mai 1911.
10531. Sârba umoristică. — Marșul din „Dragoste de Tigan”.
10532. Sârba junilor turci. — Hora berarilor.
10538. Sârba lui Don. Căprar. — Hora veseliei.
10534. Sârba veteranilor. — Dansul rezervistului.
10535. Sârba cocoșilor. — Hora peștilor.
10536. Intoarcerea dela manevră. Marș. — Plecarea la manevre. Marș.
10537. Sârba cunetei. — Căzâceasca.
10539. La bătaie. — Sârba lui Pantelimon.
10540. Suma Marița, Imn. Bulgar. — Tărășelul.
10541. Secesion vals. — Valsul Carmen Sylva.
10543. Șoapte de iubire. vals. — Marșul din „Contele de Luxemburg”.
10546. Cavotta, vals. — Valsul din „Frumoasa Rizeta”.
10548. Sârba. Luna de miere. — Piscuța. Mazurka.
10552. Sârba lui Ignat. — Sârba din căruță.
10553. Garda de onoare. Marș. — Marșul din „Suzana”.
10554. Sârba lui Păun. — Moara în Pădure.
10559. Princesa Maria, vals. — Potcovarii în Pădure.
10560. Sârba prietenilor. — Sârba Steluței.
10567. Cucul și Priveghitoarea, polca fantasmă. — Visul Negrului.
10568. Souvenir din Sorrento. — Souvenir din Mehădia. Vals.

Celebra orchestră Gh. Dinicu, București.

10569. Pe lângă plopii fără soți. — Troica.
10599. Când eram copil odată. — Serenada de altă dată.
10591. Când sufletul mi-e cuprins de dor. — Hora lui Magheru.
10594. Tu ne sauras jamais. — Hora lui Dinicu.
10597. Pe umeri plete. — Hora lui Ignat.
10568. Mișmașul lui Gheorghită. — Hora lui Mura.
10599. Hora ploaiei. — Cărăușul.

Orch. Bercheșiu și Orch. Solomonescu, București.

10521. Din spre ziuă. Solo de Muscal. — Valsul lui Bercheșiu.
10522. Olteniasca. — Valsul din „Suzana”.
10524. Hora Bacăului. — Vals din „Print și Bandit”.
10525. Cimpoiul lui Pantelimon. — Potpuri din „Dragoste de Tigan”.

Renumitul Tenor Corescu, București.

10566. Hi la deal, hi la vale. — Cine mă aude cântând.
10567. Bagă Doamne luna în nori. — Doina din Crișana.
10569. Bada zău o fi păcat. — Cântecul lui Pantelimon.
10571. Ști Bada ce mi-a spus? — Cântă puil cucului.
10573. Jelim'as. — Dor pe vale.
10574. Floarea fin. — Vino badea.
10577. Veselia lui Corescu. — Ști tu mândră ce țiam zis?
10579. Ardeleanca. — Măi ungure măi!
10581. Agent electoral. — Ghiță indignat.
10583. Examenul din Transilvania. — De departe!

Madam Dragana cu acomp. Orchestra Solomonescu, București.

10501. Păpușica. — Are mama trei băieți.
10503. La gara la Leordeni. — Hora peșțiori.

10505. Când te-am văzut așa frumoasă. — De unde vii fără lele.
10507. Cu jale și cu mâhnire. — Pe lângă plopii fără soți.
10509. Lumea mea. — Talmeș, balmeș la cișmegiu.

Neintrecutul I. Marinescu cu Orch. Solomonescu, București.

10511. Politica internă. — Nu mă abandona.
10512. De te-or trece ani. — Geaba puică mă mângâi.
10515. Șapte săptămâni în post. — Fusul.
10516. Hora peștilor. — Dorința.
10517. Oglinda. Romanta. — Fetele dela Sâlcele.

Iresistibilul Cântăreț Panaitescu, București.

10587. Troica. — Vino la mine.
10588. Nu știu cum și nu știu ce. — De m'ai iubi.
10607. Pe mare. — Myrella.
10609. Sărmana Hanny. — Te duci tu an de suferință.

Iresistibilul cupelist Florea Mateescu, București.

10613. Ceasornicarul. — Năiță Potograf.
10614. Cărlig. — Era o zi de Mai.

Simpaticul Comic Bolyn, București.

10603. Coana Ghioala la Moși. — Mardeășul la complet.
10604. Coana Tinca la canalizare. — Coana Lisaveta la sindrofie.

Plăcile Transilvanici.

Muzica regimentului 31, Sibiu.

3718. Unde ești? Marș. — Ardeleana. Invărtită.
3719. Romana. — Bătuta. Sârba.
3720. Călușerul. — Știi tu (cu solo de Flügelhorn). — Sârba Transilvaniei.
3722. Limba mea, marș. — Știi tu, marș.

Celebra orchestră Alexandru Miklós din Sibiu.

3709. Somnu m'i-e și m'as culca. — Mândro de dragostea ta.
3710. Nu m'abandona. — Hora trocarilor din Brașov.
3711. Joc românesc: Invărtita măierenilor. — Când și-a pierdut ciobanul oile.
2712. Sârba meseriașilor din Sibiu. — Cântarea verșilor la munți în Ardeal.
3713. Invărtita din Sibiu. — Hora din Târgovești, de Elisa.
3714. Hățăgana din Abrud. — Doina fetițelor din mărșinime.
3737. Sârba junilor și invărtită. — Gând mult, Sârba.
3738. Sârba popilor. — Invărtita din Sibiu.

Alex. Miklós și Roth, Sibiu.

3729. Doină și Hora Ianului. — Sârba boierilor.
3730. Hora domnișoarelor și invărtită. — Cântec amoretat și la moară la hărta pârta.

Solo de clarinet, cântate de V. Roth, Sibiu.

3717. Doina de clarinet din Ardeal. — Compoziții românești.

Fluier.

- Cântate în fluier de Dr. A. Bogdan, Sibiu.
3731. Doină. — Pentru ochi ca murele.
3732. Foaie verde de secară. — Doina Ciobanului.

3733. Dela Nistru până la Tisa. — Auzi valea cum răsună.

Nicolae Orbu, Hueraș, Sibiu.

3734. Doina: Frunză verde și invărtită. — Dansul din Rășinar.
3735. Doina ciobanului. — Invărtita măierenilor.
3736. Cântecul Ciobanului. — Invărtită cu brâu din Săliște.

Cântate de Ion Stanciu, tenor cu orchestra Miklós, Sibiu.

3715. Până când măi Ardeleana. — Nu întreba de a mea iubire.
3716. Doina ciobanului. — Dormi în pace. Romantă, cu acompaniament de pianino.
3723. Mi-a trimis bădița dor. Doină — Călugărul. Romantă.
3724. În raritatea de lângă. Romantă. — Bagă Doamne luna în nori.

Coruri de bărbați executate de Reuniunea sodailor români din Sibiu.

3725. Imnul Unirii. — Doină. (Cor cu solo.)
3726. Tainic se luptă. — Imnul Unirii.
3727. Inzadar alerg pământul. — Mori mândro.
3728. Dumnezeu nostru. — Păsărică trecătoare.

Cântece populare. Sava S. Damian, Arad.

3701. Bagă Doamne luna în nor. — Moțul la drum.
3702. Mândruțică dela munte. — Astăzi beau și mâne beau.
3705. Vin Tăranii. (Mișcarea țărănească din Martie 1907.) — Înainte. Poesie de D. Th. Neculuță.

Muzica Regimentului 6 Mihai Viteazul, București.

3953. Marș războinic. — Dragoste de țigan. Vals.
3955. Soldatul voios. Marș. — Fata pădurarului. Vals.
3956. Farmecul valurilor. Vals. — Sârba militarilor.
3957. Hora Floriceii. — Sârba Cuconitei.
3958. Sârba Unirii. — Hora Crevedianca.
3959. Hora dela Bolintin. — Sârba drăguțelor.
3960. Hora ea la Breaza. — Sârba Mărioarei.
3963. Hora Sinaiei. — După divorț. Vals.
3964. O zi de sărbătoare, Potpuri I. — O zi de sărbătoare, Potpuri II.
3965. Desteaptă-te Române. — Valsul Brigit Part I.
3966. Sârba lui Don Vagmistrul. — Valsul Brigit Part II.
3968. Viața e un vis. Vals. — Retragerea cu torțe.
3904. Romanul, partea I. — Romanul, partea II.
3905. Schimbarea Garzei. — Atacul, marș.
3916. Sinaia, marș. — Văduva veselă, vals.
3917. Drapelul român, marș. — Farmecul unui vals.
3918. Vagabonzii, marș. — Zeița Dunărei, vals.
3919. Marș constituțional turcesc. — Osman Pașa, marș.
3920. Colo'n grădiniță. — Marș Imperial Otoman.
3921. Aur și argint, vals. — Polca mimica.
3922. Primul suris, vals. — Polca Marien.
3923. Mazurea grațioasă. — La Matchiche.
3924. Sârba fetițelor. — Hora Crai nou.
3927. Văduva veselă, marș. — Să te văd, vals.
3928. Blondinette, vals. — Marșul generalului Aghelescu.
3842. Fieea soldatului, marș. — Hora Bucureștilui.
3843. Marș vitejesc. — Sârba Lenuței.
3844. Polca Divina. — Regele vânătorilor, vals.
3846. Quadril național cu comando fig. 1, 2, 3. — Quadril național cu comando fig. 4, 5, 6.

3847. Dolce fără niente, vals. — Hora veseliei.

3865. Buchet național. — Mugur, mugurel (I. Corescu celebrul tenor național.)

Muzica Regimentului 4. Roșiori „Principesa Maria”, București.

3969. Sârba Trivalei. — Hora din Argeș.
 3970. Flori de lămâiță, horă. — Sârba Roșiorilor.
 3971. Hora lui Ciolacu. — Sârba Moșilor.
 3972. Iubește-mă Veto dragă. — Ce e dorul? Romantă.
 3973. Hora din Vălceni. — Sârba domnișoarelor.
 3974. Ca pe Murăș. — Dacă ramuri bat în geam.
 3975. Hora lui Mihăileanu. — Junărie.
 3976. Hora Ploieșteanca. — Sârba lui Poloni.
 3977. Hora ca pe Vlașca. — Sârba din Obor.
 3978. Hora din Călugăreni. — Sârba națională.
 3979. Hora dorobanților. — Viața de soldat, marș.
 3980. Salanchemen, Marșul de defilare la pas reg. 4. — Fluturaș, polca.
 3981. Marșul de defilare, trap. — Marșul de defilare, galop.
 3984. Doină cu solo de Fligehorn. — Retragerea lui Napoleon la 1812.
 3985. Visul păstorului, horă. — Priveghitoarea de peste Olt.
 3986. Regina balului, polcă. — Marșul jubileului.
 3987. Galop. — Marșul Moldovenilor.
 3988. Polca mazuca. — Marș de manevre.
 3989. Marș de tabără. — Steaua Polară, vals.
 3990. Frumoasa Elena, polca. — Primirea generalului.
 3992. Steluța, Polca, Mazurca. — Marșul deșteptării.
 3993. Amintiri din Carpați, Potpuri I. — Amintiri din Carpați, Potpuri II.
 3994. Hora Cheflilor. — Hora soacrelor.

Regimentul I. Geniu.

3856. Marșul reg. I. geniu. — Vertige vals.
 3857. Marșul Principelui Carol. — Hora și sârba reg. I. Geniu.
 3859. Doină cu solo de flogor — Hora și sârba câmpului
 3861. Bann Mărăcine și Brăulețul. — Hora și sârba marjorului.

Celebra orchestră G. Dinicu, București.

3746. O noapte la Enescu. — Dor pribeag. Romantă.
 3747. Hora lui Florea. — Vino la mine.
 3748. Sus fetițe. — Lăsați-mă în pace.
 3749. În ochii tăi e scris. — Sârba lui Filoti.
 3750. Doina lui Dinicu. Matei, Matei, sârbă.
 3751. Steluța. — Polca de concert.
 3930. Hora lui Dobrica. — Fantasie lui Gheorghită.
 3931. Aur și argint, vals. — J'ai tent pleuré.
 3932. Sârba cooperativei. — Marie, Marie.
 3933. Sârba lui Pompier. — De-acum eu nu te-oi mai vedea.
 3934. Hora din Surdină. — Jurământul femeii.
 3810. Sârba dela Sărindar. — Potpourri național.
 3812. Sârba nouă lui Dinicu. — Hora Unirii.

Orchestra națională Solomonescu, București.

3752. Sârba lui Moldoveanu. — Sârba lui Tipirig.
 3753. Sârba Rozicei. — Ciocărlia.
 3754. Sârba dela Obor. — Hora dela Potlogi.

Renumitul muscalagiu Tipirig cu acompaniamentul orchestrei pompierilor.

3830. Doină, solo de muscal cu acompaniam. de orchestră. — În spre ziuă, solo de muscal cu acomp. de orchestră.
 3831. Maneaua turcească, solo de muscal cu orchestră. — Cavalul, cu solo de muscal și orchestră.

Neîntrecutul Iancu Marinescu cu orchestra Solomonescu, București.

3766. Mai am un singur dor. — Lângă plopii fără soți.
 3767. Să-ți ceri un semn iubit-o. — Jurământul femeii.
 3768. Du-te dor la badea 'n sân. — Prinde-mi-te-aș.
 3769. Hora dragostei. — Eu copil, tu copilă.

3770. Unde ești? — Plânge Bustrîța în vale.

3771. În ochii tăi e scris. — Hora profira mea.

3772. Noaptea scârțâie fântâna. — Matei, Matei.

3773. Departe mândro, departe. — Au plecat Oltenii la coasă.

3774. Sârba Pompierului. — La carul cu doi boi.

3775. La șalul cel negru. — Cine are dor de vale.

3776. În grădina lui Ioan. — Arde foc inima'n mine.

3777. Ursoaica. — Foaie verde foi de vis.

3778. Cernelele. — Eu boboc, tu boboc.

3779. Dragostea de Țigan. — Dela Olt și până la Jiu.

3780. De-ar fi drumul prin pădure. — Neica-al meu cu calul bun.

3781. Las-o Gheorghe să iubească. — Ia-ți bobocii dela moară.

3782. Deșteaptă-te Române. — La moară la Făgădău.

3873. Alunelul. — Colo'n grădiniță.

2874. Dacă-ți este dor. — Luna doarme.

8875. Sub stejar. — Cumetrița.

3877. Dorul meu e numai dor. — Lino Leana.

3878. Marie, Marie. — Ochi frumoși.

3879. Hai raci. — Aluneul.

3882. Mândro cu ochii ca mura. — Barbu lăutarul.

3886. Hora din căluș. — Nu purta rochia cu flori.

3832. De-acum nu te-oi mai vedea, romantă. — Regele vânătorilor, vals.

3835. Liliacul alb, romantă. — Hora Teleormanului, cântec național.

3836. Ochi câprii, romantă. — Două fete spală lână, cântec național.

3837. Rariștea, romantă. — Puica la șosea.

3838. Dor pribeag, romantă. — Mândra în poartă șade.

3839. Ar fi fost eu mult mai bine. — Olteneasca, cântec național.

3840. Fă Frosino, cântec național. — Inimioară ce te bați.

3818. Aoleo Nastase. — Moartea Berthei.

Iancu Panaitescu cu acomp. orchestră București.

3783. Mai am un singur dor. — Pe lângă plopii fără soți.
 3784. Silița cărciumăreasa. — Nu plânge că te dau uitării.
 3785. Mori puiule, mori. — Era o zi frumoasă.
 3786. Coco e steluța mea. — Nina Barcarola.
 3806. Regină dragă. — De m'ai iubi.
 3807. De acum nu te-oi mai vedea. — Anicuța neichii dragă.
 3808. Iubește-mă Veto dragă. — Și ți-am zis puică.
 3809. Doctorul nevestelor. — Rujița.

Naie Dumitrescu cu orchestra Națională, București.

3943. Haideți la isvor. — Heana neichii, Ileană.
 3944. Doctor de neveste. — Am un amant militar.
 3945. Aoleo frate Pelime. — Regele vânătorilor.
 3946. Dulce copilărie, romantă. — Arde focul în paie ude.
 3947. Așa'mi vinș câte-odată. — Cine are cine n'are.
 3948. Străini și fără de nume, romantă. — Din ochii tăi cei negri.
 3449. De-ar fi mândra 'n deal la cruce. — Din Ploiești până'n Gheobaia.
 3950. Mișo fa. — Călugărița.
 3951. Sub balcon, romantă. — Foaie verde de susai.
 3952. Foaie verde foi de foi. — Unde-ți văd margeanul roș.

Madame Drăgana cu acomp. orchestra Națională, București.

3787. Dădălina mea. — Frumuseică.
 3788. Cal bălan, sau verde. — Păc, păc.
 3789. Foaie verde grâu mărunț. — Amărită prăpădită.
 3790. Jandarmul călare. — Ursitoarea.
 3792. Geaba ai sprâncene vinete. — Trandafir după răzor.
 3791. Geaba ai sprâncene vinete. — Trandafir după răzor.
 3793. Gheorghită geambaș de cai. — Murguleț căluțul meu.
 3794. Solzi de peste. — S'a trecut iubirea noastră.
 3795. Foaie verde măghiran. — Cine-i mai străin ca mine.

Madame Florica cu orchestra pompierilor.

3821. Am un leu și vreau să-l beau. — Mama cu inima de piatră.
 3822. Piatră, piatră cântec de dor. — Pe deal pe la Cornățel.
 3823. Doina Oltului. — De-o vrea puica de n'o vrea.
 3824. Pomelnicul, cântec național. — Foaie verde și-o pisică.
 3825. Sabarelul, cântec național. — Cine face rublele.
 3826. Lelița Ioana, cântec național. — Bărbatul înșelat cu cearta mahala gioaiceii.
 3827. Fir'ar ceasu afurisit când m'apucai de iubit. — Trecui printre zorele.
 3828. Lele a dracului mai ești. — Taci, taci ca nuiaua.
 3829. Negustori, negustorași. — Joia Moșilor cu țărânuș și țărâna la turcoaice.
 3866. Colo 'n grădiniță. — Frumoasă-mi fu viața.
 3867. Haideți la isvor. — Lelea cu coadele lungi.
 3868. Am să beau și să mănânc. — Nu e de multă vreme.
 3869. Marinică dela Greci. — Pădurice pădurea.
 3871. Tigănie, Tigănie. — Bulgăraș dela ghiată.
 3872. Taci, taci ca nuiaua. — Hora miresei.
 3908. Parastasul. — De-o vrea puica.
 3909. A murit Ion. — Ion dela Obor.
 3910. Femeia bețivă. — Femeia cu doi bărbați.
 3942. Coale'n grădiniță. — Frumoasă-mi fu viața.

Irezistibilul comic Emil Dimitrescu cu acomp. de piano, București.

3995. Sus fetițe. — Bucătarul.
 3996. Dentistul damelor. — Moș Teacă.
 3997. Țăranul la București. — Nunta lui Nae.
 3998. A murit Stăncuța. — Ambulantul.
 3999. Dascălul după înmormântare. — Fritz bețivul.
 3848. I-am plăcut, mi-a plăcut. — Șoferul.
 3849. Ordonanța colonelului. — Petrecere frumoasă.
 3850. Un mic cadou. — Când am fost flăcău.
 3851. Bubică Făt frumos. — Floricea fetiței.
 3853. Amor electric. — Militarul vesel.
 3854. Inimă de femeie. — Ramură de trandafir.
 3855. Nevasta mi-e plecată. — Sărmanul orfan.

I. Tomescu, cupletist, București.

3799. Madam Sara. — Fecioara soldatului.
 3745. Lipitorul de afixe. — Unu-doi.

Comicul Ștefan Iulian, București.

3796. Coana Manda în societate. — Grigoriță al Ioancăi.
 3797. Coana Manda atinsă de holeră. — Pomelnicul.
 3798. Marghioala speriată de Cometă. — Coana Manda la Blériot.
 3939. Coana Țița la cimitir. — Fata cocoanei Veta când a fugit.
 3940. Coana Frosina la expoziție. — Gramofonul cocoanei Florei.

Statescu celebrul comic dela Moara Roșie.

3800. Conducătorul. — Baioneta.
 3801. Sabia lui Bébé. — Marghiolita.
 3802. I-am plăcut, mi-a plăcut. — Viața la București.
 3803. Biliardul modern. — Anatomia recrutului.
 3804. Bonjour Madam. — Mașina domnișoarei. (Irezistibilul comic Emil Dimitrescu).
 3805. Lecția de Teorie. — Ștefan Tulumba.
 3912. Viața e un vis. — Micuța mea.
 3913. Trece regimentul. — Regretul.
 3914. Popa somnambul la hotel. — Popescu.
 3915. Conducătorul. — Pescărie.

Comicul Jianu Dumitrescu cu acompaniament de piano.

3817. Ghiță Sulu. — Iancala.
 3818. Aoleo Natsase. — Moartea Berthei.
 3819. Didino dragă. — Scandalul dela 10 Maiu.
 3820. Șoferul amoretat. — Șirul la Bobotează.

3847. Dolce fără niente, vals. — Hora veseliei.

3865. Buchet național. — Mugur, mugurel (I. Corescu celebrul tenor național.)

Muzica Regimentului 4. Roșiori „Principesa Maria”, București.

3969. Sârba Trivalei. — Hora din Argeș.

3970. Flori de lămâiță, horă. — Sârba Roșiorilor.

3971. Hora lui Ciolacu. — Sârba Moșilor.

3972. Iubește-mă Veto dragă. — Ce e dorul? Romantă.

3973. Hora din Vâlcești. — Sârba domnișoarelor.

3974. Ca pe Murăș. — Dacă ramuri bat în geam.

3975. Hora lui Mihăileanu. — Junărie.

3976. Hora Ploieșteanca. — Sârba lui Poloni.

3977. Hora ca pe Vlașca. — Sârba din Obor.

3978. Hora din Călugăreni. — Sârba națională.

3979. Hora dorobanților. — Viața de soldat, marș.

3980. Salanchemen, Marșul de defilare la pas reg. 4. — Fluturaș, polca.

3981. Marșul de defilare, trap. — Marșul de defilare, galop.

3984. Doină cu solo de Flagehorn. — Retragerea lui Napoleon la 1812.

3985. Visul păstorului, horă. — Priveghitoarea de peste Olt.

3986. Regina balului, polcă. — Marșul jubileului.

3987. Galop. — Marșul Moldovenilor.

3988. Polca mazurca. — Marș de manevre.

3989. Marș de tabără. — Steaua Polară, vals.

3990. Frumoasa Elena, polca. — Primirea generalului.

3992. Steluța, Polca, Mazurca. — Marșul deșteptării.

3993. Amintiri din Carpați, Potpuri I. — Amintiri din Carpați, Potpuri II.

3994. Hora Cheflilor. — Hora soacrelor.

Regimentul I. Geniu.

3856. Marșul reg. I. geniu. — Vertige vals.

3857. Marșul Prințului Carol. — Hora și sârba reg. I. Geniu.

3859. Doină cu solo de flogor. — Hora și sârba câmpului

3861. Banu Mărăcești și Brăulețul. — Hora și sârba marșului.

Celebra orchestră G. Dinicu, București.

3746. O noapte la Enescu. — Dor pribeag. Romantă.

3747. Hora lui Florea. — Vîno la mine.

3748. Sus fetițe. — Lăsați-mă în pace.

3749. În ochii tăi e scris. — Sârba lui Filoti.

3750. Doina lui Dinicu. Matei, Matei, sârbă.

3751. Steluța. — Polca de concert.

3930. Hora lui Dobrica. — Fantasie lui Gheorghită.

3931. Aur și argint, vals. — J'ai tant pleuré.

3932. Sârba cooperativei. — Marie, Marie.

3933. Sârba lui Pompier. — De-acum eu nu te-oi mai vedea.

3934. Hora din Surdină. — Jurământul femeii.

3810. Sârba dela Sărindar. — Potpouri național.

3812. Sârba nouă lui Dinicu. — Hora Unirii.

Orchestra națională Solomonescu, București.

3752. Sârba lui Moldoveanu. — Sârba lui Tipirig.

3753. Sârba Roziceii. — Ciocârliia.

3754. Sârba dela Obor. — Hora dela Potlogi.

Renumitul muscalagiu Tipirig cu acompaniamentul orchestrei pompierilor.

3830. Doină, solo de muscal cu acompaniam. de orchestră. — În spre ziuă, solo de muscal cu acomp. de orchestră.

3831. Maneaua turcească, solo de muscal cu orchestră. — Cavalul, cu solo de muscal și orchestră.

Neîntrecutul Iancu Marinescu cu orchestra Solomonescu, București.

3766. Mai am un singur dor. — Lângă plopii fără soți.

3767. Să-ți ceri un semn iubit-o. — Jurământul femeii.

3768. Du-te dor la badea 'n sân. — Prinde-mi-te-aș.

3769. Hora dragostei. — Eu copil, tu copilă.

3770. Unde ești? — Plânge Bustrîța în vale.

3771. În ochii tăi e scris. — Hora profira mea.

3772. Noaptea scârțâie fântâna. — Matei, Matei.

3773. Departe mândro, departe. — Au plecat Oltenii la coasă.

3774. Sârba Pompierului. — La carul cu doi boi.

3775. La șalul cel negru. — Cine are dor de vale.

3776. În grădina lui Ioan. — Arde foc inima'n mine.

3777. Ursoaica. — Foaie verde foi de vis.

3778. Cernelele. — Eu boboc, tu boboc.

3779. Dragostea de Tigan. — Dela Olt și până la Jiu.

3780. De-ar fi drumul prin pădure. — Neica-al meu cu calul bun.

3781. Las-o Gheorghie să iubească. — Ia-ți bobocii dela moară.

3782. Deșteaptă-te Române. — La moară la Făgădău.

3783. Alunelul. — Colo'n grădiniță.

2874. Dacă-ți este dor. — Luna doarme.

8875. Sub stejar. — Cumetrița.

3877. Dorul meu e numai dor. — Lino Leana.

3878. Marie, Marie. — Ochi frumoși.

3879. Hai raci. — Aluneul.

3882. Mândro cu ochii ca mura. — Barbu lăutarul.

3886. Hora din căluș. — Nu purta rochia cu flori.

3832. De-acum nu te-oi mai vedea, romantă. — Regele vânătorilor, vals.

3835. Liliacul alb, romantă. — Hora Teleormanului, cântec național.

3836. Ochi câprii, romantă. — Două fete spală lână, cântec național.

3837. Rariștea, romantă. — Puica la șosea.

3838. Dor pribeag, romantă. — Mândra în poartă șade.

3839. Ar fi fost eu mult mai bine. — Olteneasca, cântec național.

3840. Fă Frosino, cântec național. — Inimioară ce te bați.

3818. Aoleo Nastase. — Moartea Berthei.

Iancu Panaitescu cu acomp. orchestră București.

3783. Mai am un singur dor. — Pe lângă plopii fără soți.

3784. Silița cărciumăreasa. — Nu plânge că te dau uitării.

3785. Mori puile, mori. — Era o zi frumoasă.

3786. Coco e steluța mea. — Nina Barcarola.

3806. Regină dragă. — De m'ai iubi.

3807. De acuma nu te-oi mai vedea. — Anicuța neichii dragă.

3808. Iubește-mă Veto dragă. — Și ți-am zis puică.

3809. Doctorul nevastelor. — Rujița.

Naie Dumitrescu cu orchestra Națională, București.

3943. Haideti la isvor. — Ileana neichii, Ileană.

3944. Doctor de nevaste. — Am un amant militar.

3945. Aoleo frate Peline. — Regele vânătorilor.

3946. Dulce copilărie, romantă. — Arde focul în paie ude.

3947. Așa'mi vine câte-odată. — Cine are cine n'are.

3948. Străini și fără de nume, romantă. — Din ochii tăi cei negri.

3449. De-ar fi mândra 'n deal la cruce. — Din Ploiești până'n Gheobaia.

3950. Mișo fa. — Călugărița.

3951. Sub balcon, romantă. — Foaie verde de susai.

3952. Foaie verde foi de foi. — Unde-ți văd margeanul ros.

Madame Drăgana cu acomp. orchestra Națională, București.

3787. Dădălina mea. — Frumusică.

3788. Cal bălan, șaua verde. — Păc, păc.

3789. Foaie verde grâu mărunț. — Amărită prăpădită.

3790. Jandarmul călare. — Ursitoarea.

3792. Geaba ai sprâncene vinete. — Trandafir după

3791. Geaba ai sprâncene vinete. — Trandafir după răzor.

3793. Gheorghită geambaș de cai. — Murguleț căluțul meu.

3794. Solzi de pește. — S'a trecut iubirea noastră.

3795. Foaie verde măghiran. — Cine-i mai străin ca mine.

Madame Florica cu orchestra pompierilor.

3821. Am un leu și vreau să-l beau. — Mama cu inima de piatră.

3822. Piatră, piatră cântec de dor. — Pe deal pe la Cornățel.

3823. Doina Oltului. — De-o vrea puica de n'o vrea.

3824. Pomelnicul, cântec național. — Foaie verde și-o pisică.

3825. Sabarelul, cântec național. — Cine face rublele.

3826. Lelița Ioana, cântec național. — Bărbatul înșelat cu cearta mahala gioaiceii.

3827. Fir'ar ceasu afurisit când m'apucai de iubit. — Trecui printre zorele.

3828. Lele a dracului mai ești. — Taci, taci ca nuiaua.

3829. Negustori, negustorași. — Joia Moșilor cu țărâna și țărâna la turcoaice.

3866. Colo 'n grădiniță. — Frumoasă-mi fu viața.

3867. Haideti la isvor. — Lelea cu coadele lungi.

3868. Am să beau și să mănânc. — Nu e de multă vreme.

3869. Marinică dela Greci. — Pădurice pădurea.

3871. Tigănie, Tigănie. — Bulgăraș dela ghiată.

3872. Taci, taci ca nuiaua. — Hora miresei.

3908. Parastasul. — De-o vrea puica.

3909. A murit Ion. — Ion dela Obor.

3910. Femeia bețivă. — Femeia cu doi bărbați.

3942. Coalea'n grădiniță. — Frumoasă-mi fu viața.

Irezistibilul comic Emil Dimitrescu cu acomp. de piano, București.

3995. Sus fetițe. — Bucătarul.

3996. Dentistul damelor. — Moș Teacă.

3997. Țăranul la București. — Nunta lui Nae.

3998. A murit Stăncuța. — Ambulantul.

3999. Dascălul după înmormântare. — Fritz bețivul.

3848. I-am plăcut, mi-a plăcut. — Șoferul.

3849. Ordonanța colonelului. — Petrecere frumoasă.

3850. Un mic cadou. — Când am fost flăcău.

3851. Bubică Făt frumos. — Floricica fetiței.

3853. Amor electric. — Militarul vesel.

3854. Inimă de femeie. — Ramură de trandafir.

3855. Nevasta mi-e plecată. — Sărmanul orfan.

I. Tomescu, cupletist, București.

3799. Madam Sara. — Fecioara soldatului.

3745. Lipitorul de așe. — Unu-doi.

Comicul Stefan Iulian, București.

3796. Coana Manda în societate. — Grigoriță al Ioanăii.

3797. Coana Manda atinsă de holeră. — Pomelnicul.

3798. Marghioala speriată de Cometă. — Coana Manda la Blériot.

3939. Coana Țița la cimitir. — Fata cocoanei Veta când a fugit.

3940. Coana Frosina la expoziție. — Gramofonul cocoanei Florei.

Statescu celebrul comic dela Moara Roșie.

3800. Conducătorul. — Baioneta.

3801. Sabia lui Bébé. — Marghiolita.

3802. I-am plăcut, mi-a plăcut. — Viața la București.

3803. Biliardul modern. — Anatomia recrutului.

3804. Bonjour Madam. — Mașina domnișoarei. (Irezistibilul comic Emil Dimitrescu).

3805. Lecția de Teorie. — Ștefan Tulumba.

3912. Viața e un vis. — Micuța mea.

3913. Trece regimentul. — Regretul.

3914. Popa somnambul la hotel. — Popescu.

3915. Conducătorul. — Pescărie.

Comicul Iancu Dumitrescu cu acompaniament de piano.

3817. Ghiță Sulu. — Iancala.

3818. Aoleo Natsase. — Moartea Berthei.

3819. Didino dragă. — Scandalul dela 10 Maiu.

3820. Șoferul amoretat. — Șirul la Bobotează.

I. Coerscu, cunoscutul tenor, național, București.

3755. Foaițe verde trifoi. — Doina lăutarului.
 3756. Nu ești mândro vrednică. — Rotarul.
 3757. Plânge Bistrița în vale. — Petru Rares.
 3758. Năcăjit ca mine nu-i. — După ochi ca murele.
 3759. Păunașul codrilor. — Luna de Dinicu.
 3760. Cimpoiul. — Hora lui Mihăileanu.
 3761. M'a incins dorul. — Mărită-te mândro.
 3762. Bată-l Dumnezeu să-l bată. — D'aulică frunză 'n
 chieă.
 3763. Dorul meu e numai dor. — Cimpoiul fermecat.
 3764. Doina din Coroană. — Vai mândruțo.
 3765. Plânge Bistrița'n vale. — Un drac în pântec mi-a
 intrat.

Stefan Iulian, comic, București.

3936. Coana Manda în horă. — Ion Dobrăgianu.
 3937. Cântecul țaranului Oltean. — Frusina și Lina la
 preumblare.
 3938. Marghioala speriată de rășcoală. — Bărbatul
 coanei Sița.
 3939. Coana Țița la cimitir. — Fata cocoanei Vette când
 a fugit.
 3940. Coana Frusina la expoziție. — Gramofonul cocoanei
 Florei.

**Neintrecutul Iancu Marinescu cu orchestra Gutescu
București.**

3873. Alunelel. — Cofo'n grădiniță.
 3874. Dacă-ți este dor. — Luna doarme.
 3875. Sub stejar. — Cumetrița.
 3877. Dorul meu e numai dor. — Lino, Leană.
 3878. Marie, Marie. — Ochi frumoși.
 3879. Hai raci. — Alunelel.
 3882. Mândro cu ochii ca mura. — Barbu lăutarul.
 3886. Hora din Căluș. — Nu purta rochie cu flori.

I. Coerscu, celebrul tenor național.

3862. Auzi valea. — Doina Transilvaniei.
 3863. Hora dela mahala. — Alunelel.
 3864. Doina Oltului. — Dorul dela mănăstire.
 3865. Mugur, mugurel. — Buchet național. (Regim. 6.
 Mihai Viteazul).

**Iancu Panaitescu dela restaurantul Iordache, cu or.
pomplierilor.**

3806. Regină Dragă. — De m'ai iubi.
 3807. De-acum nu te-oi mai vedea. — Anicuța neicăii
 dragă.
 3808. Iubește-mă Veto dragă. — Și ți-am zis puică.
 3809. Doctorul nevestelor. — Rujita.

Plăci ungurești.**Indulók.****Jătsza az 51-ik gyalogezred zenekara.**

601. Rákoczy- marsch. — Brucky tábori marsch.
 613. Mit Klingendem Spiel. — Schönfeld marsch.
 619. Jönnök a bosnyákok mars. — Habsburg marsch.
 737. Marseillaise francia foradalmi induló. — Szoia-
 lista marsch.
 807. A néger álma. — Tiroli favágó marsch.
 M823. 73. gyalog ezred indulója. — Katonai takarodó.
 M 835. A kis szökevény, marsch. — Urnapi körmenet
 diszlövessel és harangozással.

Bemutató és jellegzetes darabok.**Jătsza az 51 gyalogezred zenekara Bécsben.**

- M 940. Grivieza-induló erős fölvétel. — Sinaia-induló
 citányérral.
 M 933. Kürtötsök indulója „Aida” operából. — A ven-
 dégek bevonulása Wartburg várába „Tannhaeu-
 ser” operából.
 M 821. Ferdinánd Károly főherceg-induló. — Katonai
 temetés.
 625. Az őrség felvonulása. — Unter dem Doppeladler.
 645. Malom a fekete erdőben. — Erdei kovács.
 651. A rezervista álma I rész. — A rezervista álma II
 rész.
 653. A rezervista álma III rész. — A rezervista álma
 IV rész.
 Ezen szenzációs műdarab 2 nagy lemezből áll:
 781. A tüzoltók kivonulása. — A vig rézkovács.

Xilophon zenekarkiséréttel.

7611. Koncert-Polka. — Katinka Polka.
 763. Irlichter-Polka. — A harkály.

Harangjáték zenekarkiséréttel.

659. Feketeerdei zenélő óra. — Boulanger-induló.
 661. Almodozó hóvirág. — Harag Gavotte.
 M 111. Radetzky-induló. — Boulanger-induló.
 M 112. Spanyol szerenád. — Margit tánodala.

Celloszóló.**Jătsza Pawloff tanár.**

833. Siciliana a „Paraszt becsület”-ből. — Serenade.
 C 3298. Merengés, celloszóló. — Ave Maria, celloszóló.

Cigányzenék.

- Ifj. Berkes Béla, m. kir. udvari zenész cigányzenekara.
 550. Nyiregyházi toronyban, csárdás. — Helyre Kati,
 Kati. — Lujza csárdás.
 558. Kaszinó dal. — Keringő az „Elvált asszony”-ből.
 560. Keringő az „Erdész leány”-ből. — Intermezzo,
 „Dollár királynő”-ből.
 562. Nincsen párja a nádasi huszárnak. — Hop, hop,
 csárdás.
 564. Valse Mauve. — Sorientói emlék.

572. Rácsos kapu, rácsos ablak. — Sirassatok engem
 orgona virágok.

574. Bánffy keringő. — Keringő a „Cigány szerelem”
 operettből.

576. Ameddig a világ kerek. — Putriba lakik a Sári.

**Első szabadkai tamburás-zenekar Kovács Hanó Imre
énekese.**

M 3119. Nem aludtam három éjjel. — Ha bemegyek a
 hablevelés csárdába.

M 3120. Nem teremtett soha Isten külömbet. — Nincsen
 kenyér, nincsen só. Nem ettem én ma egyebet.

M 3142. Károg a varju a jegenyén. — Rácsos kapu,
 rácsos ablak.

M 3143. Szabadkai csárdában ezet ég a lámpában. —
 Nyisd ki babám az ajtót és Ég a gunyhó.

M 3147. Gyere velem akáczlombos falumba Pántlikás
 kalapom.

M 3144. Tigris csárdás (B. Fehér Jenő). — Szabadkán
 van egy kis akáclombos utca.

Férfi-énekek.**Rózsa Lajos (bariton) a m. kir. Operaház tagja.**

Ifju Berkes Béla cigányzenekara kíséretével.

764. Gyere velem akáclombos falumba. — Egy csilag
 sem ragyog fenn az égen.

766. Darumadár fenn az égen. — Stiriába, Ajk faluba.
 — Császárkörte nem vadalma.

768. Elmegyek a templom mellett. — Fürdik a holdvilág.
 M 1049. Tele van a város akácfavirággal. — Ott ahol a
 Maros vize.

M 1100. Száz szál gyertyát, száz itce bort. — Elmegyek
 ablakod előtt.

M 1101. Azt beszélik a faluban. — Megölte egy legény
 magát.

M 1102. Hivlak akkor is, ha nem jössz. — Várlak, várlak,
 karom reszket.

M 1103. Őszi rózsá, fehér rózsá. — Eltörött a hegedűm.

M 1104. Csendes éjjel ezer csillag az égen. — Lemon-
 dás (Madár vigan dalol).

M 1105. Magasan repül a daru. — Busan szól a kecs-
 keméti öreg templom.

M 1123. Emlékszel-e? — Kün a pusztán szántok-vetek.

M 1125. Sirassatok engem orgonavirágok. — Szomorú
 fűz hervadt lombja.

M 1126. A templomba vasárnap se mentem. — Van ne-
 kem egy imakönyvem.

Templomi vegyes énekkar, Budapest.**Harang- és orgona-kisérettel.**

B 1291. Menyből az anygyal. — Egi szűz virág.

B 1287. Krisztus született. — Fel nagy öröme, most
 született.

B 1289. Pásztorok, pásztorkok, örvendezve. — Örvend-
 jünk mindnyájan.

L 652. Ave Verum, latin karének. — Du Hirte Israels.

La comanđe de plăci rog să cereți și conspectul ariilor.

Trimit gratuit cataloage de plăci nemțești, ungurești etc.

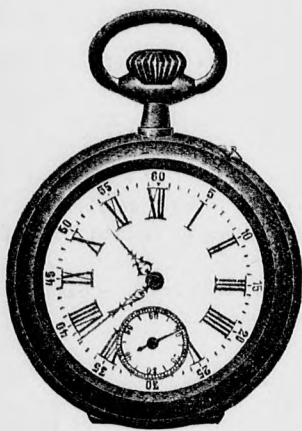
Cereți prețuri curente despre automatele pentru loca-
 luri publice și plăci românești, nemțești, ungurești etc.

Pentru ciasornice și gramofone noi se primește garanție de zece ani, pentru reparaturi de cinci. Prețurile se înțeleg în rate, în bani gata se scade 12%.

Ceasornice bărbătești cu zece ani garanție, din nichel-tula, oțel și argint

Remontuar cilindru, cu mecanism pe șase pietre, capac simplu.

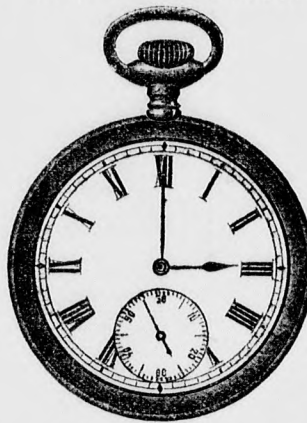
No 1. nichel cu un capac 11 cor.
No 2. nichel, capac dublu (în mărimea celui dela fig. 4) 14 cor. 50 fil.
No 3. de oțel cu un capac, oxidat negru (în mărimea celui dela fig. 4) 12 cor.

Ciasornice remontoar cilindru, mecanism pe șase pietre, cu capacele gravate în flori.

No 4. nichel, cu capac dublu 15 cor.
No 5. nichel cu un capac (mărimea fig. 1) 12 cor.
No 6. nichel-tula, capac dublu, cu gravuri speciale 16 cor.

Ceasornice remontoar, ancoră de formă elegantă în gustă capac simpla mecanism admirabil.

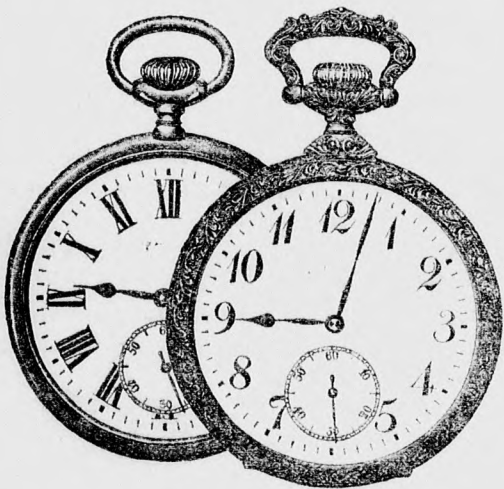
No 7. nichel cu un capac 14 cor. 70 fil.
No 8. oțel cu un capac, oxidat negru 14 cor. 70 fil.
No 9. argint cu un capac frumos gravat 22 cor.

Ciasornice din argint cu capac dublu, remontoar cilindru, mecanism pe șase pietre, cu cuție argintată.

No 15 de argint cu capac dublu 22 cor.

Ciasornice de nichel cu un capac, mecanism remontoar cu 15 pietre, simple sau cu cutia gravată, reprezentând scene de sport în relief, cu ciasornicul Goliat dela No 14.

No 10 nichel simplu 20 cor.
No 11 nichel rococo 23 cor.

Ciasornice Goliat de nichel cu un capac mecanism remontoar, cu capac simplu sau reprezentând în relief scene de sport, cutie Rococo.

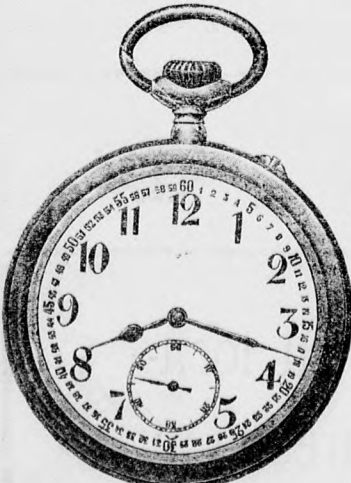
No 12 nichel capac simplu 20 cor.
No 14 nichel Rococo, împodobit, cu un capac 23 cor.

Ceasornice din argint cu mecanism cilindru pe 6 pietre și ancoră pe cinsprezece. Cu gravuri felurite

No 17. cu mecanism ancoră și frumoase încrustări de aur 33 cor. 50 fil.
No 18 mecanism auroara 30 cor. 50 fil.
No 19. mecanism cilindric 23 cor. Cuivasa celui dela 19 e argintată.

Ceasornice »drum de fier« trainice și populare cu mecanism ancora pe 15 pietre. Minut. sănt însemnate deosebit dela 1-60.

No 16. nichel ciasornic »drum de fier« cu numerotarea minutelor 25 cor.
No 16a acelaș cu numerotația obișnuită 24 cor.

Cele mai perfecte ciasornice deșteptătoare, cu mecanism remontoare pe 15 pietre. Indispensabile pentru voiajori, economi, jandarmi etc.

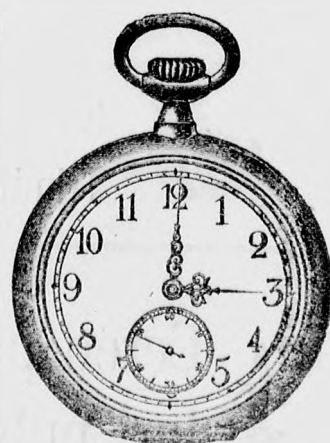
No 20. nichel cor. 34-50
No 21. oțel oxidat cor. 38.—
No 22. argint cor. 42.—
No 23. argint-tula (cu smălțuri rusești) cor. 54.—
No 25. nichel cu mecanism cilindric cor. 21.—
No 26. oțel oxidat, mecanism cilindric cor. 21.—
Cele de sub 25 și 26 sunt ceva mai mici în fotografia.

Ceasornice cu mecanism remontoar ancoră pe 15 pietre, admirabile reprezentând în bas relief capul lui Crist, în cutie mată.

No 28. argint cu capac cor. 43-50.

Admirabile ceasornice cu mecanism ancoră pe 15 pietre, fabricat »Omega«.

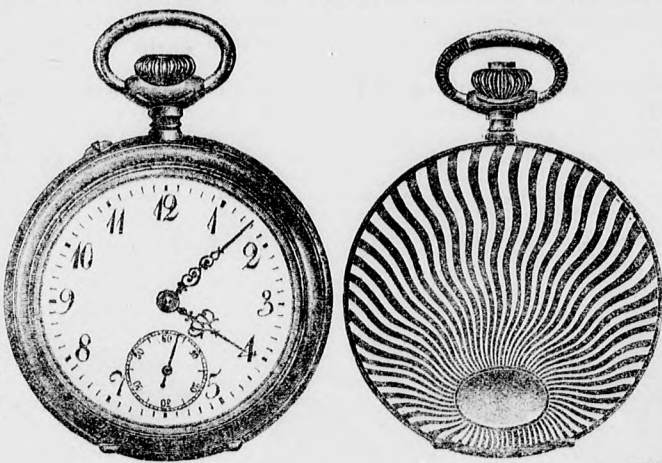

No 29. nichel simplu cor. 28
No 30. oțel simplu cor. 39
No 31. argint simplu sau gravat cor. 40.

Pentru ciasornice și gramofoaane noi se primește garanție de zece ani, pentru repara-
turi de cinci ani. Prețurile se înțeleg în rate, în bani gata se scade 12%.

Ceasornic de precizie de argint foarte fin, cu un capac gravat, remontoar ancoră, pe cinsprezece pietre.

Nr. 32, 43 cor. 50 b.
Nr. 32 a. Același cu un certificat de precizie la secundă, acomodată diferențelor atmosferice și poziției, după observațiile Institutului astronomic elvețian Cor. 73-60.

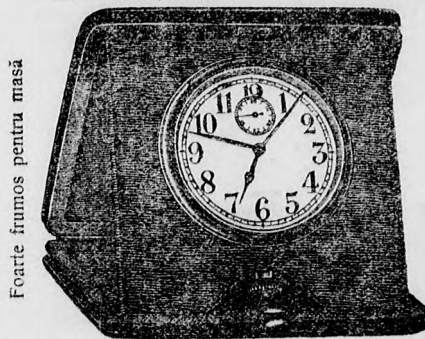
Un foarte frumos ceasornic din argint tula cu un capac dublu, mecanism ancoră pe 15 pietre, elegant încrustat în aur.

Nr. 33 . . . 36 Cor.

Sprîjinii industria indigeana!

Noutate interesantă! Noutate interesantă!

Un foarte frumos ceasornic așezat într-o bisectă îngustă 105-195 mm din piele veritabilă se poate include ca un portofel cu mecanism ancoră, pe 15 pietre, deșteptător, sau cu bătăi, umblând necontenit 8 zile.

Foarte frumos pentru masa

Deosebit de pretentivă naturală a ceasornicului.

Ceasuri de femei în cea mai bună calitate.

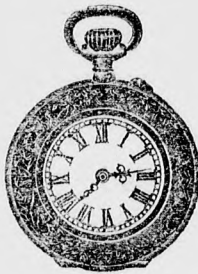
Ceasornic simplu de oțel (oxidat negru) cu un capac mecanism precis cilindru pe zece pietre sau ancoră pe 15 pietre, sistem Omega.

Ceasornice femești din aur și argint cu capac simplu sau dublu, mecanism fin cilindric pe 10, ancoră pe 15 pietre, sistem Omega.

Nu dați banii la străini pentru marfă proastă

Nr. 68 . . . Cor. 18-
Nr. 69 mec. Om. C. 40-80
Nr. 70. Aplicat cu brățară de curea 21-
Nr. 71. Cea mai frumoasă ca brățară cu curea . . . 31-50

Nr. 72. De argint cu un capac . . . Cor. 24-
Nr. 73. De argint cu un (gravat sau simplu), sistem Omega . Cor. 45-60

Nr. 76. De argint, capac dublu Cor. 26-
Nr. 77. De argint, capac dublu, gravat sau simplu, sistem Omega Cor. 61-20

Nr. 80. De argint cu un capac . Cor. 24-
Nr. 81. De argint cu un capac Cor. 28-
Nr. 82. De aur, cu un capac dublu (cu răsă nuedaur C.64-)

Nr. 83. Cu un capac Cor. 30-
Nr. 84. Cu două capace Cor. 38-

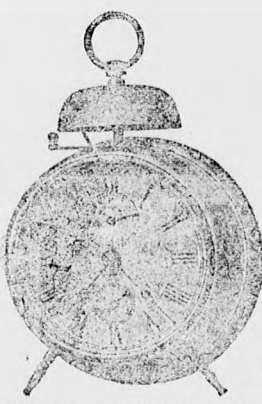

Nr. 85. . . Cor. 78-
Nr. 86. Maitranic Cor. 88-

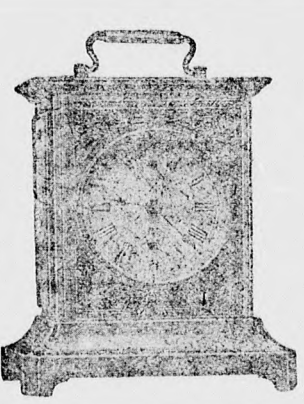
Preț curent de ceasornice, lanțuri, inele, cercei de aur, bastoane de argint, brățare, pendule, tacâmuri de alpaca, ni-
puri, brelocuri și obiecte decorativ, la cerere se trimite gratis.

Ceasornice deșteptătoare

în cutie nichelată, trase zilnic, umblă în ori ce poziție ar fi așezate.

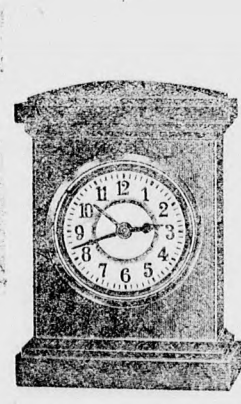
Nr. 319. Cel mai bun deșteptător Baby, (cu o puternică placă scutitoare contra prafului). Înălțimea cu ureche mea cu ureche cu tot 18 cm. Cor. 5-70.

Nr. 320. Cel mai excelent, deșteptător „Jocker”, ca mecanism. Mărimile 10-80.

Nr. 321. Deșteptător „Darling”, mecanism excelent. Mărimile cu ureche cu tot 10 1/2 cm. Cor. 18. Cu o geantă imitație de piele Cor. 3-30.

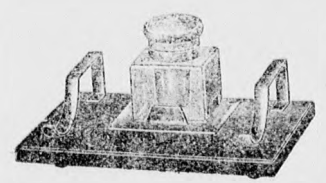
Nr. 322. Deșteptător foarte drăguț cu cutia imitație de marmor. Înălțimea 10 1/2 cm. Cor. 18.

Nr. 323. Ceas de sticlă (foarte căutat) cu mecanism admirabil. Mărimile 7 1/2 cm Cor. 12. Decide asigurarea.

Accesorii pentru masa de scris.

Imitații de marmoră foarte elegante. Obiectele frumoase cu daruri.

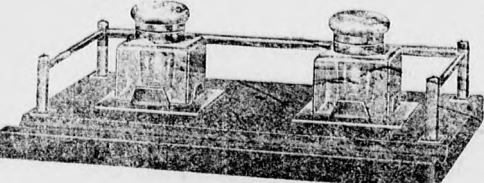
Nr. 314. Călimar, inv. de marmoră, decorată de alancă. Mărimile 13-17. Cor. 10.

Nr. 315. Ligil. Cor. 1-80.

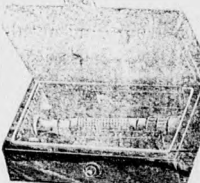
Nr. 316. Leu, ca decorație pentru birou, din argint, imit. de marmoră. Mărimile 6-12 cm. Cor. 6.

Nr. 317. Călimar, imitație de marmoră neagră, cu admirabile decorații de alamă, 19-28 cm. mărimile. Cor. 20.

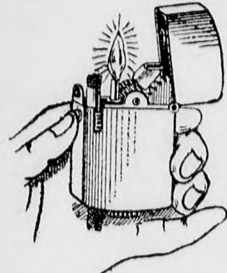
Nr. 318. Ecuestru din argint, antic, ca greu, pentru hârtia pe birou, pied. sin. de mar. 9-12. Cor. 6.

Un dar foarte frumos, imposibil să te tai. Cel mai frumos brici englezesc autotomat din Alpaca, nichelat, cu șase cuțite de rezervă din oțel în cutie drăguță. Prețul numai pe b. g. C. 7.

Conspectul celor mai bune aprinzătoare automate.

Cu aprinzătoarele înșirate aici folosința chibriturilor e de prisos și astfel se pot face însemnate economii anuale.

Aprinzătoarele sânt indispensabile pentru fumători și economia casnică. Foarte potrivite ca cadouri. Folosința întreagă costă abea câțiva bani. Să nu se confunde cu marfa rea și proastă de târguri. Se trimit numai contra ramburs sau anticiparea costului. Costul postal (fără considerare la aprinzătoare) de fiecare pachet 50 bani. Pachetarea gratuită.

Nr. 1. Aprinzătoare de siguranță »Imperator«, din nichel, cu 2 cor. 50 bani. Nr. 1b. Aprinzătoare »Imperator« din argint de China, cu 3 coroane 50 bani. Nr. 2. Aprinzătoare »Duplex Imperator« cu iască și fitil de benzină, nichel. Se poate aprinde cu flacăra sau numai cu ochi de jar, prețul 3 coroane 50. Nr. 3. »Imperator« pentru masă din nichel, cu scrumiera 5 cor. Prețul de fiecare piatră de catran 20 bani.

Cele mai noi! Scăpărători foarte practice și indistrutibile. Foarte căutate!

Nr. 4.

Nr. 5 și 6.

Nr. 7 și 8.

Nr. 11.

Nr. 12 și 13.

Nr. 16.

Nr. 15. »Bustul lui Napoleon« execuție artistică ca scăpătoare, (foc veșnic) 8 coroane, în bronz 5 coroane 20 filer.

Nr. 4. O dragălașă scăpătoare »Cartuș« cu 1 cor. Nr. 5. Scăpătoare »Patent« din nichel cu 1 cor. 30 bani. Nr. 6. Scăpătoare »Patent« din nichel mai fină și îngustă cu 1 coroană 50 bani. Nr. 7. Scăpătoare »Patent« din argint de China cu 2 cor. 40 bani. Nr. 8. Scăpătoare »Patent« din argint cu o figură sportivă prețul cu 2.70 cor. Nr. 9. Scăpătoare »Ora« din nichel cu 1 cor. 50 bani. Nr. 10. Aceeaș, format draguț, capac simplu, se aprinde deschizându-se, cu 4 coroane. Nr. 11. Scăpătoare de părete din nichel, 12 cm. mărime, indispensabilă pentru orice casă cu 2 cor. 20 bani. Nr. 12. Scăpătoare pentru masă din nichel, 9.5 cm. în diametru, cu scrumiera prețul 3 coroane. Nr. 13. Aceeaș, mai mare cu scrumiera 15 cm. în diametru, foarte potrivită pentru casinuri și restaurante prețul 4 cor. Nr. 14. Foarte draguță scăpătoare pentru masă reprezentând un »Câțel« de 10 cm. cu coada nobilă, prețul 1 cor. 80 bani. Nr. 15. »Bustul lui Napoleon« execuție artistică în bronz, ca scăpătoare pentru masă, un frumos decor cu 4 coroane 50 bani. Nr. 16. O aprinzătoare hazlie 1 coroană 50 bani.

De vrei să-ți fie bani, giuvaerele, actele și cheile în siguranță, de vrei să dormi liniștit și să pleci fără griji de acasă cumpărăți o casă de fier Noutate?

Foarte frumos obiect pentru cadouri. Se află în trei mărimi.

Casele de siguranță VIPERA, înlocuiesc cu succes costisitoarele și și greoaiele case wertheimiene, căci cu toate că sunt mici, banii, juvaerele și actele pot fi păstrate sigur în ele contra furtului, căci îndată ce o mișcă cineva sau încearcă să o deschidă, signalul interior incape să sbârnie asurzitor, până când nu vine stăpânul și deschizând casa, îl oprește. Aparatul funcționează fără întrerupere patru zeci și opt de ore.

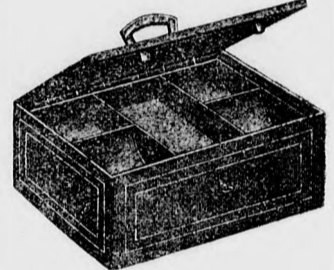
„VIPERA“

cu signal contra spargere.

Indispensabilă pentru industriași, negustori, proprietari, administratori, preoți oficanți și gospodării mai estinse.

Fabricat masiv cu frumoase poleci, nu poate fi deschis cu chei false, are puternică încuietorie model Wertheim.

Se vinde în rate. — Sânt mai multe mii în circulație.

Fiecarei case VIPERA i-se alătură și o cheie de rezervă. Fiecare cheie are formă deosebită așa că o casă nu poate fi deschisă cu cheia celeilalte.
Mărimea I, 10×15.5×22 c/m, grea de 2.5 kgr. în bani gata 36 cor., în rate 42 cor.
Mărimea II, 11×19×24.5 c/m, grea de 3 kgr., în bani gata 44 cor., în rate 52 cor.
Mărimea III, 14.5×25×35.5 c/m, grea de 4.5 kgr., în

bani gata 60 cor., în rate 70 cor.

Se găsesc pentru aceste case și sertare de bani deosebite — cum se vede la desemnul din dreapta. La mărimea I pe bani gata cor. 3.40 bani, în rate 4 cor. la mărimea II, pe bani gata cor. 4.40, în rate cor. 5.20, la mărimea III, pe bani gata cor. 6.11 cor., în rate cor. 7.20. CONDIȚIILE DE VÂNZARE ÎN RATE VEZI MAI SUS.

Cui i-e dragă sănătatea își cumpără mașină de dospit! Indispensabilă pentru ori-ce casă mai bună!

Noutate practică.

Declarație.

P. T.

Am văzut la fata mea contesa, Almásy o mașină de dospit cu care era pe deplin mulțumită.

Trimitem te rog și mie la gara Zelan.

Görcs, 22 Nov. 1909.

Cu stimă:

sen. baroneasa Neculai Wesselényi

In atențiunea femeilor.

Declarație.

P. T.

Mașina de dospit trimisă de dumneata e o adevărată binecuvântare, căci fiind învățator sărac cu familie mare și nevasta suferindă, nu puteam cumpăra pâine delă brutar fiind scumpă ci trebuia să coacem acasă, etc.

Eger, 6 Octomvre 1910.

Cu stimă:

Szerényi Béla, inv. ref.

Pâinea bună și gustoasă e o mândrie pentru fiecare gospodină ce se respectă, dar cine nu cunoaște felul greu și neplăcut al frământării primitive cu mâna și toate deaproapele lui.

Care femeie nu se teme de primejdia împreună cu aceasta, la care-și expune familia și pe sine, mai ales acum când aerul e imbat de microbii tuturor boalelor. Căci o mică rană sau o microscopică murdărie sub unghie, e suficientă pentru inficierea întregii familii.

Pentru încumjurarea acestora servește mașina de frământat distinsă cu medalii de aur și diplome și recomandată de medici, care în urma avantajelor și ușoarei manevrări satisface celor mai exagerate gusturi și e pretutindeni răspândită căci curățenia e condiție primordială, atât în palate cât și în colibe sărace.

Orice gospodină care ține la familia sa să nu pregete a o comanda mașina de frământat »Ideal«, care are următoarele avantaje:

I. Curățenie: Având în vedere că frământatul cu mâna e de prisos, e exclusă orice inficiere;

II. Manuarea ușoară, încât orice copil de 9—10 ani poate frământa până în 8—10 minute, astfel nu avem nevoie de servitoare.

III. Frământare uniformă: prin ce pâinea e sănătoasă, gustoasă și digestibilă.

IV. Economie de timp: Deși pregătirea pâinii se face în același ordin și condiții totuși frământarea reclamă de 3—4 ori mai puțină vreme.

Mașina de frământat »Ideal« e indispensabilă pentru restaurante, cafenele, spitale, sanatorii, căci curățenia e o condiție vitală pentru aceasta. Prețul mașinilor de frământat »Ideal« în bani gata: mărimea I lungă de 35 c/m, pentru o pâine mare cor. 25, în rate cor. 30. Mărimea II lungă de 44 c/m, pentru două pâini mari cor. 34, în rate cor. 40.

Condiții de plătire în rate la pagina de mai sus. Felul întrebunțării: Aplicând aparatului osia și manivela, punem în troaca aparatului făina cernută, dospeala,

cartofii etc., și numai pe urmă apa caldută. Pe urmă învățăm manivela de 3—4 ori în o direcțiune, și tot de atâtea ori în cea adversă. După 6—7 minute de învățare vedem că suntem gata cu frământatul, scoatem osia și coca o punem într'un coș sau o lăsăm în mașină să dospească.

E recomandabil să frământăm în mașină numai cantitatea de făină prescrisă, dacă voim mai multă, să se frământe de mai multe ori.

Ca garanție despre calitatea și practicitatea mașinilor mele de frământat »Ideal« poate servi numărul considerabil de scrisori de recunoștință cari sosese zilnic.

Mașina de frământat »Ideal« la expoziția de economie casnică din 1908 a fost distinsă cu diploma și medalia de aur. Pâinea sănătoasă și curată nu putem produce decât cu mașina brevelată pentru frământat »Ideal«.

Rog răspândiți-mi ca/alogul și recomandați-mă în cercul cunoștințelor dumneavoastră.